

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

13^E JAARGANG

WOENSDAG 26 DECEMBER 1928

No. 678

**STOOMVAART-MAATSCHAPPIJ
„NEDERLAND” - Amsterdam
ROTTERDAMSCH LLOYD
Rotterdam**

MAIL-, PASSAGIERS- EN
VRACHTBOOTDIENST
HOLLAND—JAVA vice versa
via SUEZ KANAAL

JAVA—NEW YORK LIJN
Geregelde vrachtbootdienst tus-
schen Nederlandsch-Indië en de
Oostkust van Noord-Amerika in
samenwerking met andere Maat-
schappijen.

JAVA—BENGALEN LIJN
Geregelde dienst tusschen Neder-
landsch-Indië, Rangoon en Calcutta.

JAVA—PACIFIC LIJN
Geregelde vrachtbootdienst tus-
schen Nederlandsch-Indië, Singa-
pore en de Westkust van Noord-
Amerika.

**NIJGH & VAN
DITMAR'S
UITGEVERS-MIJ**

ROTTERDAM
Wijnhaven 111-113
Tel. 7841-42-43-61

Belast zich met het
verzorgen van uit-
gaven en tijdschrif-
ten op elk gebied

**Het
Handelsblad**

**100
JAAR**

het familieblad
der beschaafde
kringen. Elke
adverteerder
weet wat dat
zeggen wil!

**Algemeen Handelsblad
Afd. Advertentiën - Amsterdam**

**v.ROSSEM'S
MILO
HAVANA MELANGE**

Adverteeren geeft succes

Nederlandsche Hypotheekbank
Opgericht te Veendam in 1890.

Directie: Mr. M. J. BOS
Mr. J. WILKENS.

Kapitaal ..... f 4.000.000,—
Reserves ..... ruim f 2.200.000,—
Hypotheek ..... f 55.000.000,—
Pandbrieven ..... f 52.000.000,—

**4 1/2 % Pandbrieven
à 99 1/2 %**

**ROTTERDAMSCH
BANKVEREENIGING**

ROTTERDAM-AMSTERDAM-DEN HAAG

KAPITAAL f 50.000.000
RESERVE f 20.000.000

DEPOSITO'S
CHEQUE REKENINGEN MET RENTEVERGOEDING
ALLE BANKZAKEN

**AANTEKENBOEK VAN
RIJKSBELASTINGEN**

Vermogens-, Verdedigings-
Rijksinkomsten- en Perso-
neele Belasting

9e, geheel verbeterde en bijgewerkte druk

Prijs f 1.—

Alom verkrijgbaar bij den Boekh. en bij
Nijgh & v. Ditmar's Uitg.-Mij, Rotterdam

R. MEES & ZONEN

A° 1720

Bankiers en Assurantie-Makelaars

ROTTERDAM

Safe-Deposit

**Bezorging van alle
Verzekeringen**

STEENKOLEN-HANDELSVEREENIGING

(COAL-TRADING ASSOCIATION)

Hoofdkantoor te Utrecht - Filialen te Amsterdam en Rotterdam

RAADGEVEND BUREAU VOOR ORGANISATIE

Ir. V. W. VAN GOGH
HEERENGRACHT 125

Ir. ERNST HYMANS
A M S T E R D A M

ONTVANG- EN BETAALKAS, N.V.

NIEUWE DOELENSTRAAT 20—22, AMSTERDAM

Kapitaal f 5.000.000,—

Reservefonds f 1.000.000,—

Rentevergoeding voor gelden à deposito:

direct opvorderbaar ..... 2 %
met 10 dagen opzegging ..... 2¼ %

Voor andere termijnen op nader overeen te komen voorwaarden

OPEN EN GESLOTEN BEWAARGEVING VOLGENS REGLEMENT

SAFE-DEPOSIT.

Florilegio de Prosistas Españoles

de los períodos romántico, realista, actual, con notas biográficas y con una breve historia de la literatura española, compilado y ampliamente anotado

POR **J. B. KERPESTEIN**

Profesor de la escuela superior de altos estudios comerciales, de la escuela superior técnica y de la escuela de comercio pública.

TOMO I y II

Prijs per deel f 3.25

NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-MIJ—ROTTERDAM

Aardrijkskundig Woordenboek

der geheele aarde
door CHR. H. VAN AKEN

Prijs in linnen ..... f 8.75
„ in halfleer ..... f 10.—

Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam

Leerboek der Organisatie en Techniek
van den Handel voor Handelsscholen

DE GOEDEREN HANDEL

DOOR

J. GROOTEN

Leeraar M.O. Wiskunde en Boekhouden
Dir. der Levensverz. Mij N.O.G., A'dam

en

P. BEISHUIZEN Gzn.

Leeraar aan de Handelsscholen van de
Alg. Winkeliersvereniging, Amsterdam

Deel I f 1.50

Deel II f 1.75

Nijgh & v. Ditmar's Uitg.-Mij, Rotterdam

Lessen over den Handel

door

J. GROOTEN

Prijs f 8.— Geb. f 8.90

Alom verkrijgbaar
bij den Boekhandel

en bij

Nijgh & van Ditmar's Uitg.-Mij
Rotterdam

Tweede, omgewerkte druk van

Inleiding tot de Studie der Bedrijfshuishoudkunde

door **J. GROOTEN**

Dir. der Levensverzekering-
Mij. N.O.G., Leeraar M.O.
Wiskunde en Boekhouden,
Amsterdam

Ingenaaid Gebonden

f 7.50

f 8.50

NIJGH & VAN DITMAR'S
UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
ROTTERDAM

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
 ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
 UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

13^E JAARGANG

WOENSDAG 26 DECEMBER 1928

No. 678

INHOUD.

	Blz.
Mededeelingen van de Centr. Commissie voor de Rijnvaart	1142
WETTELIJK MINIMUM-LOON IN DE HUISINDUSTRIE door <i>Mej. A. Polak</i>	1142
Manchoerije II (Slot) door <i>E. D. van Walree</i>	1144
De Theostatistieken van den „Board of Trade” door <i>N. J. L. van Buttingha Wichers</i> met Naschrift door <i>Mr. F. W. A. de Kock van Leeuwen</i>	1146
De Indische middelen over September 1928	1147
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
Het derde deel van het rapport van de Balfour-Com- missie. (De machinenuijverheid) door <i>F. W. Forge</i>	1147
AANTEKENINGEN:	
Het Rapport van den Commissaris van de Rijksbank	1149
Raming van de wereldsuikerproductie	1151
Indexcijfers van scheepsvrachten	1151
Indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen in Nederl.-Indië	1152
BOEKAANKONDIGINGEN:	
Europäische Banken 1927. Eine Kritische Darstel- lung; bespr. door <i>Dr. W. Mautner</i>	1153
MAANDCIJFERS:	
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam	1153
Emissies in November 1928	1153
Overzicht van de Indische middelen	1155
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	1155—1164
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel. Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

In het begin der week konden enkele posten ook wel voor 4 $\frac{3}{8}$ pCt. plaatsing vinden, terwijl in het laatst der week herhaaldelijk voor het allerbeste papier 4 $\frac{1}{2}$ pCt. moest worden toegestaan. De prolongatierente noteerde tusschen 4 $\frac{5}{8}$ en 5 pCt.; alleen Callgeld was uit den aard der zaak nog gemakkelijk verkrijgbaar en bleef voor 3 $\frac{1}{4}$ à 3 $\frac{3}{8}$ pCt. aangeboden.

* * *

De weekstaat van de Ned. Bank geeft weinig veranderingen van beteekenis te zien. De post binnenlandsche wissels steeg met f 2,3 miljoen. De beleeningen vertoonden een vermeerdering van f 1,7 miljoen.

De goudvoorraad der Bank bleef vrijwel onveranderd. De zilvervoorraad verminderde met f 200.000,—. De post papier op het buitenland en de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans stegen resp. met f 50.000,— en f 700.000,—.

De biljettencirculatie vermeerderde met f 2,8 miljoen. Het tegoed van het rijk blijkt met f 4 miljoen te zijn gestegen. De rekening-courant-saldi van anderen daalden met f 2,6 miljoen. Het beschikbaar metaalsaldo bedraagt f 1,1 miljoen minder dan verleden week. Het dekkingspercentage is ruim 53.

* * *

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: Mr. Q. J. Terpstra.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Assistent-Redacteur: H. M. H. A. van der Valk

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam

Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonne's, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en girorekening No. 6729.

BERICHT.

In verband met de jaarswisseling zal het volgend nummer op Donderdag 3 Januari verschijnen.

24 DECEMBER 1928.

De vraag naar geld blijft nog onverminderd aanhouden, werd bij het naderen van de feestdagen zelfs eerder grooter. Particulier disconto noteerde 4 $\frac{7}{16}$ pCt.

De stemming op de wisselmarkt was verdeeld. Ponden en Marken bleven vrijwel onveranderd, maar Dollars waren flauwer. Fransche Francs en Belga's waren daarentegen vaster. Ook Zwitsersche Francs liepen op, waarschijnlijk door de vraag van de talrijke reizigers, die de feestdagen in de wintersportplaatsen gaan doorbrengen. Verder was Spanje weder vast, zoodat de koers opnieuw een weinig kon verbeteren.

LONDEN, 22 DECEMBER 1928.

De markt verschaftte zich deze week de noodige middelen door korte wissels à 4 $\frac{1}{2}$ pCt. aan de Bank van Engeland te verkoopen. Geld was dus, ofschoon er goede vraag bestond, tot schappelijke prijzen verkrijgbaar, gewoonlijk 3 $\frac{1}{2}$ pCt. en slechts een enkele maal wat hoger tot 4 pCt. Voor geld tot in Januari werden natuurlijk betere prijzen betaald. Maandag is de eerste dag, waarop de markt bij de Bank geld opneemt tegen onderpand. Vermoedelijk zal daar een ruim gebruik van gemaakt worden.

Disconto blijft steeds en terecht vast en de week sloot op slechts een fractie onder 4 $\frac{7}{16}$ terwijl er feitelijk geen koopers zijn buiten het centrale instituut. De gouduitvoer houdt aan; er is blijkbaar nu een nieuwe koper (Frankrijk?), want de goudverschepping had deze week niet alleen naar Duitschland plaats.

De Bankstaat vertoonde Donderdag zeer groote wijzigingen, die echter in hoofdzaak voortvloeden uit de sterke binnenlandsche vraag naar ruilmiddel voor de feestdagen en dus van voorbijgaanden aard zijn.

MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE
VOOR DE RIJNVAART.

Verslag van de Novemberzitting 1928.

II (slot)

Stroombevaring 1924.

De Commissie neemt kennis van de verklaringen der Fransche en Deutsche Commissarissen, volgens welke de Fransche administratie aan de Deutsche administratie de technische voor-ontwerpen betreffende het omhoogbrengen der bruggen bij Straatsburg-Kehl heeft medegedeeld en dat de definitieve ontwerpen binnenkort aan de Commissie zullen worden voorgelegd.

Stroombevaring 1929.

De Commissie neemt het programma van de stroombevaring 1929 aan.

Noot van het Secretariaat:

Zoals in het besluit van April 1928 was voorzien, zal een technisch Comité in de eerste helft van Juli 1929 zich op de hoogte stellen van den toestand van den Rijn tusschen Mannheim en Bazel en nagaan welke verbeteringen eventueel aangebracht zouden kunnen worden.

Rijnverbetering tusschen Straatsburg en Bazel.

De Commissie neemt kennis van de mededeelingen der H.H. Silvain Dreyfus en Herold.

Noot van het Secretariaat:

Wat de normalisatie betreft, blijkt uit de verklaring van den Commissaris voor Zwitserland, dat de besprekingen tusschen Zwitserland en Duitschland voortgezet zijn en tot een zeker resultaat hebben geleid; met de Fransche Regeering wordt hierover van gedachten gewisseld.

Wat het „Kembser Werk” betreft, blijkt uit de verklaring van den Commissaris van Frankrijk, dat de voorbereidende werkzaamheden (boringen, constructie van gebouwen, spoorwegaansluiting) beëindigd zijn. De grondarbeid is op krachtige wijze ter hand genomen en wel bij den ingang van het kanaal, bij het werk zelf en bij de sluisen. Het monteeren van de groote elektrische machines voor den grondarbeid is binnenkort gereed.

Politierglement.

(Lengte der sleepkabels)

Daar de delegatie van het Rijk en van de Deutsche Oeverstaten aan de Commissie had medegedeeld, dat door de Deutsche autoriteiten een nieuw onderzoek in deze kwestie zou plaats vinden, heeft de Commissie genoemde delegatie verzocht het resultaat van dat onderzoek zoo spoedig mogelijk mede te deelen.

Politierglement.

(Het varen bij nacht)

De „Basler Rheinschiffahrts A. G.” had de Commissie een voorstel in overweging gegeven om het gebruik van elektrische schijnwerpers op den Rijn toe te staan. Na onderzoek der kwestie heeft de Commissie geantwoord, dat er, naar het haar voorkwam, voor het oogenblik althans, geen aanleiding bestond, de bepaling van het politierglement, welke het gebruik van schijnwerpers verbiedt, te wijzigen.

Datum van de volgende zitting.

De volgende zitting heeft van Vrijdag 5 April 1929 (10 uur) tot Woensdag 24 April daaropvolgende, plaats.

**WETTELIJK MINIMUM-LOON IN DE
HUISINDUSTRIE.**

Spoedige indiening en aanneming van het in de jongste Troonrede aangekondigde wetsontwerp betreffende minima-loonen in de huisindustrie zou wenschelijk zijn, niet slechts voor de belanghebbenden zelf, doch tevens voor de reputatie van ons land, dat zich immers inzake arbeidsbescherming niet gaarne en niet dikwijls in de achterhoede plaatst.

Wettelijke regeling van minimum-loon voor de in eigen woning voor anderer onderneming werkende arbeidskrachten in de nijverheid (veelal doch niet altijd aan loonraden, loon- of vakcommissiën toevertrouwd, welke de minimum-bezoldiging hebben vast te stellen hetzij in een algemeen, voor de geheele industrie geldenden vorm¹⁾, hetzij — verplicht of

¹⁾ Dit systeem komt mij weinig aanbevelenswaardig voor. Zoo is volgens Bulletin No. 63 („State Laws Affecting Working Women. Hours, Minimum-Wage, Home Work”),

op verzoek — voor bepaalde bedrijfstakken gedifferentieerd), kwam het eerst tot stand in Australië. In Victoria bestaat zij reeds sinds 1898; in West-Australië sinds 1902; in Zuid-Australië sinds 1905; in Nieuw Zuid-Wales, Queensland en Nieuw Zeeland sinds 1908.

Dit voorbeeld werd in Europa het eerst gevolgd door het moederland van deze Dominions: de Engelsche „Trade Boards Act” dateert van 1909.

Later, in 1911, volgde Frankrijk, waar onder de Minimum-Loon-Wet alléén vallen de vrouwelijke huisarbeiders voor zoover de kledingindustrie betreft, de vervaardiging van schoenen en kunstbloemen inbegrepen; aanvankelijk niet minder toch dan 850.000 personen. Daarna het canton Genève.

In 1923, nadat vele vroegere pogingen in die richting waren gefaald, Duitschland.

In datzelfde jaar Oostenrijk en Tsjecho-Slowakije.

In 1918 kreeg Zuid-Afrika zijn wettelijke regeling van deze materie.

Sinds 1913 werd in 13 der Vereenigde Staten van Amerika: Arizona, Arkansas, Californië, Colorado, Kansas, Massachusetts, Minnesota, North Dakota, Oregon, South Dakota, Utah, Washington en Wisconsin, tevens in het District Columbia en het grondgebied van Porto Rico, een „Minimum-Wage Law” voor vrouwen, of voor vrouwen en jeugdigen, ingevoerd. In Arizona, Arkansas, Kansas, Minnesota, Columbia en Porto Rico werd die wet later weer geannuleerd of buiten werking gesteld; in Minnesota zéker, elders waarschijnlijk, omdat de eene of andere bepaling in strijd met de Staats-Grondwet werd geacht.

In 1920 werd zoowel in Zweden als in Italië een wetsontwerp tot bescherming der huisarbeiders ingediend, dat (in Italië natuurlijk onder invloed van het fascisme) niet tot wet verheven werd...

Nu op de laatste Internationale Arbeidsconferentie, Mei-Juni 1928 te Genève gehouden, een Ontwerp-Verdrag betreffende het instellen van wettelijke minima-loonen is aangenomen¹⁾, zal overheidsbescherming tegen te lage bezoldiging in vele landen, die zich tot dusver met deze droevige wantoestanden nog niet bemoeiden, vermoedelijk binnen niet te langen tijd aan de arbeidskrachten in de huisindustrie worden verstrekt.

Ratificatie van de uiterst soepel geformuleerde „draft convention” zal m. i. weinig tegenstand ondervinden. Loonbedragen zijn er niet in vastgelegd.

Evenmin is aangegeven, voor welke takken van nijverheid minima-loonen moeten worden bepaald of op welke wijze zulk een loonregeling geschieden zal.

Het ontwerp-verdrag, rekening houdende met de groote industriele verschillen in de bij den Volkenbond aangesloten landen, bevat slechts het fundamentele beginsel, dat er voor arbeidskrachten, welke zich in bijzonder ongunstige omstandigheden bevinden, minima-loonen moeten worden bepaald. Doch zoowel ten opzichte van het gebied waarop, als van de methode volgens welke minimum-loon-voorschriften zullen worden toegepast, wordt ieder land volkomen vrij gelaten.

Alleen geregelde mededeeling omtrent de resultaten van het ingevoerde stelsel wordt verplicht gesteld, ten einde een grondslag te leggen zoowel voor wederkeerige contróle, als voor de werkzaamheden van het Internationaal Arbeidsbureau ten aanzien van het loonvraagstuk in de toekomst.

bewerkt aan het, onder de bekwame leiding van Mary Anderson staande, Women's Bureau van het U.S. Department of Labor, in South Dakota en Utah, waar de wet zelve (geen looncommissie) één vast minimum-loon voorschrijft — resp. \$ 12 en \$ 7.50 per week voor geoefende volwassen vrouwen — de bezoldiging niet verhoogd in verhouding tot de stijging der kosten voor levensonderhoud sinds 1914.

¹⁾ Zie ook het artikel van Mej. Mr. G. J. Stemberg in E.-S. B. van 4 Juli j.l. (Red.)

De „draft convention” werd ontworpen naar aanleiding van de antwoorden, ingekomen op de vragenlijst, door het Bureau International de Travail over dit onderwerp aan de Regeeringen gezonden.

De Nederlandsche Regeering (haar antwoord is gerefereerd in het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek van 31 Maart l.l.) oordeelt de vaststelling van wettelijk minimum-loon uitsluitend gewenscht voor de huisindustrie, alwaar de bezoldiging eenzijdig wordt bepaald door den werkgever, en lager is dan economisch noodzakelijk moet worden geacht.

Elders zou ingrijpen der overheid niet aanbevelenswaardig zijn. Immers, of het loon zou worden vastgesteld boven het economisch mogelijke peil, hetgeen opheffing van industrieën en toenemende werkloosheid ten gevolge zou hebben; of het van overheidswege voorgeschreven minimum-loon zou, evenals het op de vrije markt gevormde, te laag zijn voor het levensonderhoud der betrokken arbeidskrachten.

Een basis te geven voor de vaststelling van minimum-loonen wordt niet mogelijk geoordeeld. „De minimum-loonen behooren overeen te komen met de loonen, welke betaald worden voor hetzelfde werk in denzelfden tak van nijverheid of in gelijksoortige takken, mits echter de uitoefening van het bedrijf daardoor niet onmogelijk wordt”.

De loonbepaling moet worden opgedragen aan „bedrijfsraden” (loonraden is feitelijk een juistere term, aangezien zij hun bemoeiingen niet verder mogen uitstreken dan tot de minimum-loon-kwestie), bestaande uit een gelijk aantal vertegenwoordigers (of -sters, zou ik er willen bijvoegen) der werkgeveenden en werknemenden in het betreffend bedrijf, waaraan één of meer niet-belanghebbenden moeten worden toegevoegd.

Contrôle moet geschieden door verplichte registratie der loonen, onder toezicht van inspectie-ambtenaren, verbonden aan den dienst der Arbeidsinspectie.

Dit, zoowel van menselijk als van economisch standpunt beschouwd, voortreffelijk Regeeringsrapport, zal bij de samenstelling van het ontwerp-verdrag vermoedelijk niet onbelangrijke diensten hebben bezwen.

Aan de „draft convention” is een „recommendation” toegevoegd, waarin de aandacht der ratificeerende landen gevestigd wordt op artikel 427 van het Verdrag van Versailles, voorschrijvend dat mannen en vrouwen gelijke bezoldiging moeten genieten voor arbeid van gelijke waarde: rechtvaardig beginsel, dat tot dusver in Engeland noch in Australië bij de minimum-loon-zetting in praktijk wordt gebracht.

Hebben de huisarbeidenden in Nederland dergelijke wettelijke steun van noode?

Wie wéét, niet alleen hoe de toestanden in de huisindustrie ten onzent vroeger waren, maar tevens hoe ze tegenwoordig nog zijn, zal die vraag zeker niet ontkennend beantwoorden.

Toen voor de Nationale Tentoonstelling van Vrouwenarbeid in 1898 een onderzoek werd ingesteld naar de bezoldiging van naaisters, kwamen er ware hongerloozen voor den dag,

Elf jaar later heeft een enquête, gehouden naar aanleiding van de Tentoonstelling van en het Congres over Huisindustrie, waarbij dit vraagstuk van alle zijden werd belicht, van meer dan 60 takken van huisindustrie de beloning, verschillend soms in verschillende plaatsen en deelen des lands, bekend gemaakt in een afzonderlijk uitgegeven Rapport.

Klompemakers te Best e.o. verdienen toen per week $f\ 5-f\ 7$; mandenvlechters en -sters te Noordwolde $\pm f\ 3$ per werkweek van 70 uur; gezinnen, die te Oisterwijk en te Leende (N.-Br.) stroohulzen vervaardigden, $f\ 2$ à $f\ 3$; stoelenmatters te Utrecht $f\ 2.50-f\ 4$, een enkele $f\ 5$ of $f\ 6$; tabakstrippers te Eindhoven e.o. $f\ 1$ à $f\ 2$ (met werkdagen van gemiddeld 5—8 uur); sigarenmakers te 's-Hertogen-

bosch soms $f\ 12$, soms $f\ 10$, dikwijls $f\ 6$ à $f\ 7$, ondanks werkdagen van 12, 14, 16 uur; makers van sigarenkistjes te Kampen $f\ 1.50-f\ 2.25$, terwijl het weekloon voor hetzelfde werk in de fabriek $f\ 6.50-f\ 9$ bedroeg; erwtenleessters te Enkhuizen $f\ 1.50-f\ 3$, soms zelfs met hulp van man en kinderen; leessters van grauwe en groene erwten te Groningen, met hulp van gezinsleden en werkdagen van 7—11, soms 12—16 uur, $f\ 1.50-f\ 4$; koffieleessters te Venlo $f\ 1.20-f\ 3$; confectiewerkers te Arnhem soms $f\ 6.50$, waarvoor de man 75 uren arbeide en gedurende 60 uur door zijn vrouw geholpen werd; naaisters te Arnhem 3 à 6 cts. per uur; schoenmakers in den omtrek van Eindhoven $f\ 4-f\ 10$, gemiddeld $f\ 5.50-f\ 7.50$ per week met werkdagen van 12—15½ uur; schoenmakers in de Langstraat gemiddeld $f\ 6-f\ 8$ bij arbeidsdagen van 11—14 uur; huiswevers te Goirle gemiddeld $f\ 7.50$; zakkennaasters te Goirle 2½—6 ct. per uur; breisters te Nunen en Waalre $f\ 4.50-f\ 4.75$; confectiewerksters van ondergoed en blouses te Rotterdam gemiddeld 6, naaisters van kindergoed aldaar gemiddeld 5 cts. per uur; borduursters te Veldhoven e.o. $f\ 1.50-f\ 3$ per week; cartonnage-werksters te Enschedé bij een werkweek van 60 uur $f\ 5$, van 65 à 70 uur $f\ 5-f\ 5.50$.

Toen in 1913 de Nederlandsche Vereeniging voor Wettelijke Bescherming der Arbeiders haar jaarvergadering wijdde aan de bespreking der resoluties, in 1912 te Zürich op de Gedelegeerdenvergadering van de Internationale Vereeniging voor Wettelijke Bescherming der Arbeiders aangenomen in zake de wettelijke regeling der arbeidsverhoudingen in de huisindustrie, deelde de heer C. J. P. Zaalberg—evenals de andere prae-adviseurs warm voorstander van wettelijk minimum-loon—mede, dat het aantal gezinnen van thuiswerkers gerust op 30.000, het aantal thuiswerkenden ver boven de 50.000 kon worden geschat. Het uurloon bedroeg ook toen nog voor verschillende categorieën van huisarbeid (erwten lezen, groenten bewerken, uitjes schillen, garnalen pellen, stoelen matten, matten weven, zakken plakken) 3, 4 en 5 cts.; voor naaisters ruim 8 tot 13, kleermakers 13 tot 17 cent.

De heer E. Kupers berichtte op diezelfde bijeenkomst, dat de sigarenmakers te Kampen $f\ 8.$ — tot $f\ 9.$ — verdienen voor 90 uren arbeid; terwijl voor kleermakers te Groningen het uurloon varieerde tusschen 10 en 15 cent.

Omtrent den toestand in de latere jaren zijn, aangezien er geen speciale enquêtes meer op dit gebied werden gehouden, de gegevens uitteraard schaarscher. Maar wij weten over de loonen in de huisindustrie toch nog wel iets.

Zoo bijv. dat (niettegenstaande de belangrijke daling van de waarde van het geld) in 1919 de stopsters te Tilburg gemiddeld 22,6 cts per uur verdienen, de pluisters 19,1 cts, de nopsters 13,8 cts; de wolkamsters $f\ 5.$ — à $f\ 6.$ — per week.

Het Centraal Verslag der Arbeidsinspectie over 1925 leert ons, dat in de kledingindustrie de thuisarbeiders werkweken van 70 à 80 uur moesten maken, om met hun gezin te kunnen bestaan; terwijl het Verslag over 1927 meldt, dat er in de huisindustrie wel is waar werkweken voorkomen van 48, maar daarnevens van 60, 70, 80, 90 uur; hetgeen natuurlijk uitsluitend aan zeer laag loon te wijten valt.

In een kousenbreierij in een kleine Noord-Hollandsche gemeente werd in 1926 het voetenbreien betaald met $f\ 1.10$ à $f\ 1.20$ per dozijn; per week konden ten hoogste 10 dozijn worden afgeleverd.

Cartonnagewerk te Helmond (vervaardiging van schouwramen en eierdozen) werd in 1926 bezoldigd met ten hoogste $f\ 1.50$ per dag (stukloon).

Met het maken van lampekappen kon te Haarlem (eveneens met stukwerk) alleen in den korten drukken tijd $f\ 8.$ — à $f\ 10.$ — worden gehaald.

Te Sommelsdijk verdienen in 1925 de huisvaders

met erwtenlezen $\pm f$ 9.—; vrouwen evenwel, werkend van 's morgens 11 tot 's avonds 11 à 12 uur (met enkele tusschenpoozen voor eten en eten klaarmaken) niet meer dan f 4.50 per week.

Men behoeft er — gegeven bovendien het feit, dat naast enkele huisindustrieën, die aan het verdwijnen zijn (teen schillen, kousen breien, handweven, damesondergoed maken) andere opkomen of zich uitbreiden (cartonnagewerk, erwten lezen, uien sorteeren, garnalen pellen, biezenmatten maken), zoodat het aantal thuiswerkenden nog aanzienlijk is en dat ook in de naaste toekomst zal blijven — stellig niet aan te twijfelen, of voor deze op zóó ongunstige voorwaarden werkende krachten, die niet zelf, door middel van vakorganisatie, hun bezoldiging tot het economisch mogelijke peil kunnen opvoeren, bescherming door de wet noodzakelijk is.

In het buitenland mogen van het wettelijk minimum-loon uiterst verheuglijke resultaten worden geboekt. In Engeland stegen de loonen soms met 60 pCt., 100 pCt., 150 pCt. In Australië ontvingen kleermaaksters, die te voren in werkweken van 70 à 84 uur f 4.— à f 8.— verdienden, na invoering der wet f 13.30 per week bij werkdagen van 8 uur. En de betrokken takken van nijverheid ondervonden van die verbeterde positie der werknemenden geen nadeel doch voordeel. Het bedrijf bloeide; de uitvoer nam belangrijk toe. . . . .

Hopen wij dus, dat het in de Troonrede aangekondigde ontwerp spoedig wet zal worden; ook ten onzent op volkswelvaart, -huisvesting, -gezondheid en zedelijkheid haar zegenrijken invloed oefenend!

De tijd is er ten volle rijp voor.

ANNA POLAK.

MANCHOERIJE. ¹⁾

II (Slot).

In het voorgaande nummer werd de jongste geschiedenis van Manchoerije in hoofdlijnen geschetst.

De tegenwoordige toestand is er een van snel voortschrijdende, rustige ontwikkeling. Telde Manchoerije omstreeks 1880 niet meer dan 8 miljoen inwoners, thans wordt de bevolking geschat op circa 24 miljoen, waarvan in Shenking 14 miljoen

„ Kirin 7 „
„ Heilungkiang 3 „

De oppervlakte is niet precies op te geven, omdat de westelijke grens naar Mongolië niet vaststaat, maar zij bedraagt ongeveer 370.000 vierkante mijlen, d.i. 30 maal zoo groot als Nederland en dubbel zoo groot als Duitsland. De dichtheid van bevolking is dus nog altijd gering.

Onder den invloed van de krijgsbedrijven in Noord-China, gepaard gaande met misoogsten in Shantung en overstromingen in Chihli, is de immigratie de laatste jaren sterk toegenomen. Per boot, per spoor en te voet trekt in het voorjaar een onafgebroken stroom van Chineesche landbouwers met vrouw en kind en eenige schamele have noordwaarts; menigeen bezwijkt onderweg, maar de meerderheid bereikt toch zijn doel, dat tegenwoordig voornamelijk het dun bevolkte Heilungkiang is. Men schat, dat in 1927 ongeveer 800.000 settlers in Manchoerije zijn gekomen, en dat dit cijfer in 1928 de anderhalf miljoen zal naderen; het is de grootste volksverhuizing van onze dagen. In tegenstelling met de Chineesche emigratie naar de Mongoolsche gebieden ten noorden van Kalgan, welke evenwijdig met de grens plaats heeft, verdeelen de immigranten in Manchoerije zich in alle richtingen langs de spoor- en waterwegen. Gaat het op deze wijze voort, dan zal Manchoerije over een tiental jaren reeds vrijwel geheel bevolkt wezen.

Ook langs de Koreaansche grens heeft geregeld toestrooming van immigranten plaats. Vele Koreanen, die door de Japansche grondpolitiek van land-

bezit verstoken zijn geraakt, of om andere redenen het Japansche gezag wenschen te ontvliden, steken de Manchoerijische grens over. Het aantal Koreanen wordt op circa één millioen gesteld; de jurisdictie over deze menschen vormt een punt van doorlopende wrijving tusschen de Chineesche en Japansche overheden.

Van Russische immigratie hoort men niet veel meer, en evenzoo is er thans nauwelijks meer sprake van een Japansche kolonisering van Manchoerije. De nuchtere werkelijkheid heeft een einde gemaakt aan alle plannen van Japan om in Manchoerije en Oost-Mongolië een uitweg te vinden voor zijn te grooten aanwas van bevolking. Wel heeft de bekende ondernemende zakenman Baron Okura op ostentatieve wijze een model veeteeltbedrijf in Mongolië gevestigd, maar zijn voorbeeld vindt geen navolging. Ook in den landbouw blijkt de Japanner geen kans te hebben; zijn bescheiden eischen van comfort, zindelijkheid, onderwijs, lectuur enz., zijn toch te kostbaar om hem de concurrentie met de Chineezen te veroorloven. Als alleruiterste minimum voor het levensonderhoud van een Japansch boeregezin wordt 200 zilveren dollars 's jaars genoemd, terwijl een Chineesch gezin desnoods van 60 dollars zoude kunnen bestaan.

Het geheele aantal Japanners in Manchoerije wordt op 180.000 geschat, waarvan 100.000 annex zijn aan den Zuid-Manchoerijischen Spoorweg en de aanverwante bedrijven. Niet alleen in den landbouw, maar ook in den kleinhandel als winkelier en als ambachtsman legt de Japanner het tegen den Chinees af. De benden half verhongerde Chineesche landverhuizers zijn staag doende Manchoerije te overvleugelen, en verijdelen daarmede de kansen voor Japan.

In een zeer pessimistisch gesteld artikel in het Japansche tijdschrift „Diplomatic Review” heeft de heer A. Nagano onlangs de situatie geschilderd, zonder eenige remedie aan de hand te kunnen doen. Speciale nadruk wordt door hem nog gelegd op de volgende punten:

10. de Noord-Chineezen zijn beter bestand tegen het strenge winterklimaat van Manchoerije; de Japanner verdraagt evenmin groote koude als tropenhitte;

20. de Noord-Chineezen zijn gewend aan de cultuur van droge gronden; de Japanners niet. De rijstbouw in het Zuiden wordt vooral door Koreanen beoefend;

30. buiten de spoorwegzone zijn de Japanners van landbezit in Manchoerije uitgesloten. Ondanks allen aandrang, die op hem is uitgeoefend, heeft Chang Tso Lin op dit punt niet willen toegeven.

Het kapitaal, dat de Zuid-Manchoerijische Spoorweg in Manchoerije heeft gestoken, wordt geschat op circa Yen 550 miljoen, waarvan circa Yen 150 miljoen is gevonden door emissie van obligatiën op de Londensche markt. Daarnevens zouden de beleggingen van de Mitsui en 5 andere Japansche concerns tezamen niet meer dan Yen 32 miljoen bedragen.

Het vervoer op het net van den Zuid-Manchoerijischen Spoorweg, ter gezamenlijke lengte van circa 1000 Kilometer, wordt opgegeven als 16 miljoen ton 's jaars, met een jaarlijksche toeneming van 1 miljoen ton.

Het vervoer op den Chineeschen Oosterspoorweg, waarvan het gedeelte op Chineesch gebied circa 1700 Kilometer lang is, bedraagt ongeveer 5 miljoen ton 's jaars.

Ook langs de rivieren Liao, Sungari en Nonni heeft een druk vervoer plaats.

Het geheele handelsverkeer, dat de 7 kantoren van de Chinese Maritime Customs passeert, bedroeg in 1926:

Invoer uit het buitenland	356 miljoen gulden
„ „ China	121 „ „
Uitvoer	646 „ „
totaal	1123 miljoen gulden,

en is sedert verder toegenomen.

¹⁾ Voor de plaatsen, die in dit artikel ter sprake komen, verwijzen wij naar het kaartje in het nummer van 19 Dec. jl.

De uitvoer van boonen bedraagt circa 1.200.000 ton per jaar, ongeveer gelijkelijk over Dairen en Wladiwostock verdeeld.

Wegens het verschil in spoorwijdte op de beide spoorwegsystemen is elks terrein vrij nauwkeurig afgebakend. Overlading te Chang Chun vindt niet op groote schaal plaats; in het bijzonder de stapelartikelen boonen en boonkoeken kunnen de overlaadkosten niet dragen. Het buitenlandsch handelsverkeer van Noord-Manchoerije is derhalve voor een overwegend deel op Wladiwostock aangewezen. De Russische overheid moedigt dit verkeer ten zeerste aan, en toont voorts in de behandeling der goederen te Wladiwostock, en in het havenverkeer aldaar, eene hooge mate van coulance. Ook de scheepvaart van die landen, welke niet in verdragsverhouding tot Rusland staan, ondervindt geen bemoeilijking. Slechts op deze wijze is het mogelijk geworden, dat Wladiwostock als een ernstig mededinger van Dairen kan worden gerekend. Zooals gewoonlijk in dergelijke gevallen is deze onderlinge mededinging zeer bevorderlijk gebleken aan den groei van den handel en de ontwikkeling van de voortbrenging van Manchoerije.

Van zijn kant toch is de Zuid-Manchoerische Spoorweg gedwongen geweest het verkeer evenzeer op allerlei wijzen te gerieven. In concurrentie met de Russische olieslagerijen in Harbin heeft zich ook in Dairen eene belangrijke olie-industrie ontwikkeld, terwijl de soya-olie er in tankinstallaties wordt opgeslagen.

Toen het den Chineezzen duidelijk was geworden, welke enorme winsten de spoorwegen in Manchoerije afwerpen, zijn zij zich gaan interesseeren voor den aanleg van verdere lijnen. Door de reeds in 1903 voltooide lijn Peking—Moekden heeft China een rechtstreeksche verbinding met Manchoerije. Zij werd met Engelsch geld aangelegd, en rendeert aan China zoo goed, dat de schuld, welke er nog op rust, beneden £ 1 miljoen is gedaald.

Aan de winsten van den Zuid-Manchoerischen spoorweg heeft China daarentegen geen deel. Evenmin is Chang Tso Lin er ooit in geslaagd uit de winsten van den Chineesch Oosterspoorweg van de Russen uitkeeringen van betekenis binnen te krijgen, en zijne pogingen om de Russen geheel aan kant te zetten, toen Peking de diplomatieke betrekkingen met Moskou verbrak, hebben evenzeer gefaald. Een doorn in het oog van de Chineezzen is het verder, dat de beide hoofdoorsten van Manchoerije zich in vreemde handen bevinden. Geen van de havens op zuiver Chineesch terrein biedt dezelfde kansen, want Tientsin en Ching Wan Tao liggen te ver weg, en New Chwang lijdt aan verzanding en ijsbezetting. Bovendien heeft China zich in 1905 tegenover Japan verbonden geen spoorwegen te bouwen, parallel loopende of concurrerende met den Zuid-Manchoerischen spoorweg.

Rusland is tegenwoordig buiten machte kapitaal te verstrekken voor den aanleg van zijlijnen van den Chineesch Oosterspoorweg; de inkomsten zijn hoogstens voldoende om de outilleering op peil te houden. De rivaliteit op spoorweggebied gaat daarom op het oogenblik uitsluitend tusschen Japan en China. Verschillende nieuwe lijnen zijn reeds tot stand gekomen, in aanleg of in voorbereiding, en openen telkens verdere gebieden voor den landbouw.

Het zoude te ver voeren in bijzonderheden de economische positie en het politiek belang van elk dier lijnen na te gaan. Aanvankelijk wist Japan nog door het voorschieten van gelden invloed op de meeste lijnen te behouden, maar in de laatste jaren staan de Chineezzen afwijzend tegenover die financiële hulp, en inderdaad hebben zij reeds een paar locale lijnen uit eigen middelen tot stand gebracht.

In dezen strijd van belangen teekenen zich intusschen twee gewichtige projecten af, en wel van Japansche zijde de doortrekking van de zijlijn van Chang Chun

naar Kirin tot Tunhwa, en de voorgenomen verdere doortrekking dezer lijn tot Kainei aan de Koreaansche grens, en tot de ijsvrije haven Seishin aan de Zee van Japan. Al zoude deze lijn Wladiwostock ook niet veel afbreuk doen, zoo zoude zij Japan's militaire en economische positie in Midden-Manchoerije toch aanmerkelijk versterken.

Van Chineesche zijde is de aandacht vooral gevestigd op de lijn langs de Mongoolsche grenzen voor Taonan naar Tsitsihar, welke bij Anganchi den Chineesch Oosterspoorweg kruist, en welke een nieuwen toegang met normaal spoor tot Noord-Manchoerije belooft te openen. Vooralsnog neemt deze lijn een aanvang te Szuping kai aan den Zuid-Manchoerischen spoorweg, terwijl de afvoer der producten aan Dairen ten goede komt. Teneinde zulks te verhinderen zouden de Chineezzen nu langs eene meer westelijke route een uitweg naar eene andere haven willen zoeken, waarbij gedacht is aan Hulutao, tusschen New Chwang en Chingwantao, welke haven echter onvoldoende natuurlijke voordeelen biedt. Ook in dit geval zoude de concurrentie voor Dairen wel zijn te dragen, maar daar het Chineesche plan zonder twijfel in strijd is met de overeenkomst van 1905, is het mogelijk, dat Japan zich daartegen principieel krachtig zal verzetten.

Niet onwaarschijnlijk zal dit punt een der vele zijn, welke bij een algeheele herziening der verhouding tusschen China en Japan aan de orde zullen komen. Voor den buitenstaander lijdt het geen twijfel, dat de te verwachten verdere ontwikkeling van Manchoerije den aanleg van een of meer nieuwe havens wel zoude wettigen. Evenals bij alle Chineesche projecten van grooten omvang, blijft de kwestie der financiering echter een open vraag.

De geschetste tegenstellingen op het gebied van de spoorwegpolitiek wekken het vermoeden, dat ook de internationale politiek Manchoerije wel niet tot in lengte van dagen nu verder met rust zal laten. Men krijgt veeleer den indruk, dat de tegenwoordige betrekkelijke stilte er eene is, die aan den storm voorafgaat. Het land blijft bij voortduring de driehoek, welke Rusland, Japan en China gescheiden houdt, het gebied langs welks zijden zij elkander blijven bespieden en meten, en op welks vlakke eventuele conflicten zullen worden uitgevochten. Het is niet toevallig, dat en de Japansch-Chineesche, en de Japansch-Russische oorlog in en om Manchoerije zijn beslecht; gelijk België en gelijk Elzas-Lotharingen schijnt Manchoerije geografisch voorbestemd oorlogsterrein te wezen.

Voor het oogenblik heeft Rusland het te volhandig in eigen huis dan dat het vooralsnog bijzondere aandacht aan Manchoerije kan geven. China kijkt begeerig naar de Manchoerische vetpotten, en schijnt zijn tijd moeilijk te kunnen afwachten. Japan daarentegen geniet thans misschien het maximum van de voordeelen, welke het van zijn pionierswerk in Manchoerije kan verwachten. Het is er zich van bewust, dat die voordeelen ernstig gevaar loopen, zoo niet dadelijk dan toch geleidelijk te zullen verdwijnen, nu China door puur geluk een hooge troefkaart in handen heeft gekregen in den spontanen toeloop van zoovelen uit Noord-China. Al zijn dit arme drommels, die zonder eenige politieke bijbedoeling hun arbeid verrichten, zoo begrijpt Japan toch volkomen, wat de versterking van het Chineesche element in Manchoerije op den duur moet beteekenen. Het geeft er zich ook rekenschap van, dat deze wijziging der constellatie een nog veel grooter gevaar in zich kan herbergen, met name voor zijn bezit van Korea, omdat de Koreanen, ondanks alle moderne verbeteringen, welke Japan heeft ingevoerd, tegen hunne overheerschers gekant blijven. Graaf Soyeshima, een van de meest gezaghebbende kenners van Korea, heeft onlangs reeds voorgesteld home rule aan dat land te verleenen.

Inmiddels aarzelt Chang Hsueh-Liang, de als „de

jonge generaal" bekende zoon en opvolger van Chang Tso Lin, kleur te bekennen. Ofschoon wél wetende, dat eene nauwere relatie met de nationale regeering van Nanking hem misschien zijne onafhankelijkheid, en in elk geval veel geld zoude kosten, zoo toont hij aan den anderen kant evenmin neiging aan den Japanschen leiband te loopen. Het Manchoerische leger wordt daarom intact gelaten, en blijft zware eischen stellen aan de schatkist van Moekden.

Alle omstandigheden tegen elkander afwegende, zoude men zeggen, dat China op den duur steeds betere kansen moet krijgen in Manchoerije. Speculeerende op een verre toekomst kan men zich zelfs denken, dat de Chineezzen eerst economisch en later ook staatkundig de overhand zouden kunnen krijgen op het geheele continent van Oost-Azië. Alvorens het zoover is, en China een werkelijk gevaar voor zijne burenen kan worden, moet er echter nog veel veranderen, vooral in China zelf. Zoude China er in slagen Rusland en Japan uit Manchoerije te verdrijven vóórdat het in staat is eene moderne bestuurs-taak te volbrengen, dan kan daaruit voor het land en zijne bewoners slechts onheil voortvloeien. Tot dusver hebben de Chineezzen nog niet getoond groote ondernemingen te kunnen beheeren; het treurig voorbeeld van de ontredderde spoorwegen in China kan slechts de hoop doen rijzen, dat het fraaie Manchoerische spoorwegstelsel voor een dergelijk lot bewaard moge blijven.

Ons historisch overzicht heeft in herinnering gebracht aan welke snelle en onverwachte voorvallen Manchoerije gedurende de afgelopen veertig jaren blootgesteld is geweest. Japan en Rusland deelen de eer het land tot zijne tegenwoordige welvaart te hebben gebracht; China maakt zich op met de kluit te gaan strijken. Voor Europa en Amerika belooft Manchoerije voortaan geen grootere beteekenissen te hebben dan de overige deelen van het Chineesche rijk, met dien verstande, dat Europa er alle belang bij heeft, dat de wereldroute voor post en reizigers door Manchoerije en Siberië bruikbaar en betrouwbaar blijve.

Onverwachte wendingen in de situatie zijn evenwel allerminst uitgesloten, en kunnen door verstoring van het evenwicht aan den Pacific ook voor de overige wereld beteekenissen erlangen. En zoolang Manchoerije aldus een centrum blijft, waar internationale depressies en internationale stormen licht een oorsprong kunnen nemen, zoolang moet het land nauwlettend in het oog worden gehouden, evenals de zeelieden dit doen met het gebied, waar in de natuur de typhonen ontstaan.

E. D. VAN WALREE.

DE THEESTATISTIEKEN VAN DEN „BOARD OF TRADE”.

De Heer N. J. L. van Buttingha Wichers te 's Gravenhage schrijft ons:

In de aflevering van 12 December van dit tijdschrift geeft de heer de Kock van Leeuwen eenige beschouwingen over bovenstaand onderwerp, in het bijzonder wat betreft de voorraadstatistieken. De wijze van berekening door den Board of Trade wordt als onjuist gekwalificeerd, waaraan de conclusie wordt verbonden, dat aan de voorraadcijfers voor den handel slechts geringe beteekenissen kan worden toegekend.

De heer d. K. v. L. gaat uit van het juiste standpunt, dat, afgezien van correcties als gevolg van voorraadopname, de voorraadcijfers aan het einde van een periode na bijtelling van den aanvoer in de volgende periode en onder aftrek van de afleveringen voor binnen- en buitenland over dat tijdperk, het cijfer moeten geven van de voorraden in entrepôt aan het slot van deze volgende periode.

Dat de Board of Trade een andere en onjuiste wijze van berekening volgt mag echter niet worden afgeleid uit het gepubliceerde cijfermateriaal, daar deze gegevens, welke niet als controle van de berekening der voorraadcijfers zijn bedoeld, ook niet als zoodanig kunnen worden gebruikt.

Allereerst blijkt dit reeds — ook door den heer De K. v. L. is hierop gewezen — uit het niet publiceren van maandelijksche opgaven van de hoeveelheden thee, welke zg. „free of duty” uit entrepôt worden uitgeslagen tot dekking van de behoeften van leger, vloot en koopvaardij, wat echter niet insluit, dat bij de berekening der voorraden met dezen uitslag geen rekening is gehouden. In het bijzonder wordt aan den Board of Trade verweten, dat de uitvoer geheel in mindering komt van de voorraden, hoewel zich onder den uitvoer zg. „drawbacks” bevinden, welke hoeveelheden reeds bij den invoer na betaling der rechten in mindering zijn gebracht. Uit de maandpublicaties van den Board of Trade valt echter niet af te leiden, dat deze inderdaad onjuiste wijze van berekening wordt gevolgd, aangezien het staatje van de voorraden in entrepôt op zich zelf staat. Het voorkomen van de zg. „drawbacks” onder uitvoer vindt zijn verklaring in het feit, dat onder invoer de tegenpost tot een gelijke hoeveelheid voorkomt en houdt met de berekening van de voorraden geen verband. De wijze van berekening der voorraden door den Board of Trade onttrekt zich derhalve aan onze waarneming, zoodat aan de juistheid vooralsnog niet behoeft te worden getwijfeld.

Wat verder de geschillen betreft tusschen de definitieve en de voorloopige cijfers, welke laatste steeds hooger zijn, een afdoende verklaring is zonder nader onderzoek niet te geven. In het bijzonder voor December en de eerste maanden van het jaar doen zich verschillen voor, welke echter de 4 pCt. niet te boven gaan.

* * *

Naschrift. Dat mijn betoog den indruk wekt als ware het in hoofdzaak tegen de voorraadcijfers gericht, kan natuurlijk aan onduidelijkheid mijnerzijds liggen. Ik heb echter getracht even goed de ondeugdelijkheid der andere Engelse cijfers, o.m. die der „Imports” aan te toonen.

Gelukkig, dat mijn geachte bestrijder, als statisticus, de juistheid van mijn berekeningswijze der nieuwe voorraden erkent. Maar waarom dan in dit geval niet het — tevoren als juist erkende — verband mag worden gezocht en waarom het staatje der voorraden los moet worden beschouwd van de overige cijfers, waarvan het de resultante behoort te zijn, is mij niet duidelijk. Voorraadcijfers zijn eveneens feitenmateriaal en of zij al dan niet als controle-middel zijn bedoeld is niet terzake dienende. Zij moeten — gelijk mijn bestrijder erkent — als zoodanig kunnen dienen.

Dat uit de maandpublicaties van den Board of Trade de „inderdaad onjuiste” berekeningswijze der voorraadcijfers niet valt af te leiden is juist. Maar juist het feit, dat zij niet klopten, noopte mij — zooals gezegd — tot een onderzoek bij de bron zelve, dat uiteraard verder ging dan de officieele publicaties. En toen kwam deze „inderdaad onjuiste” methode aan het licht!

Verschillen van 4 pCt. tusschen de voorloopige en definitieve cijfers acht de heer van B. W. blijkbaar van weinig belang. Echter zijn dergelijke verschillen gebleken voldoende te zijn om de markt niet onbelangrijk te beïnvloeden. Een verschil van 6 miljoen Eng. ponden tusschen de voorloopige en definitieve cijfers kan tot gevolg hebben, dat het voorloopige cijfer een *toeneming* der voorraden ten opzichte der vorige maand van b.v. 3 miljoen Eng. ponden aangeeft, terwijl het definitieve cijfer, dat een jaar later verschijnt, wijst op een even grooten *teruggang*.

Aldus beschouwd zijn die verschillen van grooter belang, dan men bij een uitdrukking in procenten, waar de handel nimmer naar kijkt, zou meenen.

Dat een goede statistiek aan zekere minimum-eischen moet voldoen, zal niemand ontkennen. De strekking van mijn betoog was het bewijs te leveren, dat de Board of Trade-statistiek daaraan niet voldoet.

D. K. V. L. JR.

DE INDISCHE MIDDELEN OVER SEPTEMBER 1928.

De totale ontvangsten sedert den aanvang van dit jaar bedroegen over de eerste negen maanden f 526.508.000 tegen f 483.278.000 in hetzelfde tijdvak van 1927 of ruim f 43.2 m/m meer, waarin echter is begrepen rond 20 m/m als aandeel van Ned. Indië in een achterstallige uitkeering uit de Nederlandsche oorlogswinstbelasting.

In verslagmaand overtrof de opbrengst der Landsmiddelen die van dezelfde maand van het vorig jaar met ruim f 4.3 m/m, terwijl de gemiddelde maandraming met ruim f 15.4 m/m werd overschreden.

Deze meerdere opbrengst vergeleken met het vorig jaar werd veroorzaakt door de belastinggroep ad ruim f 5.6 m/m met daartegenover een mindere opbrengst bij de groepen:

monopolies circa	f 0.5 m/m.
producten	" " 0.6 "
bedrijven	" " 0.2 "

terwijl de totalen der diverse overige middelen geen belangrijke verschillen aantoonen.

Ten aanzien van de gemiddelde maandraming werd meer ontvangen aan:

belastingen	circa 11.6 m/m.
monopolies	" " 0.2 "
producten	" " 0.7 "
bedrijven	" " 0.5 "
allerlei middelen	" " 2.4 "

Vergelijking der ontvangsten in verslagmaand met die in dezelfde maand van het vorig jaar:

1. Belastingen: (belangrijkste)

invoerrecht	meer f 0.426 m/m.
uitvoerrecht	" " 0.108 "
accijnzen	" " 0.458 "
personeele belasting	" " 0.006 "
inkomsten	" " 0.775 "
vennootschaps	" " 4.187 "
oorlogswinst	" " 0.395 "
zegelrecht	" " 0.069 "
successierecht	" " 0.014 "
slachtbelasting	" " 0.023 "
statistiekrecht	minder " 0.049 "
verponding	" " 0.044 "
landelijke ink.	" " 0.858 "

De opbrengsten van alle bovengenoemde belastingen, met uitzondering van de verponding, overtroffen verre de gemiddelde maandraming (zie boven).

In- en uitvoerrechten gaven gunstiger uitkomsten als gevolg van de toename van de goederenbeweging.

De meerdere opbrengst der kohierbelastingen, vindt, voor zoover de vennootschapsbelasting betreft, haar oorzaak in een vroegtijdige vaststelling van een aantal belangrijke aanslagen.

2. Monopolies.

opium	meer f 0.075 m/m.
zout	minder " 0.085 "
pandhuizen	" " 0.448 "

T.a.v. de gemiddelde maandraming gaf:

opium	meer f 0.457 m/m.
zout	" " 0.030 "
pandhuizen	minder " 0.312 "

De meerdere opiumopbrengst kan voor het belangrijkste gedeelte worden toegeschreven aan het geleidelijk doorwerken van de verschillende maatregelen, welke met het oog op een scherpere bestrijding van den smokkelhandel werden getroffen.

De lagere opbrengst van de pandhuizen is toe te schrijven aan de op 1 April 1928 ingegane tariefsverlaging, waarbij voor de goedkope panden tevens de beleeningstermijn is verlengd, waardoor in verslagmaand het aantal lossingen en herbeleeningen beduidend minder was dan gewoonlijk.

3. Producten.

boschwezen	meer f 0.062 m/m.
goud	" " 0.021 "
kina	minder " 0.039 "

caoutchouc	minder f 0.109 m/m.
tin	" " 0.214 "
steenkolen	" " 0.327 "

Bij de mindere opbrengst van kina valt op te merken dat de totaal-ontvangsten sedert den aanvang van dit jaar die over denzelfden tijdsduur van het vorig jaar met f 46.000 overtroffen. Bij caoutchouc, tin en steenkolen had het tegenovergestelde plaats met resp. f 137.000, f 12.751.000 en f 408.000. De tin-ontvangsten in deze periode overtroffen het evenredig gedeelte der raming met een bedrag van f 811.000.

4. Bedrijven.

havenwezen	meer f 0.249 m/m.
baggerdienst	" " 0.129 "
P. T. T.	" " 0.014 "
W. en E.	" " 0.017 "
Landsdrukkerij	minder " 0.034 "
S. S. T.	" " 0.607 "

Het hoogere cijfer bij havenwezen werd veroorzaakt door den vooruitgang in de scheepvaartbeweging.

De baggerdienst geeft een gunstig beeld ook t.a.v. de gemiddelde raming over één maand en negen maanden van 1928 (resp. f 223.000 en 913.000), als gevolg van het verrichten van opspuitwerk voor particulieren.

Bij den P. T. T. dienst werd in de, hoewel niet belangrijke, meerdere totaal-ontvangsten bijgedragen door de telegrafie en telefonie met resp. f 41.000 en f 35.000, terwijl de post in engeren zin f 85.000 meer opbracht; andere ontvangsten van dezen dienst daalden echter met f 147.000.

Overeenkomstig de verwachting hebben de ontvangsten der S.S. en Tramwegen de gemiddelde maand- en het evenredig gedeelte van de totale raming overschreden met resp. f 567.000 en f 2.084.000 als gevolg van het meerdere goederenvervoer; in verband met den lateren suikerafvoer is de opbrengst echter f 607.000 minder gunstig dan die van de maand September 1927.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING. HET DERDE DEEL VAN HET RAPPORT VAN DE BALFOUR-COMMISSIE.

De machinenijverheid.

De Heer F. W. Forge te Londen schrijft ons:

De algemeene machinenijverheid is wel de allereingewikkeldste industriële groep, naar welke na oorlogschen toestand de Balfour-Commissie een onderzoek heeft ingesteld. Men krijgt eenig idee van haar moeilijke taak, indien men bedenkt, dat deze groep allerlei soorten bedrijven omvat, van constructiewerk en locomotiefbouw eenerzijds tot jachtgeweren en scharen anderzijds. In een artikel van deze lengte kan zelfs van een kort overzicht der hoofdgroepen geen sprake zijn, zoodat wij volstaan met een beschrijving van de groep als geheel, waarvan alleen de meest markante afwijkingen zullen worden behandeld. Ter vereenvoudiging zal slechts aan de drie voornaamste markten: Europa, het Britsche Imperium en Zuid-Centraal-Amerika aandacht worden geschonken, terwijl voorts slechts de mededinging van Duitschland en de Ver. Staten zal worden behandeld, daar immers geen enkel ander land een exporthandel bezit, die met den onzen te vergelijken is. Tegelijkertijd vestigen wij er de aandacht op, dat de elektrische industrie reeds werd besproken¹⁾, terwijl aan den scheepsbouw wegens zijn bijzondere vraagstukken en groote beteekenis nog een afzonderlijk artikel zal worden gewijd.

* * *

In het algemeen kan men zeggen, dat elk onderdeel der Britsche industrie onder een depressie lijdt, gedeeltelijk door de verminderde binnenlandsche vraag,

¹⁾ Zie E.-S. B. van 24 Oct. jl.

doch in hoofdzaak door den wezenlijken achteruitgang van den overzeeschen handel, in sommige gevallen nog verscherpt door het toegenomen productievermogen tengevolge van de verandering van oorlogs-industrieën in gewone bedrijven. Over het algemeen heeft noch Engeland noch Duitschland zich ten opzichte van de Vereenigde Staten kunnen handhaven, die erin zijn geslaagd op een klein deel van het afzetgebied van Duitschland in Europa beslag te leggen, en hun aandeel in den handel op de Zuid- en Centraal-Amerikaansche republieken zeer hebben vergroot. Ook Duitschland heeft in deze laatstgenoemde landen zijn invloed uitgebreid en over het algemeen in 1926 en 1927 veld gewonnen, terwijl Engeland een deel van zijn handel heeft verloren. De uitvoer van Groot-Brittannië naar landen buiten het Imperium gelegen is kwantitatief kleiner dan vóór den oorlog, terwijl het voorts een groot deel van de Canadeesche markt aan Amerika heeft moeten afstaan. De handel met de rest van het Imperium, speciaal met Indië, neemt evenwel toe.

Als exporteur van ketelhuisinrichtingen, locomotieven (uitgezonderd elektrische) en textielmachines staat Engeland nog steeds vooraan, terwijl het, wat den uitvoer van machineonderdeelen betreft, zijn positie ten opzichte van zijn concurrenten aanmerkelijk heeft verbeterd.

Bijzonder ongunstig voor de machinereijverheid was, dat de buitenlandsche vraag naar twee soorten machines, t.w. landbouwmachines en stoomlocomotieven afnam. Ten aanzien der eerstgenoemden streefde men hier nooit naar massa-productie, terwijl het afzetgebied veeleer behouden bleef door aanpassing aan de individueele behoeften der koopers dan door vermindering der algemeene kosten. Een groot deel van Europa, dat na den oorlog ongelukkigerwijze verarmd was, ontwikkelde thans weer vraag naar onze producten in hoeveelheden, welke die van vóór den oorlog benaderen; aan den anderen kant echter moest een deel van het afzetgebied aan de goedkoope Amerikaansche machines worden afgestaan door moeilijkheden bij het financieren van de transacties, die niet zonder credietverlening op langen termijn konden worden afgesloten. Niettemin hebben de Britsche firma's zich veel moeite gegeven haar afnemers in dit opzicht tegemoet te komen. De locomotiefindustrie begon na den oorlog met grootere bedrijven tengevolge van de uitbreiding voor oorlogsdoeleinden gedurende den oorlog. Nadat de door de vijandelijkheden opgehoopte, achterstallige orders waren afgewerkt, kwam men tot de ontdekking, dat de landen, die in vroeger jaren de grootste afnemers waren, zich nu voor een groot deel van de markt hadden teruggetrokken. Dit moet gedeeltelijk worden toegeschreven aan de oprichting van plaatselijke industrieën in die landen, die zich van een landbouw- tot een industriestaat ontwikkelen, maar waarschijnlijk zelfs nog meer aan de toenemende electricificatie der spoorwegen, welk proces nog werd bespoedigd door de moeilijkheden in de kolennijverheid. Daarbij kwam nog een andere moeilijkheid, die de Engelsche machine-industrie had te overwinnen. Door de samensmelting der spoorwegmaatschappijen tot vier groote ondernemingen, vond de locomotiefbouw nog slechts in de eigen bedrijven plaats, terwijl vóór den oorlog de machineindustrie ongeveer het grootste deel der orders van de kleinere spoorwegmaatschappijen kreeg. De wagonbouw had eveneens tot op zekere hoogte onder dit euvel te lijden.

Thans komen wij tot een beschouwing van de overblijvende groepen, waarbij Groot-Brittannië nog steeds de eerste plaats als exporteur inneemt, namelijk de ketelhuisinrichtingen, motoren en textielmachines. De omtrent eerstgenoemde groep te verkrijgen cijfers zijn verre van volledig. Het is echter duidelijk, dat een aanzienlijk deel van den afzet op de buitenlandsche markten aan Duitschland verloren werd en de invoer uit dat land voor binnenlandsch gebruik is toegenomen.

De fabricatie van deze laatste groep — de machines voor de textielindustrie — was eertijds bijna geheel in handen van Engeland. Deze tijd is echter reeds lang voorbij en men ondervindt thans, dat, waar de buitenlandsche fabrikanten der textielmachines vroeger sterk hadden te lijden onder den afzet van Britsche machines in het buitenland, de fabrikanten van deze machines moeite hebben zich thans tegenover de buitenlandsche concurrenten, met uitzondering van enkele soorten, staande te houden. Twee jaren geleden was de toestand in deze industrie zoo treurig, dat er slechts met ca. 50 pCt. der werklieden en met verkorten arbeidstijd werd gewerkt. Op het oogenblik is er weliswaar eenige verbetering waar te nemen, doch gunstig kan de toestand nog lang niet worden genoemd.

Wat betreft de industrieën, die standaard-goederen maken, komt de binnenlandsche productie met de inheemsche vraag overeen. Tengevolge van de depressie in de katoenindustrie gedurende de laatste jaren, was de vraag echter niet zoo groot als wenschelijk werd geacht. De uitvoer naar de meeste centra is sterk gedaald, gedeeltelijk doordat vele landen thans in hun eigen behoefte voorzien, doch hoofdzakelijk door de groote uitbreiding der industrie in de Vereenigde Staten. De productie vindt in het groot plaats en de inheemsche industrie is in staat in de binnenlandsche behoefte aan ring-spinmachines te voorzien, terwijl anderzijds de meeste in gebruik zijnde katoen-„selfactors” door Engeland worden geleverd. De ring-spinmachine wordt het meest toegepast bij de vervaardiging van grovere soorten, die voor het grootste gedeelte in die landen, die eerst kort geleden een eigen industrie hebben opgericht, worden gemaakt¹⁾. Dientengevolge is de vraag naar deze soort machines zeer toegenomen.

Men zal inzien, dat de depressie in deze industrieën, evenals in zoovele andere, toe te schrijven is aan het verlies van het differentiëel overwicht, dat de Engelsche industrie bezat en, hoewel dit proces reeds lang voor den oorlog is begonnen, werd het door de daarvoor vermeerderde moeilijkheden voor producenten ondoenlijk zich aan de veranderende omstandigheden aan te passen. Het is mogelijk, dat de betrekkelijk hooge loonen hierbij ook van beteekenis zijn geweest. Evenwel zijn er enkele feiten, die, misschien onder alle omstandigheden onvermijdelijk, ten minste theoretisch verholpen hadden kunnen worden. Zooals bij de ijzer- en staalindustrie waren ook hier veel firma's financieel niet in staat door modernisering van het bedrijf te bezuinigen, terwijl anderen weer deze veranderingen bij stukken en brokken hebben aangebracht, hoewel volledige reconstructie voordeliger zou zijn geweest. Er bestaat verschil van mening, in hoeverre massaproductie hier te lande kan worden doorgevoerd, doch men geeft toe, dat er voor de vereenvoudiging van de producten en de

¹⁾ Men moet uit de woorden van den heer Forge niet de conclusie trekken, dat de ring-spinmachine alleen maar geschikt zou zijn om er grove garens op te vervaardigen. Dit is een verouderde meening.

Ter verduidelijking diene, dat er twee manieren zijn om katoenen garens te spinnen en wel op ring-spinmachines (ringframe) en op „mules” of „selfactors”. In het Nederlandsch bestaat voor deze soort machines geen naam. De ring-spinmachine verdringt grootendeels den „selfactor”, omdat ze veel minder arbeidskrachten per eenheid product vraagt. Vroeger kon men op de ring-spinmachine nog niet de fijnere garens vervaardigen; hier behield de „selfactor” nog lang het terrein. De laatste jaren echter spint men met succes ook de fijnste garens op de veel economischer ring-spinmachine, en het gebruik van de „selfactor” is in 't algemeen gesproken tegenwoordig eigenlijk alleen dan nog rationeel, als men zeer zachte garens wil vervaardigen, b.v. voor sommige tricot-goederen.

Nadere technische en technisch-economische bijzonderheden omtrent textielmachines zijn na te slaan in het boek van Dr. J. Wisselink, De Vestigingsfactoren der katoenindustrie, hoofdstuk 4 (Technisch Overzicht). [Red.]

vermindering van het aantal vervaardigde soorten nog veel gedaan moet worden. De tegenwoordige moeilijkheden zullen waarschijnlijk slechts kunnen worden opgelost door opheffing van de kleinere, niet rendabele, ondernemingen, waardoor de gemiddelde grootte van de bedrijfseenheid belangrijk zal toenemen. Dit proces is reeds gaande, doch zal waarschijnlijk langzamer verlopen dan bij de ijzer- en staalindustrie, waar de depressie acuter en de behoefte aan een spoedige reorganisatie dringender was.

AANTEKENINGEN.

Het Rapport van den Commissaris van de Rijksbank.

Met het nieuwe rapport van den Commissaris van de Rijksbank, dat vorige week is verschenen, wordt een periode van vier jaren afgesloten. Hoewel dit rapport het tijdvak van 1 September 1927 tot 31 Augustus 1928 omvat, zijn, zooals gebruikelijk, daarin ook de gegevens tot begin December verwerkt.

Na de algemeene hoofdstukken over de biljetten van de Rijksbank, waarbij wij opmerken, dat in de periode van 1 Januari tot 30 November van dit jaar de gemiddelde dekking 56,4 pCt. bedroeg (de maximumdekking werd op 23 November jl. met 68,4 pCt. bereikt), over de andere betalingsmiddelen, het giro- en clearingsysteem van de Rijksbank, de verhouding van de Rijksbank tot het Rijk en de Golddiskontbank, richt het rapport zijn aandacht op de algemeene politiek van dit centrale instituut.

De inleiding van dit hoofdstuk begint met een overzicht van den algemeenen toestand, waarbij erop gewezen wordt, dat ten tijde van de publicatie van het interim rapport ¹⁾, dat in Juni van dit jaar verscheen, de economische toestand een dalende tendens vertoonde, doch dat het destijds nog te vroeg was om een algemeen oordeel hierover uit te spreken. Intusschen zijn er meerdere gegevens bekend geworden om te constateeren, dat er een bepaalde, hoewel geringe en afwisselende vermindering van de bedrijvigheid heeft plaats gevonden. Deze teruggang in de conjunctuur is evenwel niet algemeen. In sommige industrieën zijn de productie en de omzet gedurende de laatste maanden ongeveer op dezelfde hoogte gebleven als van de overeenkomstige periode van het vorige jaar, terwijl hier en daar zelfs een geringe verbetering valt op te merken, wat weliswaar in vele gevallen toe te schrijven is aan seizoenfluctuaties.

Deze achteruitgang is het eerst te voorschijn getreden in de industrieën van consumptieve goederen, terwijl de industrieën van productiemiddelen tot op zekere hoogte in staat waren om den verminderden binnenlandschen afzet te compenseren door een groter export. De toestand heeft zich evenwel in de laatste paar maanden gewijzigd. De eerstgenoemde industrieën geven een kleine verbetering te zien, terwijl aan den anderen kant van verschillende industrieën van productiemiddelen de afzet aanzienlijk is verminderd. Weliswaar blijft de uitvoer zich zeer gunstig ontwikkelen, doch deze is niet voldoende om het verlies in het binnenland op te vangen. Van deze laatste groep is de ijzer- en staalindustrie de belangrijkste. De staking in deze voor het Duitsche economische leven zoo belangrijke industrie heeft eveneens invloed gehad op andere takken van bedrijf.

Vanzelfsprekend is de toestand in de verschillende industrieën niet overal gelijk. De elektrische en chemische industrie toonen zeer gunstige productiecijfers, terwijl aan den anderen kant de gang van zaken in de textiel- en machine-industrie onbevredigend is.

De toestand in den landbouw is steeds min of meer onafhankelijk van dien van het overige bedrijfsleven. Ofschoon de oogst dit jaar, zoowel wat de kwantiteit als de kwaliteit betreft, beter was dan die van het vorige jaar, is de toestand nog niet zeer gunstig.

¹⁾ Zie E.-S. B. van 20 Juni jl.

De werkloosheid, die in het derde kwartaal van 1927 begon af te nemen, maakte in Aug. jl. weer plaats voor een stijging, die, hoewel in beperkte mate, nog steeds aanhoudt. Bij een beschouwing van de werkloosheidscijfers moet men rekening houden met de nieuwe regeling van de werkloosheidsondersteuning, die 1 Oct. 1927 in werking is getreden, terwijl in de cijfers ook niet opgenomen zijn de arbeiders, die slechts een gedeelte van den tijd werken en die, welke tengevolge van arbeidsgeschillen zonder werk waren.

De invloed van de verandering van de conjunctuur is tot nu toe nog niet groot geweest. Ten opzichte van de ontwikkeling van de winstcapaciteit van het economisch leven in Duitschland kan men in het algemeen zeggen, dat ondanks de verschillen, die in dit opzicht tusschen de afzonderlijke takken van industrie en tusschen de individueele ondernemingen in iederen bedrijfstak bestaan, de marge tusschen de prijzen van eindproducten en die van grondstoffen en half-fabrikaten voortdurend is gestegen, maar dat aan den anderen kant het loonpeil zich eveneens onafgebroken in stijgende richting heeft bewogen. Van deze gegevens moet echter met groote voorzichtigheid gebruik worden gemaakt.

Bij de bespreking over de kapitaalvoorziening merkt het rapport op, dat het steeds moeilijker wordt om een zeer scherp omlijnd beeld te krijgen van de grootte en den vorm van de in het buitenland opgenomen leeningen. Het Statistische Reichsamt schat het tekort van de betalingsbalans voor het kalenderjaar 1927 op ongeveer R.M. 4,6 milliard, waarvan R.M. 4,1 milliard volgens haar meening gedekt is door kapitaalimport. Het loopende jaar toont wederom van groot tekort op de betalingsbalans ten bedrage van R.M. 1093 millioen (inclusief September), doch dit tekort is kleiner dan dat van de overeenkomstige periode van het vorige jaar (R.M. 2101 millioen). De volgende tabel geeft een overzicht van de door Duitschland opgenomen leeningen in de jaren 1924/28.

De buitenlandsche leeningen van Duitschland.
(Nominale bedragen omgewisseld in millioenen Rijksmark).

Jaar	Publiek-rechtelijke	Ge-mengd ¹⁾	Privaat-rechtelijke	Totaal
1924.....	937.6	—	64.5	1.002.1
1925.....	612.3	172.4	469.2	1.253.9
1926.....	715.0	229.1	730.9	1.675.0
1927.....	371.7	555.1	647.9	1.574.7
1928 (11 maanden)	521.4	523.0	466.3	1.510.7
Totaal ²⁾	3.153.0	1.479.6	2.378.8	7.016.4

¹⁾ De leeningen onder deze rubriek zijn aangegaan door publiekrechtelijke lichamen, doch bestemd voor dezelfde objecten als die der privaatrechtelijke ondernemingen, zoodat zij onder geen van deze twee rubrieken thuis behooren.

²⁾ Afgezien van amortisatie en conversie.

De onderstaande cijfers toonen het aandeel, dat de voornaamste credietgevers in de totale credietverleening hebben, waarbij wij opmerken, dat ook in 1928 Nederland zijn positie als de grootste kapitaalverschaffer aan Duitschland, na de Vereenigde Staten heeft gehandhaafd.

Jaar	Totaal	Vereen. Staten	Neder-land	Groot-Britt.	Zwit-serland	Zweden	Andere Europ. landen
1924....	1.002.1	512.4	51.3	250.5	56.6	28.2	103.1
1925....	1.253.9	927.2	120.1	122.4	67.6	16.6	—
1926....	1.675.0	1.184.3	204.1	131.5	47.5	40.2	67.4
1927....	1.574.7	1.062.7	230.9	153.3	46.5	32.5	48.8
1928 (11 mnd.)	1.510.7	1.064.8	201.0	135.3	53.8	11.5	44.3
Totaal ..	7.016.4	4.751.4	807.4	793.0	272.0	129.0	263.6

Eenige jaren geleden kon men uit deze cijfers een zeer goeden indruk verkrijgen van de bedragen, die

Duitschland op langen termijn in het buitenland had opgenomen. Het scherpe onderscheid tusschen binnen- en buitenlandsche leeningen vervaagt echter hoe langer hoe meer. Een groot deel van de in Duitschland uitgegeven leeningen worden in het buitenland geplaatst. Verder valt op te merken, dat verschillende landen zich in toenemende mate voor Deutsche effecten interesseeren, hoewel hierover geen cijfers beschikbaar zijn.

Aan den anderen kant schijnt het, dat voor aanzienlijke bedragen van de in het buitenland uitgegeven leeningen voor Deutsche rekening worden teruggekocht. Verder beginnen langzamerhand de betalingen uit hoofde van amortisatie en aflossing een groteren omvang aan te nemen.

In het interim rapport heeft de Commissaris uitvoerig stilgestaan bij de ontwikkeling van de geldmarkt in 1927 en in de eerste helft van 1928. Sinds Juni van dit jaar is de toestand op de geldmarkt stabiel geweest dan sedert 1924 het geval was. Deze stabiliteit is aan verschillende factoren toe te schrijven, zowel voortvloeiende uit ontwikkeling in Duitschland als uit de verhouding van Duitschland tot het buitenland.

In verband met de teruglopende conjunctuur werd de gewone seizoensoopleving in de lente- en zomermaanden van dit jaar gecompenseerd door een verminderde vraag, terwijl de financiering van den oogst dit jaar niet zulke groote bedragen vereischte als anders.

In verband met de algemeene rentestijging in een groot aantal landen, met name in de Vereenigde Staten, is het verschil tusschen het renteniveau in Duitschland en dat van de voornaamste financieele centra in belangrijke mate afgenomen. Het is echter nog groot genoeg om bij voortduur buitenlandsch kapitaal aan te trekken.

Wat de credietverleening op langen termijn betreft, heeft men veel moeite gedaan om het bedrag van de binnenlandsche kapitaalvorming te schatten. Deze schattingen staan vanzelfsprekend op zeer onzekere basis en aan de berekeningen, die voor 1927 tusschen R.M. 7,6 en 9 milliard varieren, moet dan ook een zeer betrekkelijke waarde worden gehecht. Slechts voor één wijze van kapitaalvorming zijn de cijfers bekend n.l. de deposito's van de spaarbanken. Niet uit het oog verloren moet worden, dat de spaarbanken in meer of mindere mate gewone bankzaken doen, zoodat deze spaardeposito's tot op zekere hoogte toch nog geen zuiver beeld geven.

Zoals men onder deze omstandigheden kan verwachten is de Rijksbank tijdens de periode onder verslag niet verontrust geworden door acute kwesties van credietpolitiek. Het officieele disconto bleef onveranderd en de Rijksbank was in staat om systematisch voeling te houden met de particuliere discontomarkt, waarvoor de te harer beschikking staande openbare gelden en de verkoop van schatkistbiljetten een voldoende gelegenheid boden.

De goudvoorraad van de Bank, die op 1 September 1927 R.M. 1852 millioen bedroeg, steeg bijna onafgebroken tot R.M. 2270 millioen op 31 Augustus jl., terwijl hij op 30 November reeds R.M. 2623 millioen bedroeg. De onderstaande tabel geeft de maandelijksche toename afneming van den goudvoorraad aan.

Sedert de daling van den minimum aankooprijzen van goud van R.M. 2790 per kilo fijn goud tot R.M. 2784 op 18 Jan. 1927 heeft de Rijksbank haar politiek niet veranderd. Goud kan aan ieder bijkantoor van de Bank ten verkoop aangeboden worden, evenals dat voor den oorlog het geval was.

Ofschoon de Rijksbank niet wettelijk verplicht is haar biljetten in goud of buitenlandsche valuta's om te wisselen, heeft zij deze laatste steeds en, indien noodzakelijk, eveneens goud afgegeven, wanneer dat wenschelijk was. Gedurende de verslagperiode bereikte de wisselkoers nooit het gouduitvoerpunt, zoodat de

Maand	Stijging (+) of daling (-) (in millioenen RM).
September 1927.....	- 0.6
October 1927.....	- 0.8
November 1927.....	+ 5.7
December 1927.....	+ 7.7
Januari 1928.....	+ 0.6
Februari 1928.....	+ 23.1
Maart 1928.....	+ 42.4
April 1928.....	+ 110.2
Mei 1928.....	- 0.1
Juni 1928.....	+ 43.0
Juli 1928.....	+ 115.8
Augustus 1928.....	+ 48.5
September 1928.....	+ 148.8
October 1928.....	+ 135.8
November 1928.....	+ 90.7

kwestie van de afgifte voor export zich ook ditmaal niet voordeed.

* * *

De slotopmerkingen zijn ditmaal in verband met het feit, dat het rapport een periode van 4 jaren afsluit, uitgebreider dan gewoonlijk.

Gewezen wordt op de groote vooruitgang in de economische ontwikkeling van het land als geheel en ten opzichte van de positie van de Rijksbank in het bijzonder.

In de afgelopen 4 jaren heeft een diepingrijpende reorganisatie en rationalisatie van de industrie in Duitschland plaatsgevonden. De welvaart is sterk toegenomen en de levensstandaard van de arbeidende klasse heeft het vooroorlogsche niveau weer bereikt en in sommige gevallen reeds overschreden.

De economische toestand van het land is weliswaar niet zoo gunstig als een jaar geleden, doch vrees voor een ernstige depressie heeft geen reden van bestaan.

De toestand in de landbouw is over het algemeen minder gunstig dan die van de andere bedrijfstakken. De mogelijkheid om hier de lasten, voortvloeiende uit den hoogen rentestand te verminderen of op den consument af te wentelen is zeer gering.

Duitschland heeft na den oorlog en na de inflatieperiode veel kapitaal nodig gehad om haar productieproces te verbeteren en uit te breiden en de laatste 4 jaren is in dit opzicht zeer veel tot stand gebracht. Het grootendeels gemoderniseerde productieapparaat verschaft op het oogenblik aan 4 millioen arbeiders meer werk dan het voor den oorlog deed, als men dezelfde territoriale grenzen in aanmerking neemt. Evenwel is met deze uitbreiding de jaarlijksche rentelast, die op R.M. ½ milliard wordt geschat, enorm gestegen.

Met het oog op de groote beteekenis, die de kapitaalvoorziening van Duitschland voor haar toekomstige ontwikkeling heeft, gaat het rapport iets dieper hierop in.

Met reden mag worden aangenomen, zoo vervolgt het rapport, dat de binnenlandsche kapitaalvorming de laatste jaren sterk is toegenomen. De psychologische invloed, die van de vernietiging van vele vermogens door de inflatie uitging, doet zich bijna niet meer gelden en nieuwe groepen van spaarders, gedeeltelijk voortkomende uit andere lagen der bevolking hebben zich gevormd. De interne kapitaalsaccumulatie, die binnen de industriele ondernemingen plaats vindt zal in hooge mate van den algemeenen toestand afhangen. Het cumulatieve karakter van het individuele sparen rechtvaardigt de verwachting van een verdere toeneming in de toekomst. Het behoeft geen betoog, dat de hooge belastingen en de sociale lasten, die sinds de periode van vóór den oorlog zoo sterk zijn gestegen en de herstelbetalingen de tendens hebben de kapitaalvorming te remmen.

Ten opzichte van de vraag kan men aannemen, dat de behoefte aan kapitaal, die zich na de inflatieperiode zoo sterk deed gevoelen, langzamerhand zal verminderen. Hier tegenover staat, dat bij een ge-

ringe verbetering op de markt, veel kapitaal noodig zal zijn voor doeleinden, waarvoor tengevolge van den hoogen rentestand nu niet wordt geleend.

Ongetwijfeld zal in dit verband de vermindering van het aanbod van arbeidskrachten ten gevolge van het lagere geboortecijfer in de oorlogsjaren in de naaste toekomst sterk gevoeld worden en dient dus waarschijnlijk rekening gehouden te worden met een vermindering van de arbeidersbevolking. De bouwrijverheid, waarin ondanks de bedrijvigheid nog een groote achterstand is in te halen, zal op een later tijdstip door deze ontwikkeling worden beïnvloed.

Wat de toestand ook zal brengen, het is zeker, dat het heden geheel onder invloed staat van het ernstig tekort aan kapitaal. De moeilijkheden, die het plaatsen van leeningen op langen termijn biedt hebben er toe geleid, dat een groot deel van de kapitaalbehoefte op korten termijn worden gedekt. Dat een dergelijke toestand niet gewenscht is, spreekt vanzelf.¹⁾

Het is echter een verblijdend teeken, dat de laatste maanden getoond hebben, dat er op een van de belangrijkste financieele centra veranderingen kunnen plaats vinden, gepaard gaande met verschuivingen in de kring en nationaliteit van de buitenlandsche leeners, zonder dat de internationale positie van het Deutsche ruilmiddel maar eenigszins daaronder heeft geleden.

1) In nauw verband met dit verschijnsel staat de goudpolitiek van de Rijksbank. Zooals reeds werd opgemerkt en eveneens uit het bovenstaande staatje van de toename van den goudvoorraad blijkt, streeft de Rijksbank naar een vermeerdering van dien voorraad. Volgens de uitlatingen van Dr. Schaecht heeft deze politiek ten doel de credietbasis in Duitschland te vergrooten en tegelijkertijd de rente in het buitenland als gevolg van de goudonttrekkingen op te zetten en zoodoende het verschil in rentestand te verkleinen.

Raming van de wereldsuikerproductie.

Dr. Gustav Mikusch te Weenen schrijft ons:

Onderstaande tabel geeft een raming van de wereldsuikerproductie voor het bedrijfsjaar 1928/29, waarbij echter opgemerkt dient te worden, dat betrouwbare gegevens voor eenige niet-Europeesche landen nog ontbreken. Dit moet gedeeltelijk worden toegeschreven aan de pas later aanvangende campagne, waardoor de vooruitzichten nog te onzeker zijn en gedeeltelijk aan het ontbreken van juiste statistische gegevens.

Ondanks de betrachte zorgvuldigheid, wordt ook voor deze raming elke verantwoordelijkheid van de hand gewezen.

Raming Vorige raming Voorl.
(Aug. 1928) resultaat
1928/29 1927/28
in 1.000 metr. ton ruwsuikerwaarde.

A. Bieten:

a. Europa:

Duitschland	1.750	1.700	1.675
Danzig	30	28	23
Tsjecho-Slowakije	1.050	1.100	1.254
Oostenrijk	110	120	110
Hongarije	208	180	187
Frankrijk	865	800	868
België	260	250	273
Nederland	330	290	254
Polen	710	650	560
Denemarken	165	155	143
Zweden	162	155	145
Italië	380	370	281
Spanje	235	235	217
Joego-Slavië	128	95	84
Roemenië	105	100	140
Bulgarije	29	30	42
Groot-Brittannië	220	210	215
Iersche Vrijstaat	20	20	21
Finland	4	7	6
Zwitserland	7	7	7
Letland	2	3	2
Turkije	4	6	6
Azoren	2	—	2
Europa zonder Sowjet-Unie	6.776	6.511	6.515

Sowjet-Unie	1.470	1.470	1.483
Totaal Europa	8.246	7.981	7.998
b. Amerika:			
Vereenigde Staten	1.040		1.085
Canada	36		30
Totaal Amerika	1.076		1.115
c. Australië:			
Victoria (Maffra)	1		1
d. Azië:			
Japan (Hokkaido)	26		23
Korea	1		1
Manchoerije	?		—
Turkije (Anatolië)	2		1
Totaal Azië	29		25
Bietsuikerproductie	9.352		9.139

B. Riet:	1928/29	1927/28
a. Europa:	in 1.000 metr. ton ruwsuikerwaarde.	
Spanje	18	14
b. Noord-Amerika:		
Louisiana	164	68
Portorico	620	679
Hawai	850	822
Maagdeneilanden	5	11
Cuba	5.100	4.103
Trinidad	80	83
Barbados	70	80
Jamaica	60	65
Overig Britsch West-Indië (Antigua, St. Kitts, Montserrat, St. Lucia, St. Vincent)	45	46
Martinique en Guadeloupe	60	73
San Domingo	360	375
Haiti	19	17
Mexico	190	180
Midden-Amerika (Guatemala, Costarica, Honduras, Nicaragua, San Salvador, Panama)	130	132
c. Zuid-Amerika:		
Demerara	111	116
Suriname	17	18
Peru	344	362
Argentinië	350	458
Brazilië	750	777
Overig Zuid-Amerika (Venezuela, Columbia, Ecuador, Bolivia, Paraguay)	80	79
Totaal Amerika	9.405	8.544
d. Azië:		
Britsch-Indië	3.150	3.513
Java	3.205	2.567
Japan en Formosa	836	693
Philippijnen	620	604
Overig Azië. (China, Fransch Indo China)	260	260
Totaal Azië	8.071	7.637
e. Afrika:		
Egypte	100	92
Mauritius	238	242
Réunion	50	50
Unie van Zuid-Afrika	250	224
Mozambique	70	81
Overig Afrika (Angola, Madeira, Madagaskar, Kenia, Somaliland)	29	26
Totaal Afrika	737	715
f. Australië:		
Queensland en Nieuw-Z.		
Wales	525	518
Fidji	110	99
Totaal Australië	635	617
Rietsuikerproductie	18.866	17.527
Wereldsuikerproductie	28.218	26.666
Wereldverbruik		25.742

Indexcijfers van scheepsvrachten.

„The Economist” schrijft: Ons algemeen indexcijfer van scheepsvrachten was in November 6,75 pCt. hooger dan een maand tevoren en bedraagt 129,07 in vergelijking met 123,64 een jaar geleden, 118,93.

in November 1925 en 131,18 in November 1924. De laatste bewegingen in de verschillende groepen zijn in onderstaande tabel aangegeven.

Datum	Europeesche wateren	Noord-Amerika	Zuid-Amerika	Britsch-Indië	Verre Oosten en Stille Zuidzee	Australië	Totaal
Basis (Gemiddelde v. 1898-1913)	100	100	100	100	100	100	100
(Gemidd.v.1913)	110,0	113,1	123,4	106,3	117,4	127,9	116,3
Febr. 1920	814,3	529,9	757,5	744,8	587,0	712,2	691,0
Dec. "	263,9	277,2	244,1	256,8	286,7	347,2	280,1
Dec. 1921	160,1	164,1	163,7	144,4	141,3	166,5	156,7
Dec. 1922	137,1	135,2	129,2	122,6	136,1	159,3	136,6
Dec. 1923	134,0	132,7	120,1	124,4	125,1	144,2	130,1
Dec. 1924	117,4	129,2	119,5	119,8	129,3	161,1	129,4
Dec. 1925	117,0	121,6	117,0	110,1	110,1	154,9	121,8
Dec. 1926	139,7	156,1	145,9	132,9	129,2	179,8	147,3
Nov. 1927	108,8	128,9	120,1	117,6	125,8	140,7	123,6
December "	105,6	116,2	113,6	114,2	124,9	139,8	119,0
Januari 1928	106,7	106,9	111,4	113,6	121,4	127,3	114,6
Februari "	105,6	106,4	106,2	112,4	114,1	114,0	109,7
Maart "	101,7	104,8	102,8	106,7	115,1	119,3	108,4
April "	101,6	103,7	106,6	105,9	116,2	126,4	110,1
Mei "	101,5	100,7	106,0	110,1	111,9	124,6	109,1
Juni "	99,6	100,4	100,8	104,0	108,8	123,7	106,2
Juli "	103,4	103,7	105,7	99,4	110,3	131,8	109,0
Aug. "	105,3	111,3	107,1	108,4	116,2	137,1	114,2
Sept. "	108,9	112,4	111,7	109,0	116,7	136,2	115,8
Oct. "	116,9	120,0	115,4	106,9	121,3	145,1	120,9
Nov. "	121,9	133,0	123,5	117,8	125,1	153,1	129,1

Sedert Juli valt voor elke groep een aanzienlijke vooruitgang te constateeren; de gemiddelde toename bedraagt ruim 18 pCt. De tweede tabel toont de wijzigingen in iedere groep en sub-groep ten opzichte van de cijfers van de vorige maand; het cijfer 100 stelt telkens het gemiddelde niveau gedurende de periode 1898-1913 voor.

	Indexcijfer	+ of -
Golf van Biscaye; uitgaande vracht..	144,95	+ 7,33
" " thuisvracht.....	137,09	- 1,62
Middell. Zee; uitgaande vracht.....	145,98	+ 15,19
" " thuisvracht.....	104,75	+ 4,34
Noord-Amerika.....	132,97	+ 13,01
Zuid-Amerika; uitgaande vracht....	103,68	+ 6,26
" " thuisvracht.....	143,30	+ 9,93
Indië; uitgaande vracht.....	117,89	+ 10,52
" " thuisvracht.....	117,75	+ 11,28
Het verre Oosten, enz.....	125,11	+ 3,86
Australië.....	153,12	+ 8,02

Uitgaande kolenvrachten hadden een verdere toename te boeken, doordat het aanbod van beschikbare tonnage meer met de vraag overeenkwam dan eenigen tijd geleden. Thuisvrachten in Europa waren kalm, doch zowel Noord- als Zuid-Amerika contracteerden voor een groote hoeveelheid graan, tengevolge van de enorme aankopen van Europa. De vraag uit de landen ten oosten van het Suezkanaal gaf weder enige teekenen van opleving te zien en daar, dank zij het charteren van een groot aantal schepen op het Westelijk halfrond, het aanbod van tonnage betrekkelijk gering was, stegen de vrachten. De vrij aanzienlijke graanverscheppingen van Australië naar Indië waren deze maand iets nieuws en verschaften aan tal van schepen lading. Onderstaande tabel toont de verhoudingen van het indexcijfer tot het gemiddelde van 1913, waarbij het jaar 1926, waarin ons indexcijfer niet zuiver was door de stopzetting van den Britschen kolenuitvoer, is weggelaten, wegens de slechte voorstelling van het werkelijk prijsverloop.

De toestand van de trampvaart is tijdelijk bevredigender dan in het begin van dit jaar. Er wordt melding gemaakt van het afsluiten van een aantal contracten voor nieuwe schepen, tengevolge van de jongste stijging van de vrachten. Het is echter de

Maand	(1913 = 100)			
	1924	1925	1927	1928
Januari.....	117,11	114,49	118,59	98,47
Februari.....	123,78	115,96	120,54	94,33
Maart.....	122,09	106,63	118,53	93,17
April.....	117,22	104,24	111,06	94,59
Mei.....	114,27	98,23	111,41	93,79
Juni.....	108,62	91,74	106,54	91,29
Juli.....	103,75	94,90	101,61	93,73
Augustus.....	104,43	95,87	105,51	98,17
September.....	110,50	98,19	107,51	99,54
October.....	115,55	99,49	105,78	103,93
November.....	112,76	102,23	106,27	110,94
December.....	111,21	104,67	102,31	
Jaarl. gemiddeld.	113,44	102,22	109,64	

vraag, of deze opleving iets meer beteekent dan een voorbijgaande seizoensschommeling.

Indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen in Nederlandsch-Indië.

De maandstatistiek 1928 No. 9 van het Centraal Kantoor voor de Statistiek te Weltevreden bevat o.m. het volgende:

Invoer. De serie van de invoerartikelen omvat 72 artikelen welke in vijf groepen zijn verdeeld.

De groep textiele goederen vertoont nauwelijks eenige prijsfluctuaties. Enkele artikelen daalden in prijs echter niet voldoende om ook het groepsindexcijfer te doen dalen, dat zich op 172 handhaaft. Geen van de textiele goederen steeg in prijs.

Bij de groep levensmiddelen zijn de prijsveranderingen van geen betekenis. Enkel het artikel kedelee steeg iets in prijs nl. van f 12,93 in Augustus tot f 13,31 in September. De prijs van de andere artikelen bleef onveranderd. Het groepsindexcijfer steeg van 148 tot 149.

Van de groep metalen zijn alleen giet-, plaat- en profielijzer in prijs veranderd. Gietijzer steeg van f 67.— tot f 74.— per 1000 KG. Plaatijzer daalde van f 109 tot f 103,50 en profielijzer steeg van f 145 tot f 147,50 per 1000 KG. Het indexcijfer van deze groep ad 141 is een punt hooger dan dat over Augustus.

Het groepsindexcijfer van chemicaliën en verfstoffen is met een punt gedaald tot 142. De prijsfluctuaties zijn ook bij deze groep artikelen zeer gering.

Grootter zijn de prijsveranderingen bij de groep diversen. Glazen dakpannen stegen van f 9,— per kist van 50 stuks in Augustus tot f 9,50 in September. De Amerikaansche Devoe zowel als de Indische Kroon petroleum stegen met f 1,— per kist tot respectievelijk f 7,60 en f 7,10. De petroleum-prijzen zijn hierdoor weer omstreeks op dezelfde hoogte gekomen als waarop zij in de jaren 1926 en 1927 stonden. Het groepsindexcijfer is gestegen van 160 in Augustus tot 164 in September.

Uitvoer. De prijzen van de exportproducten vertoonden een iets vastere tendenz. Het indexcijfer steeg van 121 in Augustus tot 123 in September. De stijging werd in hoofdzaak Indexcijfers van 72 invoer- en 20 uitvoerartikelen in den groothandel te Batavia, Soerabaja en Semarang.

	Invoerartikelen.						Uitvoerartikelen	Totaal groothandel
	Textielgoederen ¹⁾	Levensmiddelen ²⁾	Metalen ³⁾	Chemicaliën ⁴⁾	Diversen ⁵⁾	Totaal		
1913.	100	100	100	100	100	100	100	
1923.	207	163	174	170	169	180	150	
1924.	213	164	167	160	168	178	155	
1925.	208	161	160	150	165	172	146	
1926.	185	157	151	153	169	165	137	
Sept. 1927.	175	145	146	147	175	159	129	
October "	175	148	145	146	172	159	128	
November "	173	148	144	146	169	158	128	
December "	173	147	142	145	163	156	127	
Januari 1928.	172	150	140	145	158	155	130	
Februari "	172	149	140	145	158	155	129	
Maart "	172	147	140	145	157	154	132	
April "	173	149	140	144	157	155	133	
Mei "	174	146	140	144	164	156	132	
Juni "	174	146	140	144	163	155	129	
Juli "	173	147	140	143	165	156	126	
Augustus "	172	148	140	143	160	155	121	
September "	172	149	141	142	164	155	123	

¹⁾ 20 art. ²⁾ 12 art. ³⁾ 12 art. ⁴⁾ 15 art. ⁵⁾ 13 art.

veroorzaakt door de stijging van den prijs van Robusta koffie van f 91.88 in Augustus tot f 97.15 in September en die van witte peper van f 181.75 tot f 207.69 in dezelfde periode. De prijs van witte peper kwam door deze stijging weder op het hooge gemiddelde niveau van 1927.

Een iets vastere tendenz vertoonden de prijzen van katjangolie, citronella-olie, maïs en hoofdsuiker no. 16 eh. (Batavia prijs). De prijzen van cacao, damar, kapokpitten, rubber, suiker superieur (Soerabaja prijs), tapioka en thee daalden iets.

Het algemeen indexcijfer van den geheelen groothandel kwam op 149, een punt hooger dan in de maand Augustus.

Kleinhandelsprijzen. De serie indexcijfers van artikelen van in- en uitheemschen oorsprong is zoo samengesteld, dat de inheemsche en de uitheemsche groep geheel parallel zijn.

De prijzen van enkele inheemsche artikelen zijn gestegen nl. rijst No. 3 (beras merah), aardappelen, kippeneieren, suiker en stroop. Het indexcijfer van de inheemsche artikelen is een punt hooger dan dat van de maand September.

Van de uitheemsche artikelen stegen de indexcijfers van meel, maïzena, biscuit en jam, die van macaroni en sla-olie daalden. Het indexcijfer van alle uitheemsche artikelen te samen bleef onveranderd.

Het algemeen indexcijfer voor den kleinhandel steeg met een punt tot 154.

Indexcijfers van kleinhandelsprijzen van verbruiksartikelen van in- en uitheemschen oorsprong te Batavia.

	In- heemsch ¹⁾	Uit- heemsch ¹⁾	Totaal	Voeding ²⁾
1913/14	100	100	100	100
1923 ..	194	173	183	182
1924 ..	182	158	170	170
1925 ..	169	152	160	159
1926 ..	169	148	159	156
October 1927 ..	163	148	155	153
November ..	162	148	155	152
December ..	160	149	155	153
Januari 1928 ..	160	149	154	154
Februari ..	159	149	154	154
Maart ..	162	148	154	154
April ..	160	150	155	154
Mei ..	160	150	155	154
Juni ..	155	148	152	150
Juli ..	160	147	154	152
Augustus ..	160	146	153	152
September ..	160	147	153	151
October ..	161	147	154	152

¹⁾ 20 artikelen. ²⁾ 35 artikelen.

Passerprijzen. De gemiddelde passerprijzen van 119 passers op Jafa en Madoera van de Inlandsche landbouwgewassen geven geen groote schommelingen te zien. De padiprijzen loopen sinds Mei, de beras prijzen sinds Juni, geleidelijk op een normaal ieder jaar wederkeerend verschijnsel.

BOEKAANKONDIGING.

Europäische Banken 1927. Eine Kritische Darstellung. Herausgegeben vom Verlag der „Wirtschaft“, Praag 1928. 236 pag. Prijs RM. 5,—.

Het feit, dat het leidende in de Duitsche taal verschijnende economische tijdschrift van Tsjecho-Slowakije, daartoe aangemoedigd door het succes van vroegere uitgaven, besloten heeft, zijn proeve van een monografische beschouwing der groote banken in Europa, dit jaar in uitgebreiden vorm te herhalen, mag wel beschouwd worden als een teeken, dat deze publicatie aan het verlangen van ruime kringen voldoet. Het goede gemiddelde der — door auteurs, welke in het door hen behandelde land wonen, geschreven — analyse en kritiek behoorlijk vereenigde artikelen, verklaart dit succes, dat gesteund wordt door de omstandigheid, dat een soortgelijk ander werk niet bestaat, zoodat men gaarne en met nut naar het beschikbare grijpen zal.

Wat in het bijzonder de behandeling der *Nederlandsche* banken betreft — de Amsterdamsche Bank, de Rotterdamsche Bankvereniging en de Twentsche Bank worden besproken, de Incasso-Bank en de Nederlandsche Handel-Maatschappij echter niet (in de inleidende opmerkingen wijst de schrijver van het hoofdstuk Nederland, Ernst Gerlach, erop, dat de

laatste werd weggelaten, omdat de Nederl. Handel-Mij gedeeltelijk als cultuurbank moet worden beschouwd) —, deze mag gekenschetst worden als het werk van een zaakkundige, nauwkeurig in de analyse en juist in de beoordeeling. Zulks laat alleen, afgezien van den wensch naar volledigheid, hopen, dat de schrijver in een volgende oplage ook een gelijkwaardige beschouwing van de thans nog ontbrekende beide groote instellingen zal kunnen geven.

Slechts één bezwaar hebben wij tegen dezen band: het *tijdstip van zijn verschijnen*; men zou meenen, dat het toch mogelijk moet zijn, die moeilijkheden, welke uiteraard verbonden zijn aan het verzamelen van gegevens over het bankwezen in ongeveer twintig landen, meester te worden in zooverre, dat de band elk jaar ongeveer begin Juli gereed is, en niet eerst, wanneer het jaar reeds ten einde loopt (het voorwoord van de redactie is gedateerd van *November!*). Een vroeger tijdstip van verschijnen verhoogt ongetwijfeld het nut van deze publicatie voor den lezer en zal ook voor den uitgever wel een voordeel teekenen. Juist een *goed* boek kan te laat komen — een slecht nimmer.

Dr. W. MAUTNER.

MAANDCIJFERS.

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	October 1928		October 1927	
	In millioenen	Aantal	In millioenen	Aantal
<i>Giro's</i> (eenzijdige vermelding)				
Girobetalingen aan gemeentestellingen	f 13.2	23.329	f 12.4	21.079
Girobetalingen aan particulieren	„ 17.7	95.064	„ 15.8	76.455
<i>Geldomzet.</i>				
Ontvangsten	„ 5.3	7.238	„ 4.6	6.826
Betalingen	„ 7.2	30.986	„ 6.9	28.985
Part.rekeninghouders	„ 19.7 ¹⁾	33.827 ²⁾	„ 19.- ¹⁾	31.276 ²⁾
Waarvan rekeningh. welke gelden voor 1 jaar vast hebben gedeponeed	„ 9.9	3.877 ²⁾	„ 9.2	3.416 ²⁾

¹⁾ Gemiddeld saldo te goed. ²⁾ Einde der maand.

EMISSIES IN NOVEMBER 1928.

Staatsleeningen	f 1.741.500,—
zijnde:	
<i>Bulgarije</i>	
Kon. Bulgarije £ 150.000	
7½ % stabilisatieleening	
1928, uitgegeven onder de auspiciën van den Volkenbond, à 96¼ % ..	f 1.741.500
Bank- en Credietinstellingen	„ 738.750,—
zijnde:	
<i>Hongarije</i>	
<i>Obligatiën</i>	
Hungarian Italian Bank Ltd \$ 300.000 7½ % 35 j. goudpandbrieven serie A.C. à 98½ %	f 738.750
Hypotheekbanken	„ 5.537.500.—
zijnde:	
<i>Nederland</i>	
<i>Aandeelen</i>	
Dordr. Hypotheekbank f 250.000 ¹⁾ aand. à 155 % ²⁾	f 387.500
Haarlemsche Hypotheekb. f 500.000 ³⁾ aand. à 280 % ⁴⁾	f 1.400.000
Rotterd. Hypotheekbank voor Nederl. f 1.000.000 ³⁾ aand. à 250 % ⁵⁾	f 2.500.000
Zuid-Holl. Hypotheekbank f 500.000 ³⁾ aand. à 250 % ⁶⁾	f 1.250.000

Industriele Ondernemingen ..... f 59.871.041,—
zijnde:

Nederland

Aandeelen

Eerste Nederl. Fabriek
v. Asbest-Cementplaten
„Martinit” f 600.000
aand. à 100 % ..... f 600.000
Financieele Maatschappij
voor Kurkondernemin-
gen N.V. f 2.000.000
aand. à 110 % ..... f 2.200.000
Nederlandsche Kabelfa-
briek f 2.500.000 7) aand.
à 140 % ..... f 3.500.000
Klyberg-Pernot's Stoom-
schoenfabr. „Hollandia”
f 175.000 aand. à 100 % f 175.000
Küchenmeister's Interna-
tionale Ultraphoon Mij.
f 800.000 aand. à 130 % f 1.040.000
Maatschappij tot vervaar-
diging van snijmachines
volgens „van Berkel's
Patent” en van andere
werktuigen f 3.733.600 7)
aand. à 175 % ..... f 6.533.800
Machinefabr. „Reineveld”
f 300.000 6 % cum. pref.
aand. à 100 % ..... f 300.000
N.V. Gemeenschappelijk
Bezit van Aand. Philips'
Gloeilampenfabrieken
f 1.758.000 6 % cum. pref.
winstd. aand. 8) à 130 % f 2.285.400
N.V. Gemeenschappelijk
Bezit van Aand. Philips'
Gloeilampenfabrieken
f 4.427.000 aand. 9) à
250 % ..... f 11.067.500

Denemarken

Aandeelen

Burmeister & Wain's
Maskin-og-Skibsbyggeri
(Burmeister & Wain's
Machinefabr. en Scheeps-
werven) D. Kr. 2.000.000
aand. à 106 % 10) ..... f 1.399.341

Duitsland

Aandeelen

Sachsenwerk, Licht- und
Kraft-Aktiengesellschaft
R. M. 1.250.000 aand. à
136 % ..... f 1.020.000

Zweden

Obligatiën

Kreuger & Toll Zw. Kr.
8.500.000 winstd. 5 %
obl. 11) à 525 % ..... f 29.750.000

Electr., Gas-, Tel., Telegr.- en Wa-
terl. Maatschappijen ..... „ 11.382.125,—
zijnde:

Canada

Aandeelen

Central Public Service
Corporation 3.000 6 %
cum. pref. aand. à \$ 96½ f 723.750

Duitsland

Obligatiën

Ruhrverband \$ 1.800.000
6½ % 5 j. bel. vrije notes
à 97 % ..... f 4.365.000
Preussische Elektrizitäts-
Akt. Gesellsch. \$ 200.000
6 % 25-j. sterl. obl. à 93½ % f 2.244.000

Italië

Aandeelen

Unione Esercizi electrici
S. A. („Unes”) Lire
7.500.000 aandeelen à
252½ % 10) ..... f 2.461.875

Vereenigde Staten van Noord-

Amerika

Aandeelen

American Cities Power
& Light Corporation
\$ 500.000 aand. à 127 % 10) f 1.587.500

Suikerondernemingen ..... f 1.065.000,—
zijnde:

Frankrijk

Aandeelen

Société Sucrière An. de
Marle fr. 1.500.000 aand.
à 710 % ..... f 1.065.000

Diversen ..... „ 312.000,—
zijnde:

Nederland

Aandeelen

Zuid-Hollandsche Auto-
mobiel Mij. f 100.000
aand. à 100 % ..... f 100.000

Obligatiën

Waterschap de Hoogeweg
f 162.000 4½ % obl. à
100 % ..... f 162.000

Het Tijdschrift Eigen
Haard f 50.000 6 % obl.
à 100 % ..... f 50.000

Totaal .... f 80.647.916,—

- 1) Waarop 20 % te storten.
- 2) Koers voor aandeelh.; voor vrije inschrijvers à 180 %.
- 3) Waarop 10 % te storten.
- 4) Koers voor aandeelh.; voor vrije inschrijvers à 330 %.
- 5) „ „ „ „ „ „ „ „ à 350 %.
- 6) „ „ „ „ „ „ „ „ à 300 %.
- 7) Uitsluitend voor aandeelhouders.
- 8) Uitsluitend voor houders van 6 % cum. pref. winstd. aand.
- 9) Uitsluitend voor gew. aandeelhouders met uitzondering van No's 7.451/9.450, 14.001/15.334, 21.042/21.875, 26.303/27.334.
- 10) Introductie ter beurze; eerste koers van afgifte.
- 11) Uitsluitend voor houders van aandeelen en winstde-
lende obligaties.

Totaal der emissies in Januari... f 51.704.447,50
Februari .. „ 66.561.262,50
Maart .... „ 88.269.392,50
April .... „ 37.665.310,—
Mei ..... „ 65.445.950,—
Juni ..... „ 48.421.770,—
Juli ..... „ 55.719.150,—
Augustus.. „ 3.628.405,—
September.. „ 88.402.635,—
October .. „ 79.319.100,—
November... „ 80.647.916,—

Algemeen Totaal ..... f 665.785.338,50

Voorts werd in de afgelopen maand hier te lande de
inschrijving opengesteld op een beperkt bedrag:

6 % certificaten van R.M. 2000 Duitsche Rijk (Grootboek
der Deutsche Schuld) per 31 Maart 1941 à 76½ %,
per 1942 à 76¼ %, per 1943 à 76 %, per 1944 à 75½ %;
6 % certificaten van R.M. 1000 Duitsche Rijk (Grootboek
der Deutsche Schuld) per 31 Maart 1938 à 81½ %,
per 31 Maart 1940 à 77¼ %;
Aand. Banca Commerciale Italiana en Credito Italiano à
± 234 %;
Aand. Universal Gramophone & Radio Corporation Ltd.
à 100 %;
Aand. British Netherlands Artificial Silk Comp. Ltd. voor
aandeelhouders;
Aand. American Natural Gas Corp. à \$ 18½ %;
6 % obl. Ilseder Hütte, Gross-Ilsede à 92 %;
4½ % gold bonds Atchison Topeka & Santa Fé Railway
Co. à 100 % voor aandeelhouders;
Aand. African City Properties Trust Ltd. à 27,6 sh. voor
aandeelhouders
en op de volgende obligatie-leeningen:

	Rente- Guldens	Emissie- voet	koers
			97½ %
St. Clemens Ziekenhuis, Geldern ..	80.000	7 %	97½ %
Orde der Barmhartige Broeders v. den H. Joannes de Deo, Graz ..	300.000	7 %	98 %
R.-K. Parochiaal Kerkbestuur v. d. H. Familie, 's-Gravenhage	300.000	5 %	100 %
Congregatie der zusters „Filles de la Sagesse”, Schimmert	346.000	5 %	100 %
Missiehuis voor Vreemde Missiën te Steil	250.000	5 %	100 %
Metropolitaan Kapittel van het Aartsbisdom Posen	250.000	8 %	98 %
Congregatie der E.E. P.P. Pallottiner	135.000	8 %	98 %

OVERZICHT VAN DE INDISCHE MIDDELEN.

(In Guldens).

	September 1928	Sedert 1 Januari 1928	Overeenkomstige periode 1927
Belastingen.			
Pachten excl. pandhuizen.	5.610	56.945	81.238
Invoerr. incl. Landsgoed.	7.209.393	66.840.626	59.180.419
Uitvoerr. incl. Landsgoed.	1.339.613	10.141.106	10.755.621
Accijnzen	3.475.615	29.490.291	25.546.468
Andere ontv. I. U. en A...	23.570	229.453	190.002
Statistiekrecht	545.261	4.704.333	4.597.785
Personeelbelasting	401.341	3.345.883	3.070.896
Inkomstenbelasting	5.010.075	34.871.038	33.002.203
Vennootschapsbelasting ..	12.096.404	26.362.975	20.140.849
Oorlogswinstbelasting ..	195.507	21.941.258	1) 642.240
Opgeheven productenbel..	150.604	1) 264.975	1) 3.627.335
Verponding	213.343	4.203.578	7.315.209
Recht van openb. verkoop.	197.819	1.756.478	1.817.485
Zegelrecht	1.267.121	11.136.545	10.967.494
Overehr. van vaste goed.	232.648	1.999.549	2.072.514
Recht v. succ. en overgang	33.789	307.542	222.283
Vergunning speelafels ..	18.895	118.850	162.593
Slachtbelastingen	645.371	5.527.235	4.901.793
Bijzondere bel. buitengew.	39.961	174.935	147.093
Hoofdgeld	6.738	60.180	80.149
Landelijke inkomsten....	4.146.823	27.766.827	26.343.187
Belasting op loterijen....	201.371	614.881	412.725
Totaal....	37.456.872	251.385.533	206.738.431
Monopolies.			
Opium	3.625.368	32.206.180	29.900.665
Zout	1.588.636	14.427.162	13.919.495
Pandhuizen	1.538.718	16.704.010	17.872.561
Totaal....	6.752.722	63.337.352	61.692.721
Producten.			
Kina	38.670	480.263	433.953
Landsaouthoubedrijf ..	539.384	6.057.831	6.194.554
Boschwezen	1.824.958	14.936.560	14.592.512
Goud	171.021	1.229.522	1.326.876
Tin	6.143.251	40.729.142	53.480.479
Steenkolen	1.126.443	9.641.243	10.049.042
Aand. i/d. winst N.V., Gem. Mijnb. Mij. Billiton"...	—	4.500.000	4.500.000
Totaal....	9.843.727	77.574.561	90.577.416
Bedrijven.			
Havenwezen	753.284	11.040.222	7.568.655
Baggerdienst	464.552	3.086.750	2.000.070
Landsdrukkerij	146.402	530.559	660.701
Post-, Telegr.-en Tel. dienst	2.500.500	22.477.754	21.083.545
Spoor- en Tramwegen....	7.255.399	62.277.536	60.750.590
Waterkracht en Electricit.	140.643	1.208.933	973.962
Totaal....	11.260.780	100.621.754	95.037.523
Allerlei middelen.			
Aandeel i/d. winst van de Javasche Bank.....	—	2.985.439	3.864.325
Afstand van grond	179.525	2.848.162	2.777.660
Mijnconcessies	3.149.853	3.901.745	4.023.174
Boeten en verbeurdverkl.	126.239	1.057.079	886.492
Leges en salarissen, ontvangen d. de griffiers v/d. versch. rechtscoll. ...	31.456	294.382	433.029
Heffing terzake van gesl. werkovereenkomsten ..	52.095	428.951	452.103
Opbr. Wees- en Boedelkam.	59.932	606.493	457.389
Kadaster	26.963	243.870	217.262
Afkoop heerdienst. B.G.	312.785	4.274.789	4.343.791
Schoolgelden	432.549	3.701.473	3.618.318
Ontv. groote ziekeninrichtingen en krankzinnigengestichten	73.780	564.432	526.131
IJK van maten en gew...	31.767	366.019	299.811
Verk. en verh. van huizen	247.152	1.713.777	1.608.682
Ontv. waterleidingen	130.450	763.356	630.567
Bakengelden	232.343	2.185.780	1.818.472
Loodsgelden	240.241	2.039.185	1.761.762
Diversen	279.118	5.611.689	3.512.916
Totaal....	5.606.248	33.588.621	31.231.884
Totaal generaal....	70.920.349	526.507.821	483.277.975

1) Teruggelaten belastinggelden.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc. Wissels. 4 ¹ / ₂ 13 Oct. '27	Zwits. Nat. Bk. 3 ¹ / ₂ 22 Oct. '25
Bk. (Bel. Binn. Eff. 5 ¹ / ₂ 13 Oct. '27	N. Bk. v. Denem. 5 ¹ / ₂ 23 Juni '27
(Vrsch. in R.C. 6 ¹ / ₂ 13 Oct. '27	Zweedsche Rbk 4 ¹ / ₂ 24 Aug. '28
Javasche Bank . . . . 4 ¹ / ₂ 14 Juli '26	Bank v. Noorw. 5 ¹ / ₂ 26 Mrt. '28
Bank van Engeland 4 ¹ / ₂ 21 Apr. '27	Bk. v. Tsjecho-
Duitsche Rijksbank 7 ¹ / ₂ 5 Oct. '27	slowakije . . . 5 ¹ / ₂ 8 Mrt. '27
Bank v. Frankrijk. 3 ¹ / ₂ 19 Jan. '28	N. Bk. v. O'rijk. 6 ¹ / ₂ 16 Juli '28
Belgische Nat. Bnk. 4 ¹ / ₂ 30 Juni '28	N. Bk. v. Hong. 7 ¹ / ₂ 1 Oct. '28
Fed. Res. Bank N.Y. 5 ¹ / ₂ 12 Juli '28	Bank v. Italië. 5 ¹ / ₂ 25 Juni '28
Bank van Spanje. . . 5 ¹ / ₂ 19 Dec. '23	Z.-Afr. Res. bnk 5 ¹ / ₂ 9 Jan. '28

OPEN MARKT.

	1928				1927	1926	1914
	22 Dec.	17/22 Dec.	10/15 Dec.	3/8 Dec.			
Amsterdam							
Partic. disc.	47 ¹ / ₁₆ -1 ¹ / ₂	47 ¹ / ₁₆ -1 ¹ / ₂	43 ¹ / ₄ -5	4-1 ¹ / ₂	47 ¹ / ₁₆ -9 ¹ / ₁₆	33 ¹ / ₈ -7 ¹ / ₁₆	31 ¹ / ₈ -3 ¹ / ₁₆
Prolong. . .	4 ³ / ₄	4 ¹ / ₂ -5	4 ³ / ₈ -7 ¹ / ₁₆	4-1 ¹ / ₂	4 ¹ / ₂ -5	4	2 ¹ / ₄ -3 ¹ / ₄
Londen							
Daggeld . .	2 ¹ / ₂ -3 ¹ / ₂	2 ¹ / ₂ -4	3-1 ¹ / ₂	2-3 ¹ / ₂	3-4 ¹ / ₄	3 ¹ / ₂ -4	1 ³ / ₄ -2
Partic. disc.	4 ¹³ / ₃₂ -7 ¹ / ₁₆	4 ³ / ₈ -7 ¹ / ₁₆	4 ⁵ / ₁₆ -3 ¹ / ₈	4 ⁵ / ₁₆ -3 ¹ / ₈	4 ¹ / ₂ -9 ¹ / ₁₆	4 ¹ / ₂ -9 ¹ / ₁₆	2 ¹ / ₄ -3 ¹ / ₄
Berlijn							
Daggeld . .	6 ¹ / ₂ -8 ¹ / ₂	5 ¹ / ₂ -8 ¹ / ₂	5 ¹ / ₂ -8	6 ¹ / ₂ -9	5 ¹ / ₂ -8 ¹ / ₂	4 ¹ / ₂ -6	—
Partic. disc.	—	—	—	—	—	—	—
30-55 d. . .	6 ³ / ₈	6 ¹ / ₄ -3 ¹ / ₈	6 ¹ / ₄	6 ¹ / ₄	7	5	—
56-90 d. . .	6 ³ / ₈	6 ¹ / ₄ -3 ¹ / ₈	6 ¹ / ₄	6 ¹ / ₄	7	4 ³ / ₄ -7 ¹ / ₈	2 ¹ / ₈ -1 ¹ / ₂
Waren-							
wissel.	7 ¹ / ₈ -1 ¹ / ₄	7 ¹ / ₈ -1 ¹ / ₄	6 ⁷ / ₈ -7	6 ³ / ₄ -7	7 ³ / ₈ -1 ¹ / ₂	5 ⁵ / ₈ -7 ¹ / ₈	—
New York							
Daggeld 1)	9-1 ¹ / ₄	6-9 ¹ / ₄	6-7 ³ / ₄	9-12 ¹ / ₄	4-5 ¹ / ₄	4 ¹ / ₂ -6 ¹ / ₄	1 ³ / ₄ -2 ¹ / ₂
Partic. disc.	47 ¹ / ₈	47 ¹ / ₈	43 ¹ / ₄ -7 ¹ / ₈	4-3 ¹ / ₄	3 ³ / ₈	4	—

1) Koers van 21 Dec. en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
18 Dec. 1928	2.487 ¹ / ₈	12.07 ¹ / ₈	59.33 ¹ / ₂	9.73 ¹ / ₂	34.62 ¹ / ₂	100
19 " 1928	2.481 ³ / ₁₆	12.07 ¹ / ₈	59.32	9.74	34.63 ¹ / ₂	100
20 " 1928	2.481 ³ / ₁₆	12.08 ¹ / ₈	59.33 ¹ / ₂	9.74	34.64 ¹ / ₂	100
21 " 1928	2.481 ³ / ₁₆	12.07 ⁷ / ₈	59.32 ¹ / ₂	9.74 ¹ / ₄	34.64	100
22 " 1928	2.487 ¹ / ₈	12.07 ⁷ / ₈	59.32 ¹ / ₂	9.74	34.64	100
24 " 1928	—	—	—	—	—	100
Laagste d.w.1)	2.481 ¹ / ₁₆	12.07 ⁵ / ₈	59.30	9.72	34.61	99 ³ / ₄
Hoogste d.w.1)	2.491 ¹ / ₁₆	12.08 ¹ / ₈	59.34	9.75	34.65	100 ¹ / ₈
17 Dec. 1928	2.49	12.07 ⁷ / ₈	59.34	9.73	34.62 ¹ / ₂	100
10 " 1928	2.481 ³ / ₁₆	12.07 ⁷ / ₈	59.32 ¹ / ₂	9.72 ¹ / ₂	34.61 ¹ / ₂	100
Muntpariteit	2.483 ¹ / ₄	12.10 ³ / ₄	59.26	9.75	34.59	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
18 Dec. 1928	47.99 ¹ / ₂	35.07 ¹ / ₂	7.37 ¹ / ₂	1.50	13.04	40.47 ¹ / ₂
19 " 1928	47.98	35.07 ¹ / ₂	7.38	1.50	13.04	40.53
20 " 1928	47.98 ¹ / ₂	35.07 ¹ / ₂	7.37 ¹ / ₂	1.50	13.04	40.54 ¹ / ₂
21 " 1928	47.90	35.07 ¹ / ₂	7.37	1.50	13.04	40.55
22 " 1928	47.99	35.07 ¹ / ₂	7.37 ¹ / ₂	1.50	—	—
24 " 1928	—	—	7.37 ¹ / ₂	1.50	—	—
Laagste d.w.1)	47.90	35.—	7.36	1.47 ¹ / ₂	13.02	40.45
Hoogste d.w.1)	48.—	35.10	7.40	1.52 ¹ / ₂	13.06	40.60
17 Dec. 1928	47.97	35.07 ¹ / ₂	7.37 ¹ / ₂	1.50	13.04	40.47
10 " 1928	47.96 ¹ / ₂	35.05	7.37	1.50	13.03 ¹ / ₂	40.21
Muntpariteit	48.—	35.—	7.37	1.50	13.09	48.—

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Oslo *)	Helsingfors 1)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
18 Dec. 1928	66.67 ¹ / ₂	66.47 ¹ / ₂	66.40	6.27 ¹ / ₂	104 ³ / ₄	2.48 ³ / ₈
19 " 1928	66.67 ¹ / ₂	66.47 ¹ / ₂	66.40	6.26 ¹ / ₂	104 ³ / ₄	2.48 ³ / ₈
20 " 1928	66.67 ¹ / ₂	66.47 ¹ / ₂	66.40	6.27 ¹ / ₂	104 ³ / ₄	2.48 ¹ / ₂
21 " 1928	66.67 ¹ / ₂	66.47 ¹ / ₂	66.40	6.27	104 ³ / ₄	2.48 ³ / ₈
22 " 1928	66.70	66.47 ¹ / ₂	66.40	6.27 ¹ / ₂	104 ³ / ₄	2.48 ³ / ₈
24 " 1928	—	—	—	6.27	104 ³ / ₄	2.48 ³ / ₈
Laagste d.w.1)	66.60	66.40	66.35	6.25	104 ³ / ₄	2.48 ³ / ₈
Hoogste d.w.1)	66.70	66.50	66.45	6.29	105	2.48 ³ / ₄
17 Dec. 1928	66.62 ¹ / ₂	66.47 ¹ / ₂	66.40	6.27 ¹ / ₂	104 ¹³ / ₁₆	2.48 ³ / ₈
10 " 1928	66.57 ¹ / ₂	66.42 ¹ / ₂	66.40	6.26 ¹ / ₂	104 ⁷ / ₈	2.48 ¹ / ₂
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	6.26 ¹ / ₂	105 ³ / ₈	2.48 ³ / ₄

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

2) Wettelijk gestabiliseerd tusschen 7.53¹/₈ en 7.21¹/₂.

In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekel

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
18 Dec. 1928	4,85 ¹³ / ₃₂	3,91 ³ / ₈	23,83 ³ / ₄	40,19
19 " 1928	4,85 ⁵ / ₈	3,91 ¹ / ₂	23,84 ¹ / ₂	40,20
20 " 1928	4,85 ¹⁵ / ₃₂	3,91 ¹ / ₂	23,84 ¹ / ₂	40,19
21 " 1928	4,85 ¹³ / ₃₂	3,91 ¹ / ₂	23,84 ¹ / ₂	40,19
22 " 1928	4,85 ⁷ / ₁₆	3,91 ¹ / ₂	23,84 ¹ / ₂	40,19
24 " 1928	4,85 ⁷ / ₁₆	3,91 ¹ / ₂	23,84 ¹ / ₂	40,19
26 Dec. 1927	—	—	—	—
Muntpariteit ..	4,8667	13,92	23,81 ¹ / ₄	40 ³ / ₁₆

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	8 Dec. 1928	15 Dec. 1928	17/22 Dec. 1928 Laagste	22 Dec. 1928 Hoogste
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₂	97 ⁷ / ₁₆	97 ⁹ / ₁₆
Athene	Dr. p. £	375	375	374 ³ / ₄	375 ¹ / ₂
Bangkok ...	Sh. p. tical	1 10 ¹ / ₄	1 10 ¹ / ₄	1 10 ⁵ / ₁₆	1 10 ⁵ / ₁₆
Budapest ...	Pen. p. £	27.81 ¹ / ₂	27.82 ¹ / ₂	27.80	27.85
B. Aires ...	d. p. \$	47 ¹³ / ₃₂	47 ¹³ / ₃₂	47 ⁹ / ₃₂	47 ²¹ / ₆₄
Calcutta ...	Sh. p. rup.	1 6 ¹ / ₁₆	1.61 ¹ / ₁₆	1/6 ³ / ₁₆	1/6 ⁵ / ₁₆
Constantin ..	Piast. p. £	977 ¹ / ₂	985	975	990
Hongkong ..	Sh. p. \$	2/0 ¹ / ₂	2/0 ¹ / ₂	2/0 ¹ / ₂	2/0 ¹ / ₂
Kobe	Sh. p. yen	1/10 ³ / ₄	1/10 ³ / ₄	1/10 ³ / ₄	1/10 ³ / ₄
Lissabon ...	Escu. p. £	109	110 ³ / ₄	109 ¹ / ₄	111
Mexico	d. per \$	23 ³ / ₄	23 ³ / ₄	23 ³ / ₄	24
Montevideo ..	d. per \$	50 ³ / ₄	50 ³ / ₄	50 ³ / ₄	51
Montreal ...	\$ per £	4.85 ³ / ₄	4.86 ⁵ / ₈	4.86 ¹ / ₂	4.86 ¹ / ₂
R.d.Janeiro ..	d. per Mil.	57 ¹ / ₈	57 ¹ / ₈	57 ¹ / ₈	57 ¹ / ₈
Shanghai ...	Sh. p. tael	2/7 ¹³ / ₃₂	2/7 ¹³ / ₃₂	2/7	2/7 ¹³ / ₃₂
Singapore ...	id. p. \$	2/4	2 3 ¹ / ₈	2 3 ¹ / ₈	2 3 ¹ / ₈
Valparaiso 1).	\$ p. £	39 68	39.69	39.65	39.70
Warschau ...	Zl. p. £	43 ⁵ / ₁₆	43 ⁵ / ₁₆	43 ⁵ / ₁₆	43 ⁵ / ₁₆

1) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 2)

Londen 1) N.York 2)		Londen	
17 Dec. 1928..	26 ³ / ₁₀	57	84/11 ¹ / ₂
18 " 1928..	26 ¹ / ₄	57 ¹ / ₄	84/11 ¹ / ₂
19 " 1928..	26 ⁵ / ₁₆	57 ³ / ₈	84/11 ¹ / ₂
20 " 1928..	26 ⁵ / ₁₆	57 ¹ / ₄	84/11 ¹ / ₂
21 " 1928..	26 ³ / ₁₆	57 ¹ / ₈	84/11 ¹ / ₂
22 " 1928..	26 ⁵ / ₁₆	57 ³ / ₈	84/11 ¹ / ₂
24 Dec. 1927..	—	57 ³ / ₈	—
20 Juli 1914..	24 ¹ / ₁₆	59	84/11

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Vorderingen.	15 Dec. 1928	22 Dec. 1928
Saldo bij de Nederlandsche Bank...	f 2.641.600,56	f 1.703.323,96
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	" 404.743,22	" 61.951,87
Voorschot op ultimo Nov. 1928 aan de gem. op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en opencent op de Rijksinkomsten belasting.....	" 40.797.973,52	" 40.797.973,52
Voorschotten aan Suriname.....	" 10.705.287,89	" 10.549.700,20
IJ. aan Curaçao	" 62.447,—	" 60.735,91
kass. ord. weg. creditverst. a/h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderpand van Staatsschuldbrieven.....	" 14.000.000,—	" 131.921.152,59
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen	" 17.935.263,31	" 23.400.000,—
Vordering o. h. Alg. Burg. Pensioenf. 2)	" 85.311,09	" 28.830.091,04
Vordering op het Staatsbedrijf der P. T. en T. 2).....	—	—
Id. op andere Staatsbedrijven 2).....	" 2.837.617,27	" 1.717.617,27
Verplichtingen.		
Voorschot door de Nederl. Bank	—	—
Schatkistbiljetten in omloop 1).....	f 67.261.000,—	f 67.261.000,—
Schatkistpromessen in omloop	" 54.660.000,—	" 54.660.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank	—	" 11.297.740,50
Zilverbons in omloop	" 11.396.031,—	" 35.516.418,82
Id. aan Ned.-Indië	—	—
Id. aan Curaçao	" 33.776.878,60	" 608.936,97
Id. aan het Alg. Burg. Pensioenfonds 2)	—	" 22.787.117,29
Id. a. n. Staatsbedrijf d. P., I. en T. 2).....	" 1.640.000,—	" 38.370.517,28
Id. aan andere Staatsbedrijven 2).....	" 7.450.892,24	" 1.640.228,08
Id. aan diverse instellingen 2).....	—	" 7.273.466,55

1) Waarvan f 12.056.000 vervallende op 1 Juli 1929. 2) In rekg.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Vorderingen:	15 Dec. 1928	22 Dec. 1928
Saldo bij 's Rijks kas	f 33.777.000,—	f 35.516.000,—
Saldo bij de Javasche Bank	" 21.579.000,—	" 16.402.000,—
Verplichtingen:		
Betaalmiddelen in 's Lands Kas....	—	—
Waarvan Muntbiljetten	—	—
Muntbiljetten in omloop	" 45.86.000,—	" 44.916.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds..	" 619.000,—	" 619.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postpaarbank..	" 653.000,—	" 642.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 24 December 1928.

Activa.	
Binnel. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	f 68.497.826,14
Papier o. h. Buitenl. in disconto.....	—
Idem eigen portef.	f 220.405.042,—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. ..	—
Beleeningen	f 220.405.042,—
incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	f 97.417.666,29
Op Effecten.....	f 95.523.066,29
Op Goederen en Spec. ..	1.894.600,—
Voorschotten a. h. Rijk	—
Munt en Muntmateriaal	f 67.074.100,—
Munt, Goud	f 367.494.872,26
Muntmat., Goud ..	f 434.568.972,26
Munt, Zilver, enz. ..	f 22.334.988,87
Muntmat., Zilver ..	—
Belegging 1/5 kapitaal, reserves en pensioenfonds	f 456.903.961,13
Gebouwen en Meub. der Bank	f 24.690.585,40
Diverse rekeningen	f 5.000.000,—
	f 36.670.692,34
	f 909.585.773,30
Passiva.	
Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefonds	f 7.157.903,12
Bijzondere reserve	f 8.000.000,—
Pensioenfonds	f 5.553.653,35
Bankbiljetten in omloop.....	f 815.361.595,—
Bankassigtiën in omloop.....	f 492.947,91
Rek.-Cour. f Het Rijk	f 7.227.004,92
saldo's: f Anderen ..	f 33.806.000,08
Diverse rekeningen	f 41.033.005,—
	f 11.986.269,92
	f 909.585.773,30

Beschikbaar metaalsaldo .....

Op de basis van 2/5 metaaldekking.....

Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is. ..

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud Munt	Goud Muntmat.	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings perc.
24 Dec. '28	67.074	367.495	815.362	41.526	285.035	53
17 " '28	67.082	367.496	812.599	40.008	286.132	53 ¹ / ₂
10 " '28	67.241	367.496	826.689	38.064	283.182	53
3 " '28	67.243	367.496	854.817	36.989	277.240	51
26 Nov. '28	67.256	367.512	818.295	38.858	284.822	53
19 " '28	67.260	367.511	824.521	37.118	283.962	53
26 Dec. '27	67.789	332.202	796.784	99.163	249.288	48
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521 ¹ / ₄	54

1) Op de basis van 2/5 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Discont.	Div. rekeningen 1)
17 Nov. 1928..	790	1.469	582	1.091	450
10 " 1928..	776	1.542	654	1.066	446
3 " 1928..	935	1.659	678	1.059	450
27 Oct. 1928..	935	1.491	547	1.062	419
20 " 1928..	935	1.453	643	1.059	437
19 Nov. 1927..	1.130	1.469	544	849	519
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikk. metaal-saldo
22 Dec. 1928	189 500		311 800	60 300	40 660
15 " 1928	188 700		314.800	57.400	39.820
8 " 1928	188.400		315.700	62.700	37.040
24 Nov. 1928	170 519	17.120	314.623	67.101	34.949
17 " 1928	170.934	16.673	319.651	69 375	31.997
10 " 1928	170.878	16.778	323.469	65.432	32.096
3 " 1928	170.965	16.500	320 963	65.259	32.976
24 Dec. 1927	178.306	17.371	319.214	56 112	120.938
25 Dec. 1926	197.435	28.411	321.331	68.629	148 555
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse reke-ningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
22 Dec. 1928		157.000		***	51
15 " 1928		156.200		***	51
8 " 1928		160 600		***	50
24 Nov. 1928	7.549	37.791	103.154	49.970	49
17 " 1928	8 627	38.580	107.611	50 958	48
10 " 1928	8.526	37.274	105.763	53 931	48
3 " 1928	7.798	36.583	103.350	55.109	49
24 Dec. 1927	13.015	26.133	113.783	31.379	52
25 Dec. 1926	11.654	19.396	90.078	49.736	58
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis $\frac{2}{3}$ metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten in duizenden ponden sterling.¹⁾

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities D sc. and Advances	Securities
19 Dec. 1928	155 508	384.111	31.100	15.667	20.486
12 " 1928	157.191	374.821	41.833	11.186	17.009
5 " 1928	158.545	371.456	46.375	10.904	19.600
28 Nov. 1928	159.846	367.001	52 088	13.586	20.215
21 " 1928	162 085		132.802	34.757	
14 " 1928	162.467		133.344	39 460	
21 Dec. 1927	150.381		128.779	64.955	
22 Juli 1914	40.164		29 317	33.633	

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-kings-perc. ²⁾
			Bankers	Other Accounts		
19 Dec. '28	57.757	11 143	60.248	35.964	31.397	297 ^{1/2} / ₃₂
12 " '28	59.107	7.629	67.419	36.727	42.370	372 ⁹ / ₃₂
5 " '28	63.870	8.691	78.040	36.893	47.089	38
28 Nov. '28	52.180	21.452	62.379	37.185	52.845	43 ⁵ / ₈
21 " '28	48 340	14.898		99.472	49.032	42 ¹³ / ₁₆
14 " '28	44.358	15.543		99.417	48 873	42 ¹ / ₂
21 Dec. '27	42.984	18.445		102.902	31 352	25 ¹³ / ₁₆
22 Juli '14	11.005	13.736		42.185	29.297	52

¹⁾ Zie voor wijzigingen in de bankstaat de toelichting op blz. 1080 en 1081. ²⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in millioenen francs.

Data	Goud ¹⁾	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen	Renteloos voorschot a.d. Staat
14 Dec. '28	31.722	732	14.031	22.664	19.197	2.252	3.200
7 " '28	31.639	732	14.095	22.465	18.864	2.269	3.200
30 Nov. '28	31.600	732	13.386	22.116	18.865	2.283	3.200
23 " '28	31.214	732	13.609	23.652	18.851	2.123	3.200
15 Dec. '27	5.545	343	50	1.396	7	1.737	—
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort.k.	Diver-sen ²⁾	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort.k.	Parti-culieren
14 Dec. '28	5.930	1.214	61.421	7.818	5.193	6.650
7 " '28	5.930	1.327	61 827	7.599	5 013	6.564
30 Nov. '28	5.930	2 882	62.660	7.560	5.016	6.119
23 " '28	5.930	1.237	60.999	8.014	5.022	7 032
15 Dec. '27	—	25.320	55.811	12	—	10.710
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

¹⁾ Bij de stabilisatie is de goudvoorraad gewaardeerd volgens de nieuwe waarde van den franc. ²⁾ Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKBANK.

Voornaamste posten in millioenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit-entl. circ. banken ¹⁾	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
15 Dec. 1928	2.690,4	85,6	170,7	1.890,5	56,9
7 " 1928	2.652,1	85,6	179,0	2.044,0	57,3
30 Nov. 1928	2.623,5	85,6	173,1	2.211,5	113,1
23 " 1928	2.573,5	85,6	190,5	1.759,1	36,6
15 " 1928	2.563,5	85,6	185,6	1.879,1	69,9
15 Dec. 1927	1.854,5	70,1	287,1	2.167,6	42,4
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effec-ten	Diverse Activa ²⁾	Circu-latie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
15 Dec. 1928	92,4	536,1	4.424,7	425,9	293,7
7 " 1928	92,3	539,9	4.554,9	479,3	282,9
30 Nov. 1928	92,3	513,5	4.724,0	473,4	278,2
23 " 1928	92,3	524,8	4.043,3	588,7	273,1
15 " 1928	92,3	527,5	4.172,7	569,5	293,2
15 Dec. 1927	92,1	628,9	3.787,4	643,7	356,7
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0

¹⁾ Onbelast. ²⁾ W.o. Rentenbankscheine 15, 7 Dec., 30, 23, 15 Nov. '28, 15 Dec. '27, resp. 21; 34; 13; 36; 44; 28 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in millioenen Belgas.

Data 1928	Goud		Goud en zilver b. d. schatkist	Binnen- en buitenland-sche wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. a.d. Staat voor ingetrokken marken	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Te goed in enwissels op het buitenl.						Schatkist	Partic.
20 Dec.	894	540	44	654	35	359	2.279	34	170
13 "	855	528	44	632	32	361	2.287	9	114
6 "	843	525	44	611	34	362	2.291	29	63
29 Nov.	839	539	44	637	40	366	2.306	24	84
22 "	828	515	44	608	33	366	2.264	8	84
22 Dec. ¹⁾	718	463	43	545	30	394	1.994	4	158

¹⁾ 1927.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in millioenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In her-disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
12 Dec. '28	2.627,0	1.250,0	118,9	1.028,4	49,3
5 " '28	2.617,6	1.223,2	119,5	1.012,2	47,8
28 Nov. '28	2.600,5	1.223,4	121,9	990,2	48,3
21 " '28	2.667,5	1.202,5	132,6	799,9	44,2
14 " '28	2.659,1	1.252,3	129,0	857,5	47,4
7 " '28	2.642,8	1.204,1	125,6	957,4	448,6
14 Dec. '27	2.792,2	1.633,0	125,8	495,0	381,1

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circula-tie	Totaal Depo-sito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. ¹⁾	Algem. Dek-kings-perc. ²⁾
12 Dec. '28	235,5	1.813,7	2.466,0	146,9	61,4	64,2
5 " '28	226,8	1.789,8	2.435,7	146,8	61,9	64,8
28 Nov. '28	229,3	1.765,6	2.411,1	146,4	62,3	65,2
21 " '28	226,1	1.716,6	2.378,0	146,5	65,2	68,4
14 " '28	222,3	1.732,1	2.405,7	146,4	64,3	67,4
7 " '28	222,7	1.742,4	2.384,7	146,3	63,6	67,1
14 Dec. '27	597,9	1.766,7	2.448,0	132,3	66,2	69,2

¹⁾ Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. ²⁾ Verhouding totalen voorraad munt-materiaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in millioenen dollars.

Data	Aantal banken	Dis-conto's en beleen.	Beleg-ingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal depo-sito's	Waarvan time deposits
5 Dec. '28	630	16.367	6.380	1.729	20.486	6 906
28 Nov. '28	630	16.260	6.375	1.734	20 436	6.921
21 " '28	631	16.134	6.355	1.724	20.408	6.924
14 " '28	631	16.016	6.362	1.722	20.409	6.927
7 " '28	630	16 099	6.376	1.706	20.358	6.921
7 Dec. '27	656	15.273	6.348	1.768	20.428	6.468

Hierachter volgen enkele bankstaten, welke aan het eind van ieder kwartaal worden opgenomen.

I. FEDERAL RESERVE BANK TE NEW YORK.
(In millioenen Dollars.)

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F.R. Notes		In herdisc. van de member banks	In de open markt gekocht
5 Dec. 1928..	806,3	189,6	19,4	329,9	146,3
28 Nov. 1928..	835,0	190,6	20,9	316,7	143,1
21 " 1928..	922,5	197,0	23,2	169,8	143,0
14 " 1928..	875,3	198,9	21,1	194,4	142,8
7 " 1928..	852,5	188,6	19,6	294,5	131,6
31 Oct. 1928..	895,7	190,2	21,0	261,5	138,2
24 " 1928..	855,0	191,8	22,6	247,3	121,5
17 " 1928..	811,8	193,5	22,0	298,3	131,4
10 " 1928..	788,1	190,0	21,1	338,0	100,5
3 " 1928..	776,1	191,5	22,7	354,0	99,9
26 Sept. 1928..	809,2	193,5	24,8	337,6	78,3
19 " 1928..	767,7	190,4	25,1	396,4	68,4
12 " 1928..	826,2	192,0	26,4	356,4	61,4
7 Dec. 1927..	935,5	312,4	23,7	132,5	119,7
8 Dec. 1926..	948,4	253,2	24,4	160,0	123,7

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F.R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Algemeen Dekkingsperc. 1)
5 Dec. 1928..	50,3	339,8	946,9	50,1	64,2
28 Nov. 1928..	44,5	348,8	945,1	49,7	66,4
21 " 1928..	41,4	333,5	910,4	49,8	76,0
14 " 1928..	42,8	332,7	907,0	49,7	72,3
7 " 1928..	43,2	342,0	916,4	49,6	69,3
31 Oct. 1928..	47,3	333,5	959,2	49,2	70,9
24 " 1928..	50,5	332,3	896,3	49,2	71,4
17 " 1928..	49,2	337,6	917,2	49,1	66,5
10 " 1928..	46,2	342,4	887,2	49,1	65,8
3 " 1928..	51,7	339,5	922,1	49,3	63,3
26 Sept. 1928..	50,9	335,2	901,7	49,3	67,4
19 " 1928..	52,5	339,2	925,0	49,3	62,7
12 " 1928..	49,5	344,1	929,9	48,9	66,9
7 Dec. 1927..	172,2	366,5	968,2	40,2	71,9
8 Dec. 1926..	70,4	389,6	893,7	36,4	75,8

1) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover F.R. notes en deposito's.

II. ZWEDSCHE RIJKBANK. (In millioenen Kronen.)

Data	Goud	Buitent. tegoed en wissels	Zweedsche en vreemde Staatsf.	Disconto's en Beleen. 1)	Circulatie	Rek. Crt.
8 Dec. '28	236,4	123,1	75,1	354,3	476,1	291,7
1 Dec. '28	236,6	111,0	75,1	265,2	542,5	118,4
24 Nov. '28	236,8	108,3	75,1	201,8	480,8	103,2
17 " '28	236,9	106,6	75,1	207,8	487,1	101,9
10 " '28	237,1	104,6	75,1	223,9	492,3	109,5
3 " '28	237,2	96,1	80,7	254,1	519,5	112,5
27 Oct. '28	237,4	75,2	80,7	254,4	474,2	140,1
20 " '28	237,6	85,9	75,2	280,7	478,9	163,6
13 " '28	237,8	72,1	75,2	292,5	495,1	149,3
6 " '28	237,9	69,5	73,3	320,6	514,3	150,1
29 Sept. '28	238,0	55,7	73,3	333,8	564,7	120,3
22 " '28	229,1	61,8	73,3	290,0	477,9	135,7
15 " '28	229,2	68,8	73,3	295,1	492,5	140,1
10 Dec. '27	230,5	170,9	82,9	269,2	464,3	277,8
11 Dec. '26	224,9	142,7	45,1	338,7	458,6	224,1
25 Juli '14	105,8	115,6	28,0	92,4	206,2	68,2

1) Vanaf 29 Oct. '27 excl. de voorschotten en kascredieten, die niet voor dekking beschikbaar zijn.

III. BANK VAN NOORWEGEN. (In millioenen Kronen.)

Data	Goud	Tegoed in het buitenl.	Effecten	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.
7 Dec. 1928..	146,9	31,2	9,3	268,1	300,8	93,4
30 Nov. 1928..	146,9	30,7	9,3	281,1	301,9	105,0
22 " 1928..	146,9	32,1	9,3	265,2	294,5	98,1
15 " 1928..	146,9	31,0	9,3	264,8	296,6	93,0
7 " 1928..	146,9	31,1	9,3	262,0	301,2	87,3
31 Oct. 1928..	146,9	31,1	9,3	274,2	306,5	94,6
22 " 1928..	146,9	33,3	9,3	258,6	302,0	85,5
15 " 1928..	146,9	36,4	9,3	254,9	304,5	80,7
8 " 1928..	146,9	35,8	9,3	252,6	309,3	71,7
29 Sept. 1928..	146,9	36,8	9,3	268,2	313,4	85,4
22 " 1928..	146,9	35,3	9,3	260,7	305,8	83,4
15 " 1928..	146,9	38,3	9,3	260,6	307,3	86,0
7 Dec. 1927..	147,2	45,8	30,4	234,3	318,1	85,1
7 Dec. 1926..	147,2	64,3	29,9	471,6	322,3	323,1
22 Juli 1914..	52,4	65,7	8,9	79,3	120,8	10,7

IV. NATIONALE BANK VAN DENEMARKE.
(In millioenen Kronen.)

Data	Goud	Pasmunt	Buitent. saldi, munt en wissels	Binnenl. wissels bel. en cred.	Circulatie	Rek. Crt.
30 Nov. 1928..	172,8	8,8	94,6	81,2	353,9	40,3
31 Oct. 1928..	172,8	9,3	103,5	91,2	361,3	49,3
29 Sept. 1928..	172,9	10,6	97,1	100,9	360,3	44,8
30 Nov. 1927..	182,1	11,6	70,2	189,8	346,0	21,5
30 Nov. 1926..	209,0	15,9	25,4	237,3	377,8	26,6
30 Juni 1914 1)	75,6	6,6	—	—	159,8	4,8

1) Wegens andere berekening niet vergelijkbaar.

V. BANK VAN SPANJE.
(In millioenen Peseta's.)

Data	Goud	Zilver	Staatsfondsen 1)	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.	
						Partic.	Staat
22 Dec. '28	2.559	701	585	1.888	4.325	953	225
15 " '28	2.559	699	585	1.909	4.328	964	209
7 " '28	2.559	697	585	1.960	4.368	922	216
1 " '28	2.559	701	585	1.956	4.329	923	213
24 Nov. '28	2.559	698	585	1.916	4.327	940	156
17 " '28	2.559	693	586	1.966	4.390	957	139
10 " '28	2.559	690	586	2.072	4.445	939	181
3 " '28	2.609	692	586	2.081	4.429	914	246
27 Oct. '28	2.609	693	586	2.058	4.381	953	243
20 " '28	2.609	691	586	1.964	4.392	916	233
13 " '28	2.609	689	586	2.015	4.417	943	247
6 " '28	2.609	693	586	2.060	4.424	953	124
29 Sept. '28	2.609	700	586	2.013	4.323	910	105
24 Dec. '27	2.604	686	587	1.687	4.147	1.026	144
24 Dec. '26	2.557	677	588	2.295	4.292	949	609
24 Juli '14	543,5	726,8	494,4	783,8	1919,0	497,9	

1) Ten bedrage van 344 millioen, plus voorschot in rek.-crt. aan de schatk.

VI. ZWITSERSCHE NATIONALE BANK.
(In millioenen Francs.)

Data	Goud	Zilver	Gouddeviezen	Disconto's en Beleen. 1)	Circulatie	Rek. Crt. 2)
15 Dec. 1928..	472,8	47,6	264,0	186,4	840,4	127,8
7 " 1928..	469,0	48,0	261,2	191,9	849,3	117,1
30 Nov. 1928..	469,1	48,0	262,5	196,9	878,2	109,3
23 " 1928..	469,2	48,5	260,4	202,8	817,0	150,4
15 " 1928..	469,3	48,1	242,6	209,4	828,8	140,1
7 " 1928..	469,5	47,5	235,8	230,2	855,0	109,5
31 Oct. 1928..	469,7	47,8	238,2	233,9	885,2	92,5
23 " 1928..	462,6	48,3	237,0	209,3	821,6	113,7
15 " 1928..	462,8	49,7	237,6	219,5	834,8	127,0
6 " 1928..	468,0	50,3	229,9	233,8	859,7	100,0
29 Sept. 1928..	467,9	50,6	211,4	237,6	891,5	63,7
22 " 1928..	451,7	51,5	220,7	212,8	813,3	98,7
15 Dec. 1927..	450,8	64,3	54,6	369,4	809,8	129,2
15 Dec. 1926..	443,3	75,8	28,6	356,0	771,1	128,9
23 Juli 1914..	180,1	18,9	—	107,8	267,9	105,2

1) Sedert 31 Maart '28 zonder rek.-crt. saldi in het buitenland. Deze zijn met ingang van dien datum met den post buitenlandsche wissels tot den post gouddeviezen samengesmolten.

2) Sedert 31 Mrt. '28 uitsluitend de dagelijks vervallende verplichtingen.

VII. OOSTENRIJSCHES NATIONALE BANK.
(Voornaamste posten in millioenen Schillingen.) 1)

Data	Goud 1)	Vreemd geld, deviezenen tegd. (i/h. buitl. 2)	Andere edelvaluta	Disconto's en Beleen.	Voor-schot a/d. Staat	Circulatie	Rek.-Crt.
15 Dec. '28	168,8	239,1	335,1	165,0	166,2	976,6	99,5
7 " '28	168,8	237,6	328,7	141,0	166,2	949,0	95,0
30 Nov. '28	168,8	237,2	327,3	145,2	166,2	984,3	62,6
23 " '28	168,9	234,8	317,6	110,5	166,2	862,9	137,9
15 " '28	168,9	234,8	317,6	125,1	166,2	908,1	106,6
7 " '28	168,9	242,6	321,9	130,8	166,2	933,3	99,2
31 Oct. '28	168,9	246,4	322,9	147,3	166,3	1.006,6	47,2
23 " '28	134,5	280,7	321,1	94,8	166,3	882,1	117,9
15 " '28	134,5	280,5	318,5	103,7	166,3	929,3	76,4
7 " '28	134,5	287,6	322,4	131,9	166,3	980,2	64,2
30 Sept. '28	134,5	298,5	323,8	120,3	166,4	1.007,5	40,4
23 " '28	134,5	298,6	326,8	74,6	166,4	882,7	120,2
15 Dec. '27	84,4	377,2	258,0	77,1	173,2	902,8	68,9
15 Dec. '26	48,3	481,5	139,1	95,4	178,2	854,3	85,0

1) 1 Schilling = 0,694 goudkronen = 10,000 papierkronen.

2) Als dekking der circulatie en saldi in rek. crt. geldende, volgens art. 85 der Statuten.

VIII. NATIONALE BANK VAN HONGARIJE.

(In millioenen Pengö's. 1 Pengö = 12.500 Kr.)

Data	Goud	Vreemd geld, deviezen tegoed in het buitel.)	Binnenl. wissels, ceelen en effecten	Voor- schot aan den Staat	Circu- latie	Rekg.-Courant	
						Staat	Partic.
15 Dec. '28	201	51	359	104	437	255	11
7 " '28	201	58	372	104	442	265	15
30 Nov. '28	201	57	384	104	476	243	16
23 " '28	201	59	361	104	419	273	20
15 " '28	201	58	369	104	456	243	22
7 " '28	201	55	395	104	495	228	18
31 Oct. '28	201	52	411	104	542	191	21
23 " '28	201	54	369	104	440	254	25
15 " '28	198	57	355	104	453	239	15
7 " '28	197	67	375	104	475	238	22
30 Sept. '28	197	47	398	104	500	206	17
15 Dec. '27	197	105	294	115	415	333 ²	
15 Dec. '26	169	108	185	144	413	255	10

1) Als dekking van biljetten en saldi in rekg.-courant geldende, volgens art. 85 der statuten. 2) Totaal Rek.-courant.

IX. TSJECHOSLOWAAKSCHE NATIONALE BANK.

(In millioenen Tsjechoslow. Kronen.)

Data	Vor- ding op den Staat	Goud en Zilver	Vreemd geld en tegoed in het buitl.	Dis- con- to's en belee- ningen	Circu- latie	Rek. Crt.
7 Dec. 1928	4.117	1.159	2.356	381	7.556	1.066
30 Nov. 1928	4.123	1.159	2.339	392	7.818	777
23 " 1928	4.125	1.159	2.297	406	7.089	1.441
15 " 1928	4.129	1.159	2.266	424	7.267	1.224
7 " 1928	4.129	1.159	2.172	494	7.457	966
31 Oct. 1928	4.136	1.159	2.129	491	7.825	563
23 " 1928	4.140	1.159	2.087	374	7.007	1.162
15 " 1928	4.141	1.159	2.068	381	7.220	968
7 " 1928	4.143	1.159	2.089	442	7.521	786
30 Sept. 1928	4.145	1.159	2.092	473	7.806	590
23 " 1928	4.151	1.158	1.997	372	6.947	1.117
7 Dec. 1927	4.560	1.058	2.255	81	7.294	1.366
7 Dec. 1926	4.834	1.034	1.878	213	7.180	1.592

X. ZUIDAFRIKAANSE RESERVEBANK.

(Voornaamste posten in duizenden Ponden.)

Data	Goud en Goud- cert.	Dis- conto's en beleen.	Waar- van Reg- papier	Circu- latie	Rek- Crt.	Alge- meen Dekkings perc*.)
30 Nov. 1928..	7.746	8.118	432	9.283	7.579	46,3
23 " 1928..	7.058	8.589	432	7.817	7.399	46,7
16 " 1928..	7.750	8.170	472	7.887	7.737	50,3
9 " 1928..	7.506	8.410	435	8.338	7.334	48,6
2 " 1928..	7.468	8.732	450	8.959	7.029	46,8
26 Oct. 1928..	7.299	8.415	450	7.980	7.219	47,7
19 " 1928..	7.305	8.723	300	7.752	7.402	47,6
12 " 1928..	7.098	8.714	190	8.094	7.113	46,5
5 " 1928..	7.663	8.584	195	8.737	6.866	48,7
28 Sept. 1928..	8.167	8.394	191	9.011	6.683	51,5
21 " 1928..	6.937	8.811	271	7.660	6.984	46,5
14 " 1928..	7.333	8.454	229	7.924	7.018	48,7
2 Dec. 1927..	7.006	9.340	1.420	8.930	7.279	44,3
4 Dec. 1926..	7.428	6.028	1.734	7.964	5.444	55,3

*) Verhouding goud, goudcert. en pasmunt tegenover opeisbare schulden: bankbiljetten en deposito's. 1) Regeering plus bankiers.

XI. BANK VAN LITHAUEN. (In millioenen Lita's.)

Data	Goud	Zilver	Buitenl. Devie- zen	Dis- conto's en Beleen.	Kapi- taal	Bank- biljetten in omloop	Depo- sito's
15 Dec. 1928	34,3	4,3	43,0	89,0	12,0	83,7	78,7
30 Nov. 1928	34,3	4,3	43,0	91,3	12,0	86,7	78,0
15 " 1928	34,3	4,3	40,9	90,1	12,0	85,8	75,3
31 Oct. 1928	34,3	4,3	43,5	88,9	12,0	89,5	73,4
15 " 1928	34,3	4,3	42,6	86,6	12,0	85,3	74,1
30 Sept. 1928	34,2	4,4	41,0	85,5	12,0	85,0	70,9
15 Dec. 1927	33,2	4,6	47,4	75,8	12,0	96,0	60,1
15 Dec. 1926	31,4	5,2	36,6	50,3	12,0	82,9	33,7

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 24 December 1928.

De gang van zaken op de markt te New York is eenigermate verrassend geweest. De opwaartsche beweging is met kracht hervat, zij het niet voor alle fondsen en ook niet zoo

regelmatig, als in de laatste maanden het geval is geweest. Niet alleen zijn omvangrijke baisseposities gedekt, doch ook zijn vrij groote nieuwe engagementen aangegaan. Hierbij hebben aandeelen in kopermaatschappijen op den voorgrond gestaan. De opgewekte stemming is in het leven geroepen door een hernieuwde vermindering van de makelaarsvoorschotten en door de vrij kalme houding van de geldmarkt, hoewel bij de uitbreiding van den handel ter beurze toch weer spoedig een neiging tot stijgen van de geldkoersen werd opgemerkt. Men is ook over het algemeen van meening, dat de eerste weken van het nieuwe jaar nog een vrij hoog niveau van de geldmarkt te zien zal blijven geven. Dit vooruitzicht, benevens de onzekerheid ten aanzien van het feit, hoe de fondsenmarkt eventueel hogere geldnoteringen zal doorstaan, hebben dan ook aanleiding gegeven tot enkele liquidaties — in verband waarmede sommige aandeelen, zooals hierboven opgemerkt, een uitzondering hebben gemaakt bij de hausse — doch de grondtoon is vast gebleven.

Te L o n d e n heeft de verbetering, welke in de ziekte van den koning op te merken is geweest, een goeden indruk ter beurze gemaakt. Uit den aard der zaak waren de omzettingen, in verband met de nadering van de feestdagen, klein, doch hierbij was een vaste tendenz overheerschend. Opmerkelijk was het b.v. dat „gilt-edged” fondsen een zoo opgewekte houding aan den dag hebben gelegd, ondanks de vermindering van den goudvoorraad, waarvan de weekstaat van de Bank van Engeland weer blijk heeft gegeven. Ook de aandelenmarkt was over het algemeen gunstig gestemd, in het bijzonder voor de nieuwe aandeelen Ford, welke in groote posten, ook voor buitenlandsche rekening, uit de markt werden genomen.

Te B e r l i n is de handel niet omvangrijk geworden, terwijl de stemming vrij onregelmatig was. Verschillende factoren hebben een tegengestelden invloed uitgeoefend. Geruchten omtrent oneenigheid tusschen de groote reederijen van Hamburg en Bremen hebben verkooporders voor scheepvaart-aandeelen tengevolge gehad, waarbij zich ook andere fondsen hebben aangesloten. Een herstel kon later intreden, doch het hoogere peil kon niet worden gehandhaafd, in verband met onbevestigde geruchten omtrent dividendverlaging bij de vooraanstaande ondernemingen. Een uitzondering hebben aandeelen Deutsche Reichsbank gevormd, welke bijna voortdurend een vaste stemming aan den dag hebben gelegd; ter beurze van Berlijn meende men op te merken, dat deze aandeelen door leidende bankinstellingen werden gekocht.

Te P a r i s heeft een vaste tendenz bestaan. De markt werd niet beïnvloed door de hooge geldkoersen, welke bij de „report” hebben gegolden; bovendien waren deze van een tijdelijk karakter. Ook de onverkwikkelijke gebeurtenissen in sommige financieele kringen hebben de markt niet aangetaast, voornamelijk in verband met de overweging, dat de beurs als zoodanig vrijwel geheel buiten de hier bedoelde zaken staat. Verschillende aandeelen in chemische ondernemingen waren in het bijzonder gezocht, terwijl ook Fransche Rente en goeden indruk heeft gemaakt.

T e n o n z e n t is de stemming, gezien den gewoonlijk kleinen handel tegen het einde van het jaar, sterk medegevallen. Ook voor *beleggingsfondsen* is de vraag naar voren gekomen, hetgeen wellicht reeds in verband kan worden gebracht met behoefte aan herbelegging, welke in den regel in de eerste weken van het nieuwe jaar tot uiting komt. 6% Ned. Werk. Schuld 1922: 103³/₄, 104; 4¹/₂% Ned. Werk. Schuld 1917: 100⁵/₈, 100¹¹/₁₆; 4¹/₂% Ned. Indië 1926: 99¹⁵/₁₆, 99⁷/₈; 5% Brazilië 1903 £ 100: 82, 83¹/₂; 5% Brazilië 1913 £ 20—100: 75¹/₂; 8% Sao Paulo 1921: 105, 106.

De afdeling voor *industriële soorten* heeft af en toe sterk de aandacht getrokken. De grootste handel vond plaats in certificaten Margarine Unie, welke opnieuw een niet onbelangrijke koersverbetering hebben kunnen behalen. Tegen het einde van de berichtperiode hebben zich hierbij aandeelen Calvé-Delft aangesloten, doch steeds min of meer aarz lend. Op enkele dagen is goede vraag ontstaan voor aandeelen Enka. Wellicht hebben de aankopen verband gehouden met de later bekend geworden geruchten omtrent beweerde belangen van de I. G. Farbenindustrie bij de Enka; het gerucht zelf heeft echter later geen invloed meer gehad. Aandeelen Philips hebben bij kalme omzettingen hun koerspeil goed kunnen handhaven. Voor aandeelen Nederlandsche Kabelfabriek heeft zich groote vraag ontwikkeld, naar men meende te mogen veronderstellen, ten deele voor rekening van het buitenland. Calvé-

DE Pandbrieven der Insulaire Hypotheekbank te Zierikzee behooren tot de beleggingsfondsen der Rijksverzekeringsbank en van het Kroondomein

Verkrijgbaar: 4 1/2 pCts. PANDBRIEVEN à 99%

Delft: $125\frac{3}{4}$, $129\frac{1}{4}$; Centrale Suiker Mij.: $79\frac{1}{4}$, 79; Hollandische Kunstzijde Industrie: $192\frac{1}{4}$, $193\frac{1}{2}$; Holl. Mij. t/h. maken van werken in gewapend Beton: $282\frac{3}{4}$, 289; Internationale Viscose: $96\frac{1}{4}$, $95\frac{1}{2}$; Maekubee: $158\frac{5}{8}$, 156; Margarine Unie: $290\frac{1}{8}$, 297; Nederl. Kunstzijdefabriek: 419, 420; Ned. Kabel-fabriek: 488, 530; Philips Gloeilampen fabriek: $771\frac{1}{2}$, $778\frac{1}{2}$; Ougrée Marihay: 365, 50, 365; Separator: $171\frac{1}{4}$, 176; Zweedsche Lucifer Mij.: $425\frac{3}{4}$, $445\frac{1}{2}$.

In de mijnbouwafdeeling is de handel tamelijk groot geworden. Gedurende de berichtswEEK konden aandeelen Algemeene Exploratie Maatschappij, Billiton, Singkep Tin, enz. reeds in koers verbeteren, doch tegen het slot werd aller belangstelling op aandeelen Boeton gericht. De groote kooporders in dit fonds hebben een aanzienlijke koersverbetering in het leven geroepen; er liepen geruchten, dat voor het procd. et der maatschappij hooge prijzen betaald zouden worden. Algemeene Exploratie Mij.: 153, $157\frac{3}{8}$; Billiton le Rubriek: 643, 658; Boeton Mijnbouw Mij.: 217, $249\frac{1}{2}$; Redjang Lebong: 151; Müller & Co's Mijnbouw Mij.: 102; Singkep Tin Mij.: $342\frac{1}{2}$, 352.

Ook scheepvaart-aandeelen zijn sterker dan anders naar voren getreden. Vrijwel alle in deze afdeeling verhandelde aandeelen hebben de vruchten hiervan kunnen plukken; iets sterker op den voorgrond stonden evenwel aandeelen Kon. Ned. Stoomboot Mij. — in verband met de liquidatie van de K.W.I.M., waarvan de Kon. Boot extra baten kan verwachten — Holland Amerika Lijn, Java China Japanlijn, enz. Holland-Amerika Lijn: $80\frac{1}{2}$, $82\frac{1}{4}$; Java China Japan Lijn: $141\frac{1}{2}$, $144\frac{1}{2}$; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: $92\frac{1}{2}$, $97\frac{3}{4}$; Ned. Scheepvaart Unie $208\frac{1}{2}$, $211\frac{3}{4}$; Nievelt Goudriaan $118\frac{1}{4}$, $119\frac{1}{2}$; Stoomvaart Mij. Nederland: 202.

De rubbermarkt bleef lusteloos gestemd. Omzetten zijn bijna niet op te merken geweest en waar dit nog het geval bleek te zijn, overheerschte de neiging tot verkoop. In verband hiermede is een achteruitgang van het koerspeil ontstaan. Amsterdam Rubber: $232\frac{1}{2}$, $228\frac{5}{8}$; Deli Batavia 160, $155\frac{7}{8}$; Hessa Rubber: $303\frac{3}{4}$, 302; Indische Rubber: 235, $235\frac{1}{2}$; Java Caoutchouc: $138\frac{1}{2}$, 140; Kali Telepak: 236, 232; Ned. Ind. Rubber en Koffie: 267, 270; R'dam Tapanoei $99\frac{3}{4}$, $98\frac{1}{4}$; Serbadjadi: 180, 177; Sumatra Caoutchouc: 163, $162\frac{1}{2}$; Sumatra Rubber: $181\frac{1}{2}$, 179; Ver. Ind. Cultuur Ond.: 127, 128; Wai Sumatra Rubber: 178, 184; Intercontinental Rubber: $115\frac{1}{16}$, $11\frac{3}{4}$.

Tabaksaandeelen bleken goed prijshoudend te zijn, althans voor de Sumatrasoorten, waarin hier en daar zelfs een verbetering kon intreden. Daarentegen waren Javasoorten loom, met uitzondering o.a. van aandeelen Soekowono, waarin echter tevoren reeds een daling plaats had gevonden. Arendsburg: 657, 654; Besoeki Tabak Mij.: $525\frac{1}{2}$, $526\frac{1}{2}$; Deli Batavia 518, 522; Deli Mij.: $431\frac{1}{4}$, $434\frac{1}{2}$; Ngoepit: 370, 361; Oostkust: $175\frac{1}{4}$, 175; Senembah: $507\frac{1}{2}$, $508\frac{1}{4}$; Soekowono: 478, 485.

De suikermarkt heeft geheel op den achtergrond gestaan. De verkoopprijs van f 12,50 per quintaal voor het restant van oogst 1928 werd als weinig bevredigend beschouwd, doch klaarblijkelijk was dit reeds in de koersen verdisconteerd. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: $152\frac{1}{2}$, 154; H.V.A.: 679, 676; Javasche Cultuur Mij.: $369\frac{1}{2}$; Moormann 308; Ned. Ind. Suiker Unie: 238, $237\frac{1}{2}$; Sindanglaet: 415; Suiker Cultuur Mij.: $240\frac{1}{4}$, 239; Tjepper: 685, 680; Watoetoelis Poppoh: 725; Poerworedjo: $93\frac{1}{4}$, 94.

Van petroleum-aandeelen bleken aandeelen Koninklijke lusteloos te zijn gestemd, in tegenstelling met de andere soorten, waarvan o.a. aandeelen Perlak gevraagd waren. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: $382\frac{1}{2}$, $380\frac{3}{4}$; Kon. Ned. Petroleum Mij.:

$402\frac{1}{8}$, $399\frac{1}{8}$; Perlak Petroleum: $160\frac{1}{2}$, 175; Peudawa: $28\frac{1}{4}$, $29\frac{3}{8}$; Marland Oil: $41\frac{1}{2}$, $42\frac{13}{16}$.

Bank-aandeelen waren stil, doch aan den vasten kant. Amsterdamsche Bank: $186\frac{1}{2}$, $187\frac{1}{4}$; Holl. Bank voor Zuid-Amerika: $64\frac{1}{2}$, $65\frac{1}{2}$; Incasso Bank: $123\frac{3}{4}$, $124\frac{1}{2}$; Javasche Bank: 316; Koloniale Bank: 238, 237; Ned. Ind. Handelsbank: 160; Ned. Handel Mij. (C. v. A.): 169, 171; Robaver 106, $106\frac{3}{4}$; Twentsche Bank: 140, 143.

De Amerikaansche markt heeft zich bij Wallstreet aangesloten. Zij was dus opgewekt, doch de handel is hierdoor toch niet in omvang toegenomen. American Smelting & Refining Cy.: $257\frac{5}{8}$, $268\frac{15}{16}$; Anaconda Copper: $206\frac{3}{4}$, $226\frac{3}{4}$; Studebaker: $72\frac{3}{4}$, $75\frac{11}{16}$; U.S. Leather: 33, $32\frac{3}{4}$; U.S. Steel Corp.: $153\frac{5}{8}$, $159\frac{13}{16}$; Atchison Topeca: $191\frac{1}{2}$, $192\frac{1}{2}$; Baltimore & Ohio: 118, 121; Erie: $66\frac{1}{2}$, $67\frac{1}{2}$; Missouri, Kansas & Texas: $49\frac{3}{8}$, $52\frac{5}{8}$; Southern Pacific Cy.: 126, $126\frac{1}{4}$; Union Pacific: 210, $210\frac{1}{2}$; Wabash Railway: $71\frac{3}{4}$, 74.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 27 December 1928.

Nadat in Europa in de week, waarover in ons vorig overzicht werd gerapporteerd, de tarwemarkt wat levendiger was geweest en zoowel in Manitoba als in Platatarwe meer zaken waren g'daan, is deze week de omzet aan vrijwel alle Europeesche markten weder sterk afgenomen. In de eerste dagen was hier en daar de omvang der zaken nog wel eenigszins bevredigend, maar al spoedig begonnen de komende feestdagen hun invloed te oefenen en er werd nog slechts zeer weinig tarwe gekocht. Het schijnt, dat de trouwens niet groote toename van het vertrouwen in den tarweprijs, dat in de voorafgaande week tot uiting kwam, weder plaats gemaakt heeft voor de meer algemeene verwachting, dat in de eerste maanden van het nieuwe jaar, wanneer Argentinië met zijn verscheperingen van nieuwe tarwe heeft aangevangen, de tarweprijzen nog wel eens verder zouden kunnen dalen. Wel werden in de eerste dagen van de week speciaal in Antwerpen vrij geregeld zaken gedaan in zeer spoedige Manitoba's naar den Elzas en bestond er toen ook nog in Engeland wel vraag voor Manitoba's en Platatarwe, doch overigens wordt vrijwel overal over den teleurstellenden omzet geklaagd. Ook in Britsch-Indië kwam het niet tot nieuwe zaken in Australische tarwe, maar Japan deed daarin weder verschillende inkoop, terwijl een drietal ladingen Plata-tarwe ter verschepering in Januari naar Griekenland werden verkocht. Deze zaken naar andere dan de gewone Europeesche invoerlanden hebben de markt nog weder eenigszins gesteund, terwijl tevens de wereldverscheperingen naar Europa deze week niet groot waren. De hoeveelheid tarwe, welke naar Europeesche destinaties onderweg is, is dan ook nog weder iets afgenomen, maar zij is nog veel grooter dan in het vorige jaar om dezen tijd en bovendien zijn in de uitvoerlanden zulke groote hoeveelheden tarwe beschikbaar, dat een aframe in den zeilenden voorraad binnen zeer korten tijd weder kan worden aangevuld. De vraag naar tarwe blijft dan ook in Europa in de meeste gevallen nog altijd beperkt tot spoedige partijen ter dekking van de dagelijkse behoefte. De zichtbare voorraad in Canada is in den laatsten tijd nog weder toegenomen en bedroeg aan het begin der week 189 miljoen bushels tegen 135 miljoen op het overeenkomstige tijdstip van het vorige jaar. Men verheugt zich in Canada over spoedig verwachte groote verscheperingen van Vancouver naar het verre Oosten en ook de zaken, die in het begin dezer week in Manitoba's werden gedaan naar het Europeesche vasteland, bestonden voor een groot deel uit van die haven afgeladen

INDUSTRIEEL DISCONTO MAATSCHAPPIJ

AMSTERDAM LONDEN BERLIJN PARIJS KOPENHAGEN

MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL / 25.000.000.—

VOLGESTORT GEPLAATST EN RESERVES / 12.900.000.—

Financiering van den afzet van industrieel producten.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	16/22 Dec. 1928	Sedert 1 Jan. 1928	Overeenk. tijdvak 1927	16/22 Dec. 1928	Sedert 1 Jan. 1928	Overeenk. tijdvak 1927	1928	1927
Tarwe	41.447	2.153.240	2.226.587	8.479	71.634	43.124	2.224.874	2.269.711
Rogge	4.681	205.843	384.807	—	—	743	205.843	385.550
Boekweit	1.808	17.625	25.087	—	50	67	17.675	25.154
Maïs	22.673	1.018.368	1.366.334	6.029	212.554	252.796	1.230.922	1.619.130
Gerst	16.646	566.827	473.198	—	15.144	19.048	581.971	492.246
Haver	3.630	192.225	204.981	—	715	3.094	192.940	208.075
Lijnzaad	4.073	194.060	256.001	17.010	371.597	255.063	565.657	511.064
Lijnkoek	2.227	188.152	193.759	—	1.184	—	189.336	193.759
Tarwemeel	1.538	109.642	130.875	299	36.850	45.791	146.492	176.666
Andere meelsoorten	393	12.822	13.097	—	—	—	12.822	13.097

partijen. De termijnmarkt te Winnipeg heeft echter de geheele week zeer weinig gefluctueerd en de in de Canadeesche berichten met trots vermelde verschepingen uit Vancouver hebben voornamelijk niet tot prijsstijging geleid. Op 26 December sloot de markt onveranderd tot iets hooger, terwijl te Chicago een kleine prijsdaling van ruim $\frac{1}{2}$ dollarcent per 60 lbs. heeft plaats gevonden.

Te Buenos Aires kon aan de termijnmarkt eenige verbetering in den tarweprijs intreden nu de lage prijzen, waartoe zoowel oude als nieuwe Argentijnsche tarwe wordt aangeboden, ertoe hebben geleid, dat den laatsten tijd een vrij groot percentage der tarwezaken, die naar Europa gedaan worden, uit Platatarwe bestaan. De zeer rooskleurige verwachtingen omtrent den omvang der nieuwe Argentijnsche tarwe-opbrengst blijven echter onveranderd gehandhaafd, evenals dat ook in Australië het geval is. Buenos Aires is op 26 December voor tarwe 10 centavos per 100 Kg. hooger gesloten dan op den 19den, doch te Rosario was de markt op 26 December weder wat flauwer en onveranderd tegenover de prijzen van een week tevoren.

Buitenlandsche rogge blijft in de Europeesche invoerlanden nog altijd weinig gevraagd, doch desondanks hebben aan de termijnmarkt te Chicago de roggeprijzen zich goed kunnen handhaven. De Maart-termijn is zelfs in den loop der week $\frac{1}{2}$ dollarcent per 56 lbs. in prijs gestegen.

Evensal voor tarwe kan in Argentinië ook voor rogge op een ruime opbrengst worden gerekend. Nieuwe Argentijnsche rogge wordt weinig verhandeld, doch van tijd tot tijd komen daarin toch wel zaken naar Duitsland en een enkelen keer ook naar Nederland tot stand.

Voor maïs blijft de kooplust in de meeste Europeesche invoerlanden onbevredigend. Aan het einde der vorige week was aan de termijnmarkten in Argentinië een flinke prijsstijging voor oude maïs ingetreden, doch deze ging reeds spoedig weder voor het grootste gedeelte verloren, hetgeen den ondernemingslust in Europa nog deed afnemen. Dat de verschepingen uit Argentinië weder vrij wat kleiner zijn geworden dan zij eenige weken geleden zijn geweest, heeft daarin geen verbetering gebracht, evenmin trouwens als het prijssterstel, dat later weder intrad, doch ook ditmaal weder niet blijvend is geweest. In Engeland toont men de laatste dagen meer belangstelling voor Platamaïs ter verscheping in de eerste maanden van het volgende jaar en er worden daarvoor veel hogere prijzen betaald dan de op het vasteland bedingbare. De afzet van arriveerende partijen kost daar nog steeds moeite en de verkoop daarvan is slechts mogelijk tot teleurstellende prijzen. Vooral in Nederland en België is dat het geval en daarbij komt dan nog de weinig aangename omstandigheid, dat men bezwaarlijk in afwachting van betere prijzen tot het opslaan en bewaren der maïs kan besluiten, omdat de kwaliteit daarvoor niet betrouwbaar genoeg is. Voor den nieuwen oogst blijven in Argentinië de vooruitzichten goed, doch de prijzen aan de termijnmarkten te Buenos Aires en Rosario zijn in den loop dezer week wel wat gestegen. Het schijnt, dat dit gedeeltelijk het gevolg is geweest van berichten omtrent schade door sprinkhanen, maar van beteekenis is dit blijkbaar niet, want op 24 December is weder een verlaging ingetreden, en op den 26sten sloot de Mei-termijn 10 centavos per 100 KG. lager dan eenige dagen tevoren. In vergelijking met 19 December had echter een prijsstijging van 10 centavos plaats gevonden. Oude maïs (Februari) is in den loop der week aan de Argentijnsche termijnmarkten 5 centavos in prijs gedaald. In Platamaïs van den nieuwen oogst blijven zaken naar Noordwestelijk Europa nog altijd klein, ofschoon in Engeland wel een kleine uitbreiding van den omzet te constateeren valt.

In de Vereenigde Staten is maïs deze week met een enkele uitzondering vast geweest, maar exportzaken naar Europa worden zeer weinig gedaan. In Engeland bepaalde men zich vrijwel uitsluitend tot Platamaïs en in de voornaamste invoerlanden van het vasteland bevonden de prijzen voor Noord-Amerikaansche maïs zich beneden de Amerikaansche pariteit.

Nog steeds werden dan ook vroeger gedane inkoop naar Amerika terugverkocht, doch een verbetering der markt heeft dat in Nederland nog altijd niet teweeg gebracht. Terwijl aanvankelijk afgeladen of spoedig te verladen partijen Noord-Amerikaansche maïs aan de Nederlandsche markt beteren kooplust ontmoetten, zijn daarvoor, ondanks het feit, dat de verschepingen ook deze week slechts klein zijn geweest, tenslotte de prijzen weder vrij wat ingezakt. Bij verbruikers was tenslotte op 24 December de belangstelling voor spoedige mixedmaïs wel beter, doch eene verdere inzinking der prijzen heeft dat niet kunnen voorkomen. Van de 116.000 quarters, die deze week uit de Vereenigde Staten zijn afgeladen, waren 45.000 quarters naar Nederland bestemd en het restant vrijwel geheel naar Engeland. Uit Zuid- en Oost-Afrika zijn deze week in het geheel geen verschepingen gerapporteerd en de naar Europa onderweg zijnde hoeveelheid maïs heeft dan ook weder weinig vermindering ondergaan. Zij bedroeg op 22 December nog 3 miljoen quarters tegen 4.15 miljoen omstreeks denzelfden tijd van het vorige jaar.

Voor gerst is de verbetering der vraag, welke in ons vorige weekbericht omtrent de Hamburgsche markt nog kon worden gemeld, weder grootendeels verloren gegaan en zelfs is deze week in Duitsland en Nederland de vraag naar gerst slecht geweest. Grootere verschepingen uit Amerika ter uitvoering van vroeger afgesloten contracten hebben tot nieuwen druk op de markt voor spoedige gerst geleid en in Nederland was dan ook op 24 December spoedige Noord-Amerikaansche voergerst weder tot verlaagde prijzen te koop en moeilijk te plaatsen. In België heeft echter deze week betere vraag naar voergerst uit de Vereenigde Staten bestaan. Van den Donau zijn ditmaal de verschepingen weder grooter geweest, maar ook voor Donau-gerst blijft de vraag in West-Europa nog altijd teleurstellend. Ondanks dit alles echter hebben aan de termijnmarkt te Winnipeg de gerstprijzen zich goed kunnen handhaven al is dan in het begin der week een prijsdaling ingetreden. Deze heeft zich echter spoedig weder voor het grootste deel kunnen herstellen. Van Argentinië wordt nu geregeld gerst van den nieuwen oogst aangeboden ter verscheping in de eerste maanden van 1929 en daarin vinden naar Duitsland ook wel zaken plaats, doch levendig zijn die nog allerminst.

Haver is nog altijd zeer stil en Europeesche soorten zijn den laatsten tijd aanzienlijk in prijs gedaald. Plata haver van den nieuwen oogst wordt van tijd tot tijd naar Engeland en naar het vasteland verkocht, doch de zaken daarin zijn klein en aan de termijnmarkt te Buenos Aires is voor haver ook deze week weder eenige prijsverlaging ingetreden. De havermarkt blijft in Noord-Amerika vast, al heeft aan de termijnmarkt te Winnipeg eenige prijsdaling plaats gevonden.

SUIKER.
NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Maart	Londen			New York 96° Centrifugals loco
		Tates Cubes No.1	White Java's f.o.b. per December	Cuba's 96° c.i.f. Febr./Maart	
	kristalsuiker basis 99°	Sh.	Sh.	Sh.	\$ cts.
17 Dec. '28	f 14 $\frac{1}{8}$	27/3	11/4 $\frac{1}{2}$	10/2 $\frac{1}{4}$	3,96
0 Dec. '28	„ 14 $\frac{1}{8}$	27/3	11/4 $\frac{1}{2}$	10 3	3,93
17 Dec. '27	„ 18 $\frac{1}{16}$	32/6	13/9	13/1 $\frac{1}{2}$	4,65
17 Dec. '26	„ 22 $\frac{3}{16}$	38/-	18,1 $\frac{1}{2}$	15/10 $\frac{1}{2}$	5,08
	ruwsuiker basis 88°				
4 Juli '14	f 11 $\frac{13}{32}$	18/-	—	—	3,26
	f 14 $\frac{13}{32}$				

1) Het verschil tusschen ruwsuiker 88° en krist.suik. 99° is aan te nemen op f 3 p. 100 KG.

Ook de afgelopen week bleven de verschillende suikermarkten zeer kalm gestemd, hetgeen gedeeltelijk aan de nadering der feestdagen moet worden toegeschreven.

In Amerika blijven raffinadeurs zich slechts naar gelang der hoog noodige behoeften dekken en de prijs voor ruwzuiker zweefde om 2.1/8 d.c. c. & fr. New York op basis van Cuba suiker.

Op de termijnmarkt te New York brokkelden de noteringen weder wat af en was het slot: Dec. 2.02; Jan. 2. —; Mrt. 2.08; Mei 2.16; Sept. 2.26; en voor Sp. Centrifugals 3.96.

De ontvangsten in de Atlantische havens der V.S. bedroegen deze week 47.000 tons, de versmeltingen 49.000 tons tegen 51.000 tons in 1927 en de voorraden 169.000 tons tegen 180.000 tons.

De laatste C u b a statistiek is als volgt:

	1928 Ton	1927 Ton	1926 Ton
Cubaansche prod. tot 18 Dec.	4.037.833	4.508.521	4.884.658
Consumptie	90.797	158.000	155.000
Weekontv. afscheepnavens...	15.135	23.555	12.051
Totaal sedert 1 Jan.	3.854.010	4.237.207	4.714.058
Weekexport	68.201	54.169	52.378
Totale export sedert 1 Jan. ...	3.622.096	3.940.263	4.591.446
Voorraad afscheepnavens....	190.624	296.944	122.612
Voorraad Binnenland	134.316	113.314	15.600

Het departement van Landbouw raamt den 1928/29 oogst op maximum 4,750.000 tons (Willett & Gray's raming 4.900.000 tons).

In Engeland was de termijnmarkt lusteloos gestemd en noteringen sloten door elkaar 1 1/2 d. lager.

Het slot der ruwzuikermarkt was als volgt:

Dec. Sh 9/5 1/4; Mrt. Sh 9/5 1/4; Mei Sh 9/6 3/4; Aug. Sh 9/9 3/4; Sept. Sh 9/9 3/4; Dec. Sh 10/0 3/4.

Op J a v a verkocht de V.I.S.P. 1000 tons Superieur uit oogst 1929 tot f 13. — (vorige prijs f 13,50) per 100 K.G. Naar verluidt werd het restant Superieur uit oogst 1928 (vorige week tot geheimen prijs gerapporteerd) verkocht tot f 12,50 met optie tot f 11. — voor verscheping ten W. sten van Suez.

Op de markt voor tweedehands suiker brokkelden prijzen bij prijshoudende stemming ongeveer f 1/8 af.

H i e r t e l a n d e was de termijnmarkt lusteloos gestemd en brokkelden prijzen tusschen f 1/4 en f 1/2 af. De laatste noteringen waren: Dec. f 13 1/2; Mrt. f 13 3/4; Mei f 13 7/8 en Aug. f 13 3/8. De omzet bedroeg 1100 tons.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons.
Manchester, d.d. 19 December 1928.

De Amerikaansche katoenmarkt heeft een kalme week door-gemaakt. De dagelijkse fluctuaties hebben zich tusschen nauwe grenzen bewogen en Mid-American loco is iets flauwer dan een week geleden, daar Liverpool 13 punten lager noteerde. Naar Egyptische soorten heeft weinig vraag bestaan, hoewel prijzen vrij vast gebleven zijn. Deze stand van zaken kan het gevolg zijn van het jongste Bureau-Rapport en ook in verband staan met de naderende vacantedagen. Loco-verkoop in Liverpool liepen de vorige week terug op 31.000 balen, waarvan bijna tweederde Amerikaansche en een zesde Peruviaansche katoen.

Aan de Amerikaansche garenmarkt ontbreekt alle kracht. Er zijn slechts weinig goede biedingen voor groote hoeveelheden aan de markt en de omzet in alle soorten twist en weft is slechts beperkt. Over het algemeen hebben de meeste spinners gisteren een slechten dag gehad. Er ging iets om in getwijnde garens voor binnenlandsch gebruik gedurende de laatste dagen der vorige week, doch er schijnt in deze behoefte thans ook voldoende voorzien te zijn. Naar Egyptische soorten, zoowel twist als weft, bestaat weinig vraag en de handel beperkt zich tot kleine hoeveelheden voor vroeger levering. Men is zeer slecht te spreken over de handelingen van enkele firma's die zoowel hier als in het buitenland prijzen hebben geaccepteerd, welke in vele gevallen verliezen van verscheidene pennies per pond betekenen. Wanneer men een dergelijke handelwijze blijft volgen, beweren enkelen, dat Egyptische spinners zich spoedig in dezelfde slechte conditie zullen bevinden, als waarin de meeste Amerikaansche spinners thans verkeeren. Naar getwijnde garens bestaat ook weinig belangstelling en ver-koop zijn slechts beperkt. De cijfers van den Board of Trade betreffende den export van katoenen garens gedurende de maand November, die de vorige week gepubliceerd zijn, bedroegen twee millioen pond minder dan dezelfde maand verleden jaar, doch waren vrijwel gelijk aan die van November 1926. Die voor Duitschland en Nederland waren gelijk aan die over November 1926, doch zijn, vergeleken met een jaar geleden 1 1/2 millioen pond lager.

De toon van de doekmarkt is deze week zeker gezonder. Of dit de eindspurt is voor de Kerstvacantie of niet, blijft nog te bezien. Indië stelt teleur. Er bestaat een goede vraag en handelaren willen over het algemeen zeer graag koopen, doch

STATISTISCH OVERZICHT

	TARWE Hard Winter No. 2 loco Rotterdam/ Amsterdam per 100 K.G.		ROGGE American No. 2 ²⁾ loco Rotterdam per 100 K.G.		MAIS La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 K.G.		GERST Amer No. 2 ³⁾ loco Rotterdam per 2000 K.G.		LIJNZAAD La Plata loco R'dam/A'dam per 1960 K.G.		STEENKOLEN Westfaalsche bunkerkolen, ongezeefd f.o.b. R'dam/A'dam per 1000 K.G.		PETROLEUM Mid. Contin. Crude 33 t/m 33.90 Bé s.g. per barrel		IJZER Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlesbrough per Eng. ton		KOPER Standaard Locoprijzen Londen per Eng. ton	
	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	\$	%	Sh.	%	£	%
Jaargemidd. 1925	17,20	100,0	13,075	100,0	231,50	100,0	236,00	100,0	462,50	100,0	10,80	100,0	1,68	100,0	73/-	100,0	62,1/6	100,0
Januari 1926	*16,90	98,3	+ 11,475	87,8	190,25	82,1	184,25	78,1	370,75	80,2	10,05	93,1	1,51	89,9	70/-	95,9	59,3/-	95,3
Februari	*16,30	94,8	+ 11,525	88,1	174,00	75,2	175,00	74,2	353,00	76,3	10,20	94,4	1,80	107,1	70/6	96,6	59,12/-	96,0
Maart	*15,375	89,4	+ 11,475	87,8	167,75	72,5	174,50	73,9	330,00	71,4	9,85	91,2	1,80	107,1	70/6	96,6	58,15/6	94,7
April	*16,10	93,6	+ 11,45	87,6	177,50	76,7	194,75	82,5	335,75	72,6	10,00	92,6	1,80	107,1	70/6	96,6	57,7/6	92,4
Mei	*16,325	94,9	+ 11,00	84,1	168,50	72,8	192,50	81,6	334,50	72,3	13,10	121,3	1,93	114,9	73/-	100,0	56,9/6	91,0
Juni	*16,125	93,7	+ 11,125	85,1	171,00	73,9	198,75	84,2	360,25	77,9	13,85	128,2	2,05	122,0	76/6	104,8	56,17/6	91,6
Juli	*16,20	94,2	+ 12,175	93,1	175,25	75,7	200,50	85,0	382,50	82,7	16,35	151,4	2,05	122,0	87/-	119,2	58,2/-	93,6
Augustus	15,35	89,2	+ 11,825	90,4	170,50	73,7	190,50	80,7	376,50	81,4	17,25	159,7	2,05	122,0	90/6	124,0	58,19/6	95,0
September	14,80	86,0	+ 11,95	91,4	170,00	73,5	204,75	86,8	360,25	77,9	25,50	236,1	2,05	122,0	94/6	129,5	58,15/-	94,6
October	15,75	91,6	+ 12,325	94,3	175,50	75,8	218,75	92,7	367,75	79,5	31,10	288,0	2,05	122,0	118/-	161,6	58,7/6	94,0
November	16,025	93,2	+ 12,60	96,4	177,75	76,8	215,00	91,1	382,50	82,7	38,25	353,7	1,81	107,7	120/6	165,1	57,6/6	92,3
December	15,40	89,5	+ 12,20	93,3	173,50	74,9	210,75	89,3	373,75	80,8	19,00	175,9	1,75	104,2	99/6	136,3	56,19/6	91,8
Januari 1927	15,225	88,5	+ 12,50	95,6	165,00	71,3	222,25	94,2	362,50	78,4	13,35	123,7	1,75	104,2	85/6	117,3	55,7/6	89,2
Februari	15,225	88,5	+ 13,05	99,8	167,00	72,1	230,00	97,5	373,75	80,8	12,10	112,0	1,70	101,2	83/6	114,4	54,16/-	88,3
Maart	15,05	87,5	+ 12,70	97,1	164,50	71,1	219,25	92,9	354,75	76,7	11,25	104,2	1,26	75,0	81/-	111,0	55,17/-	89,9
April	14,80	86,0	+ 12,825	98,1	173,00	74,8	237,50	100,6	351,50	76,0	11,00	101,9	1,22	72,6	80/-	109,6	55,2/6	88,8
Mei	15,75	91,6	+ 13,575	103,8	172,75	74,6	258,25	109,4	373,75	80,8	10,95	101,4	1,22	72,6	74/-	101,4	54,14/-	81,1
Juni	15,60	90,7	+ 13,20	101,0	175,25	75,8	245,00	104,2	372,75	80,6	11,00	101,9	1,22	72,6	70/-	95,9	54,2/6	87,2
Juli	15,10	87,8	+ 12,05	92,2	171,50	74,1	235,75	99,9	367,75	79,5	11,10	102,8	1,22	72,6	70/-	95,9	53,19/-	86,9
Augustus	14,875	86,5	+ 11,45	87,6	178,50	77,1	252,50	107,0	368,25	79,6	11,05	102,3	1,22	72,6	69/-	94,5	55,5/6	89,0
September	14,70	85,5	+ 12,15	92,9	179,50	77,5	233,25	98,8	369,50	79,9	10,90	100,9	1,22	72,6	65/-	89,0	54,13/-	88,0
October	13,725	79,8	+ 11,45	87,6	178,75	77,2	230,50	97,7	359,00	77,6	10,90	100,9	1,22	72,6	65/-	89,0	55,5/-	89,0
November	13,45	78,2	+ 12,125	92,7	184,75	79,8	233,25	98,8	349,75	75,6	10,65	98,6	1,22	72,6	65/-	89,0	59,1/-	95,1
December	13,40	77,9	+ 12,575	96,2	201,00	86,8	246,25	104,3	348,25	75,3	10,60	98,1	1,22	72,6	65/-	89,0	60,2/-	96,8
Januari 1928	13,50	78,5	+ 12,70	97,1	207,50	89,6	247,75	105,0	361,00	78,0	10,30	95,4	1,22	72,6	65/-	89,0	62,1/-	99,9
Februari	13,80	80,2	+ 12,875	98,5	226,50	97,8	243,75	103,3	361,00	78,0	10,00	92,6	1,21	72,0	65/-	89,0	61,12/-	99,2
Maart	14,60	84,9	+ 14,00	107,1	240,75	104,0	255,75	108,4	350,75	75,8	9,95	92,1	1,19	70,8	65/6	89,7	61,3/6	98,6
April	15,30	88,9	+ 14,975	114,5	239,50	103,5	261,00	110,6	358,25	77,5	10,05	93,1	1,19	70,8	66/-	90,4	61,14/6	99,4
Mei	15,30	88,9	+ 15,175	118,4	238,50	103,0	260,75	110,5	372,00	80,4	10,60	98,1	1,19	70,8	66/-	90,4	62,15/-	101,1
Juni	14,375	83,6	+ 14,275	109,2	234,00	101,0	252,50	107,0	365,25	79,0	10,10	93,5	1,19	70,8	66/-	90,4	63,17/-	102,9
Juli	14,25	82,8	+ 13,075	100,0	246,75	106,6	241,00	102,1	359,75	77,8	10,10	93,5	1,19	70,8	66/-	90,4	62,18/-	101,3
Augustus	12,00	69,8	+ 12,625	96,6	214,75	92,8	226,75	96,1	350,75	75,8	10,05	93,1	1,21	72,0	66/-	90,4	62,10/6	100,7
September	11,65	67,7	+ 11,575	88,5	198,75	85,9	198,25	84,0	350,75	75,8	10,00	92,6	1,21	72,0	66/-	90,4	63,8/-	102,1
October	12,275	71,4	+ 12,27	93,8	218,50	94,4	189,50	80,3	366,00	79,1	9,95	92,1	1,19	70,8	66/-	90,4	65,12/-	105,7
November	12,325	71,7	+ 12,075	92,4	227,25	98,2	185,50	78,6	386,25	83,5	10,20	94,4	1,18	70,2	66/-	90,4	67,18/-	109,4
3 December	12,35	71,8	+ 12,00	91,8	221,00	95,5	178,00	75,4	385,00	83,2	10,15 ⁵⁾	94,0 ⁵⁾	1,18	70,2	66/-	90,4	68,15/-	110,8
10 "	12,40	72,1	+ 11,85	90,6	222,00	95,9	180,00	76,3	380,00	82,2	—	—	1,18	70,2	66/-	90,4	68,2/6	109,7
17 "	12,40	72,1	+ 11,90	91,0	220,00	95,0	183,00	77,5	370,00	80,0	10,10	93,5	1,18	70,2	66/-	90,4	68,10/-	110,4
24 "	12,25	71,2	+ 11,90	91,0	220,00	95,0	182,00	77,1	370,00	80,0	10,05	93,1	1,18	70,2	—	—	70,15/-	114,0

¹⁾ Men zie voor de toelichting op dezen staat de nummers van 8 en 15 Augustus 1928 (No. 658 en 659) pag. 689/90 en 709. ²⁾ = Western vóór de invoering van * Manitoba No. 3. † Zuid-Russische.

zij voelen er nog niet veel voor Manchesterprijzen te betalen. Het gevolg is, dat iedereen zijn prijzen zoo laag mogelijk stelt met zeer weinig resultaat en de mogelijkheid dat goederen, die voor deze markt benodigd zijn, tegen orders van andere markten zullen worden opgenomen. China en de kleinere markten zenden meer aanvragen en de handel loopt geleidelijk in normaler banen. Prijzen zijn vast en toonen meer neiging tot stijgen.

Kerst- en Nieuwjaarsvacantie. De Liverpoolmarkt sluit de volgende week vanaf Maandag 24 December 12 uur tot de daarop volgende Donderdag en dan van 11 v.m. op Zaterdag 29 December tot 11 uur n.m. op Woensdag 2 Januari. Wij zullen dan ook voor 9 Januari 1929 geen rapport publiceeren, tenzij een onvoorziene ontwikkeling in Uw markt plaats heeft.

Liverpoolnoteeringen	Oost. koersen	11 Dec.	18 Dec.
		12 Dec.	19 Dec.
F.G.F. Sakellaridis	19,50	19,35	T.T. op Br.-Indië 1/6 ^{3/4} 1/6 ^{3/4}
G.F. No. 1 Oomra	7,20	7,15	T.T. op Hongkong 2/0 ^{1/8} 2/0 ^{1/8}
			T.T. op Shanghai 2/7 2/7

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen).

	1 Aug. '28 tot 14 Dec. '28	Overeenkomstige periode	
		1927	1926
Ontvangsten Gulf-Havens.	6449	5768	8039
„ Atlant. Havens			
Uitvoer naar Gr. Brittannië	926	508	1258
„ „ t Vasteland etc.	2466	2528	3005
„ „ Japan.....	814	544	676

Voorraden.
(In duizendtallen balen).

	14 Dec. '28	Overeenkomstig tijdstip	
		1927	1926
Amerik. havens.....	2364	2595	2945
Binnenland	1233	1332	1551
New York	24	215	120
New Orleans	362	505	650
Liverpool	469	584	752

KOFFIE.

Sedert het laatste Overzicht was de markt onafgebroken vast gestemd naar aanleiding van de verhooging der vraagprijzen in Brazilië. Vooral Santos was belangrijk hooger en de kost- en vracht-aanbiedingen van deze soort staan op het oogenblik ongeveer 3/- à 4/- per cwt. boven die van 18 dezer. Rio liep niet zooveel op, doch hooger zijn de aanbiedingen dezer soort in elk geval ook; het verschil met 18 December bedraagt hiervoor op het oogenblik ongeveer -/9 à 1/- per cwt.

Ook Nederlandsch-Indië blijft met Robusta vast gestemd en de vraagprijzen van de betere ongewasschen soorten zijn ongeveer 2 à 2½ ct. hooger, terwijl de gewone Palembang Robusta slechts een fractie gestegen is. De sedert eenigen tijd bestaan hebbende wanverhouding tusschen de mindere en de betere ongewasschen Robusta koffie's is daarmede weder grootdeels opgeheven. Ook W.I.B. Robusta f.a.q. is vast gestemd en de vraagprijzen zijn ongeveer ½ ct. hooger.

De termijnmarkten liepen op de vaste stemming der productielanden natuurlijk eveneens op en het prijsverschil tegenover het vorige Overzicht bedraagt alhier 1½ à 1½ ct. per ½ K.G.

Onder den invloed van de feestdagen en het naderend einde des jaars was de loco-markt — hoewel ook deze vaster was dan in de laatste weken het geval was geweest — vrij stil. In de officieele loco-noteeringen kwam geen verandering: Superior Santos bleef op 61½ ct. per ½ K.G. en Robusta op 51½ ct. genoteerd.

Volgens telegrafisch bericht uit Brazilië zullen de dagelijkse aanvoeren in de haven van Rio van 1 tot 15 Januari gelimiteerd worden op 7967 balen.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 101/- à 103/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 104/6 à 106/6, terwijl zij van Rio type New York 7 met beschrijving, prompt everschepping, bedragen 78/6 à 79/-.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, Januari-verschepping, 40½ ct.; Mandheling Robusta, Januari-verschepping, 44 ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, Januari-verschepping, 53 ct., alles per ½ K.G., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De slot-noteeringen te New York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

VAN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

TIN locoprijzen Londen per Eng. ton		KATOEN for Middling locoprijzen New York per lb.		WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.		WOL gekamde Australische, Crossbred Colonial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.		RUBBER ⁴⁾ Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.		SUIKER Witte kristal- suiker loco R'dam/A'dam. per 100 K.G.		KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per ½ K.G.		THEE Afl. N.-I. theev. A'dam gem. pr. Java- en Sum- atrathee p. ½ K.G.		Indexcijfer v/h. Centr. B. v. d. Stat., herleid van 1913 = 100 tot 1925 = 100		Indexcijfer van The Economist, herleid v. 1913 = 100 tot 1925 = 100	
£	%	\$ cts.	%	pence	%	pence	%	Sh.	%	fl.	%	cts.	%	cts.	%	100,0		100,0	
261.17-	100,0	23,25	100,0	55,00	100,0	29,50	100,0	2/11,625	100,0	18,75	100,0	61,375	100,0	84,5	100,0	100,0		100,0	
283.6/-	108,2	20,75	89,2	48,75	88,6	26,00	88,1	3,4,25	113,0	16,875	90,0	57,5	93,7	103,5	122,5		98,7	93,4	
286.3/-	109,3	20,55	88,4	46,50	84,5	25,00	84,7	2,7,625	88,8	17,125	91,3	58	94,5	103,5	122,5		96,1	92,3	
285.14/-	109,1	19,40	83,4	47,50	86,4	25,50	86,4	2,5,125	81,8	16,375	87,3	57,25	93,3	100,25	118,6		93,5	91,1	
282.19/6	108,1	19,10	82,1	47,50	86,4	25,00	84,7	2,1,25	70,9	16,375	87,3	54,25	88,4	97,5	115,4		92,3	90,4	
268.14/6	102,6	18,95	81,2	47,50	86,4	24,25	82,2	1/10,5	63,2	16,50	88,0	55	89,6	102,25	121,0		92,3	89,4	
268.13/6	102,6	18,45	79,3	47,50	86,4	24,00	81,4	1,8,375	57,5	16,625	88,7	56	91,2	100	118,3		92,9	90,0	
283.6/-	108,2	18,80	80,9	47,50	86,4	23,75	80,5	1,8,375	7,5	16,75	89,3	57	92,9	89,25	105,6		91,0	90,2	
294.10/6	112,5	18,45	79,3	47,75	86,8	24,50	83,1	1,7,625	55,1	16,375	87,3	57,75	94,1	—	—		89,7	92,2	
307.19/6	117,6	17,35	74,3	48,75	88,6	25,25	85,6	1,8,125	56,5	17,25	92,0	57,25	93,3	87,75	103,8		90,3	94,7	
314.14/6	120,2	13,25	57,0	47,50	86,4	24,75	83,9	1,8,875	58,6	17,875	95,3	53,5	87,2	89,5	105,9		92,3	94,5	
308.1/6	117,7	12,90	55,5	44,75	81,4	24,00	81,4	1,8	56,1	19,625	104,7	51,625	84,1	85,25	100,9		94,8	93,3	
307.-/6	117,3	12,60	54,2	44,75	81,4	24,50	83,1	1/6,5	51,9	21,875	116,7	50	81,5	79,25	93,8		93,8	88,7	
299.13/6	114,4	13,45	57,5	45,00	81,8	25,25	85,6	1/7,375	54,4	22,00	117,3	50	81,5	71	84,0		93,5	87,6	
309.8/6	118,2	14,15	60,6	46,25	84,1	26,00	88,1	1/7,125	53,7	21,125	112,7	48,75	79,4	71,25	84,3		94,2	89,5	
312.15/-	119,4	14,25	61,3	47,75	86,8	26,50	89,8	1,8,25	56,8	20,625	110,0	48	78,2	70	82,8		92,9	87,9	
304.1/-	116,1	14,75	63,4	47,50	86,4	26,25	89,0	1/7,875	55,8	20,25	108,0	48	78,2	72,25	85,5		92,3	87,4	
295.12/-	112,9	16,15	69,5	47,00	85,5	26,00	88,1	1/7,75	55,4	20,25	108,0	47	76,6	86,5	102,4		93,5	88,5	
296.9/6	113,2	16,85	72,7	47,25	85,9	26,00	88,1	1/6	50,5	18,375	98,0	47	76,6	81,25	96,2		96,1	89,3	
289.15/6	110,7	17,90	77,0	48,50	88,2	26,50	89,8	1/4,75	47,0	18,625	99,3	47	76,6	84	99,4		97,4	90,0	
292.-/6	111,5	19,70	84,7	48,50	88,2	26,50	89,8	1/5,25	40,8	18,50	98,7	45,375	73,9	94,5	111,8		96,8	90,0	
287.12/6	109,8	22,05	94,4	50,00	90,9	26,50	89,8	1/4,25	45,6	17,875	95,3	44,25	72,1	94,5	111,8		96,8	90,0	
264.2/6	100,9	20,65	88,8	50,25	91,4	26,75	90,7	1/4,375	46,0	16,875	90,0	45,25	73,7	93	110,1		96,8	89,1	
254.4/6	100,9	20,25	87,1	52,25	95,0	28,50	96,6	1/6,5	51,9	17,25	92,0	46	74,9	96	113,6		97,4	88,3	
266.13/6	101,8	19,70	84,7	51,50	93,6	28,75	97,3	1/7,75	55,4	17,875	95,3	46	74,9	89,25	105,6		97,4	88,0	
255.1/-	97,4	19,25	82,8	53,00	96,4	29,75	100,8	1/7,25	54,0	17,375	92,7	46	74,9	84,5	100,0		98,7	86,7	
233.10/6	89,2	18,35	78,9	54,75	99,5	31,75	107,6	1/3,75	44,2	16,75	89,3	46	74,9	79,5	94,1		96,8	87,4	
233.17/6	89,3	19,35	83,2	55,00	100,0	33,25	111,9	1/0,75	35,8	16,875	90,0	47	76,6	79	93,5		98,1	88,4	
234.6/-	89,5	20,65	88,8	54,50	99,1	33,00	111,9	-9,375	26,3	16,875	90,0	47	76,6	74,25	87,9		98,7	90,1	
230.13/-	88,1	21,55	92,7	54,25	98,6	32,25	109,3	-9	25,3	16,625	88,7	48,25	78,6	78,25	92,6		98,1	90,0	
218.8/6	83,4	21,35	91,8	55,50	100,9	31,75	107,6	-9,25	26,0	15,75	84,0	49	79,8	73,25	86,7		98,7	88,3	
211.19/-	80,9	21,75	93,5	53,00	96,4	31,25	105,9	-9,25	26,0	15,50	82,7	49,875	81,3	71,25	84,3		95,5	86,8	
211.18/-	80,9	19,30	83,0	51,75	94,1	30,00	101,7	-9,25	26,0	16,00	85,3	51,875	84,5	67,75	80,1		92,9	85,0	
214.7/6	81,9	18,55	79,8	47,00	85,5	29,00	98,3	-8,5	23,9	15,875	84,7	52,75	86,0	70,25	83,1		93,5	85,1	
221.19/-	84,8	19,45	83,7	46,25	84,1	27,25	92,4	-8,8	24,7	14,625	78,0	53	86,4	73	86,4		94,2	85,1	
232.10/6	88,8	19,90	85,6	47,25	85,9	27,50	93,2	-8,625	24,2	14,00	74,7	53	86,4	75,75	89,6		95,5	85,5	
241.12/6	92,3	20,40 ⁶⁾	87,7 ⁶⁾	47,00 ⁸⁾	85,5 ⁸⁾	28,25 ⁸⁾	95,8 ⁸⁾	-8,4375	23,7	14,125	75,3	53	86,4	76,5 ¹⁰⁾	90,5 ¹⁰⁾				
225.17/6	86,3	20,50 ⁷⁾	88,2 ⁷⁾	46,00 ⁹⁾	83,6 ⁹⁾	27,75 ⁹⁾	94,1 ⁹⁾	-8,5	23,9	13,875	74,0	51,5	83,9	—	—				
24.12/6	85,8	20,40 ⁸⁾	87,7 ⁸⁾	46,00 ¹¹⁾	83,6 ¹¹⁾	28,00 ¹¹⁾	94,9 ¹¹⁾	-8,625	24,2	13,875	74,0	51,5	83,9	—	—				
224.2/6	85,6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				

de huidige officieele noteeringswijze (Jan. 1928). ³⁾ = Malting vóór de invoering van de huidige offic. noteeringswijze (Jan. 1928). ⁴⁾ Jaar- en maandgemiddelden afgerond op 1/8 pence. ⁵⁾ 4 Dec. ⁶⁾ 7 Dec. ⁷⁾ 14 Dec. ⁸⁾ 21 Dec. ⁹⁾ 6 Dec. ¹⁰⁾ 13 Dec. ¹¹⁾ 20 Dec.

	Maart	Mei	Sept.	Dec.
26 Dec.	\$ 15,20	\$ 14,45	\$ 13,55	\$ 13,09
17 "	" 14,60	" 13,93	" 13,—	" —,—
10 "	" 14,40	" 13,68	" 12,75	" —,—
3 "	" 14,94	" 14,32	" 13,42	" —,—

Rotterdam, 27 December 1928.

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 1 December in duizenden balen.

	1928	1927	1926	1925	1924
Voorraad in Europa..	1.912	1.504	1.491	1.605	1.334
Stoomend (Brazilië ..	413	702	551	604	755
n. Europa (Oost-Indië.	106	167	64	80	69
	2.431	2.373	2.106	2.289	2.158
Voorraad Ver. Staten	751	686	888	789	803
Stoomend)					
naar) Brazilië ..	493	708	763	602	555
Ver.Staten)					
	3.675	3.767	3.757	3.680	3.516
Voorr. in Pernambuco	10	—	—	—	—
" " Bahia	33	44	35	18	31
" " Victoria ..	94	123	—	—	—
" " Rio	319	279	260	247	377
" " Santos	1.138	1.152	727	1.183	1.707
" " Paranagua.	—	—	—	—	—

Totaal	*5.269	*5.365	*4.779	*5.128	*5.631
Op 1 November	*5.332	*5.240	*4.849	*5.209	*5.759
Op 1 Juli	*5.729	*4.720	*4.571	*5.085	*5.071

* Niet inbegrepen de binnenl. voorraden in Sao Paulo.

De binnenlandsche voorraden te

	Santos	Rio de Janeiro
1 Juli 1924	4.592.000 balen	
1 Juli 1925	1.786.000 "	
1 November 1925	3.652.000 "	
1 December 1925	4.122.000 "	
1 Juli 1926	2.833.000 "	
1 November 1926	6.144.000 "	
1 December 1926	6.397.000 "	
1 Juli 1927	3.312.000 "	
1 November 1927	11.049.000 "	
1 December 1927	12.271.000 "	
1 Juli 1928	11.672.000 "	1.180.000 balen
1 November 1928	13.669.000 "	714.000 "

COPRA.

Gedurende de afgelopen week was de markt zeer flauw gestemd; voornamelijk drukten vroege termijnen, welke vrijwel onverkoopbaar waren. Het aanbod van Indië was ruim. Tegen het einde der week was er eenige dekkingsvraag te bemerken, en het slot was als volgt:

Nederl. Indische fms. aflad. Dec./Jan.	f 29 ¹ / ₄ .
" " " " Jan./Feb.	" 29 ³ / ₄ .
" " " " Feb./Mrt.	" 30 ³ / ₈ .

VERKEERSWEZEN. VRACHTENMARKT.

In de Noord-Amerikaansche graanvrachtenmarkt ging wederom zeer weinig om en het is alleen te danken aan het geringe aantal beschikbare booten, dat de vrachtprijzen op dezelfde hoogte bleven als de laatste week. Van Portland naar Rotterdam werd per Januari tegen 14³/₄ cents, basis zwaar graan, optie gerst tegen 1 cent extra afgesloten, terwijl een handige boot van de Northern Range naar Zweden (3 havens) tegen 21 cents per Maart bevracht is. Van St. John: naar Griekenland zijn 24¹/₂ cents per Januari betaald en naar Beyrout/Haiffa/Alexandretta 26 cents, basis één haven voor de zelfden termijn. Van Halifax werd een boot van 4000 tons naar Denemarken en/of Gothenburg/Kalmar Range (4 havens) bevracht tegen 21¹/₂ cents, per Januari.

In de suikervrachtenmarkt van West-Indië viel nagenoeg geen wijziging te constateeren. Voor tweede helft Januari en latere posities noteeren de bevrachters 20/-, van Cuba of San Domingo naar U. K./Continent voor booten van 5/7000 tons en 21/- à 21/6 d. voor handige booten. De bevrachters willen evenwel niet de belasting van 3% op het bruto vrachtdrag, geheven op booten welke in Cuba laden, betalen.

De vrachtenmarkt van La Plata was zeer vast en per Februari/Maart werden betere vrachten betaald. De beschikbare tonnage is voor prompte belading en voor begin Januari zeer schaarsch; daar er echter minder interesse voor deze posities getoond wordt, zijn de vrachten practisch onveranderd gebleven op 25/6 d. en 26/- van Boven La Plata met Noorde-

lijkt St. Lorenzo, naar U. K./Continent. Van Santa Fé werd 27/- naar Hull direct betaald en hetzelfde cijfer naar Antwerpen en Rotterdam voor prompte belading. Voor Februari werd naar U. K./Continent tegen 24/6 d. afgesloten.

De Salpeterbevrachters van Chili hadden weinig interesse voor volle ladingen. Iets meer belangstelling was er voor gedeeltelijke ladingen. Er werden 2000 tons geboekt voor Januari, gecombineerd met 2000 tons per 15 Maart/15 April en 2000 tons per 15 April/15 Mei tegen 27/- naar Duinkerken, Antwerpen of Hamburg. Verder werden nog 2000 tons bevracht naar dezelfde loshavens per 15 Maart/15 April tegen 27/6 d. afgesloten.

Gedurende de afgelopen week zijn de uitgaande Engelsche kolenvrachten vast gebleven. Van Zuid Wales werden o.a. bevracht: Rouaan 4/3 d. Genua 10/-, Port Said 12/-, Las Palmas 9/6 d., Rio 12/-, Jamaica 7/9 d. Van de Oostkust kwamen de volgende afsluitingen tot stand: Helsingfors 6/3 d., Kopenhagen 6/6 d., Hamburg 4/6 d., Rotterdam 4/1¹/₂ d., Antwerpen 2/10¹/₂ d., Rouaan 4/4¹/₂ d., Genua 10/3 d., en Triest 12/6 d.

ONTVANGEN:

Geschriften van de Nederlandsche Vereeniging voor armenzorg en weldadigheid te Amsterdam XLVI, Prae-adviezen voor de algemeene vergadering van 22 en 23 November 1928 te Utrecht.

De toepassing van den onderhoudsplicht in verband met het maatschappelijk steunwezen; prae-adviseurs: Mr. H. M. L. H. Sark te Amsterdam en Mr. J. Overwater te Amsterdam.

Grondslagen en uitoefening van weldadigheid en van sociale zorg; prae-adviseurs: Mr. J. Everts te Amsterdam, Mr. E. van der Helm O. F. M. te Leiden, Mr. J. P. H. Kroon te Amsterdam en J. Schouten te Rotterdam.

Haarlem, November 1928; H. D. Tjeenk Willink & Zoon.

Las relaciones entre México y el vaticano, Compilación de documentos con un estudio preliminar y notes por Joaquin Ramirez Cabañas. Archivo histórico diplomático Mexicano. México 1928; Publicaciones de la secretaria de relaciones exteriores.

Naar het station „alles verloren?“ Een woord aan allen die belang stellen in den economischen toestand van het veehoudersbedrijf door E. Westbonk, te Winsum (Fr.). Leeuwarden z. j.; B. B. Westerhuis.

De Nederlandsche Zeescheepvaartstatistiek door S. Kleere koper, Doctorandus in de handelswetenschappen. Uitgave van het Koningin Wilhelminafonds 1923.

Berekening van rentabiliteitswaarden, emissiekoersen en rendementen van obligatieleeningen door Dr. P. G. van de Vliet. Purmerend 1928; J. Muusses.

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Bedrijfsleven en de strijd tegen de Armoede in Nederland

door Dr. CH. A. VAN MANEN.

Prijs ingenaaid f 3,—. Gebonden f 4.75.

Voor leden der Vereeniging en geabonneerden op het Weekblad wordt dit werk beschikbaar gesteld tegen den prijs van f 2,50 ingenaaid en f 4,— gebonden.

Bestellingen richt men tot het Secretariaat van het Instituut, Pieter de Hoogweg 122, onder gelijktijdige remise per postwissel of op postchèque en girorekening No. 8408, Rotterdam.

Nederlandsche Handel-Maatschappij

Amsterdam

Gestort kapitaal f 80.000.000. — Statutaire Reserve f 40.000.000. —

AGENTSCHAPPEN TE ROTTERDAM EN S-GRAVENHAGE

Vestigingen in Nederlandsch-Indië, Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan

2

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten. - Incasseeringen en Financieringen. - Schriftelijke en Telegrafische Credieten. - Reiscredietbrieven. - Deposito's. - Rekeningen-Courant. - Aan- en Verkoop van Effecten. - Administratie van Vermogens. - Open en Gesloten Bewaarneming

SAFE-DEPOSIT

KOFFERKLUIS

Koersberekening

Door JOH. HAGE

Een handleiding bij het berekenen van koersen.

Prijs f 2,90

Alom verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij Nijgh & v. Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam.

Werkloonberekening

Onmisbaar boekje voor allen die werkliden in hun dienst hebben. - Met berekeningen in uurloon van 5—100 cent

Prijs f 1.50

Geb. f 1.90

Verkrijgb. bij den boekhandel en bij NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-MAATSCHAPPIJ, ROTTERDAM

Adverteeren
geeft succes

10 talen!

De Spiegel van Handel en Wandel

De beste aanvulling
van alle taalstudie!

Hoofdredacteur: Dr. E. E. J. Messing
Walenburgerweg 49, Rotterdam
Administratie: Wijnhaven 113, R'dam

f 5.— per jaar
proefnummer gratis

Supplement op het Leerboek van het Boekhouden

door W. B. BROCX

Leeraar te H.B.S. A. (1e Gemeentelijke
≡ Handelsschool) te Rotterdam ≡

*Speciaal bestemd voor studeerenden voor een
particulier Praktijk-diploma in het Boekhouden*

Prijs: Ingehaaid f 2.25 — Gebonden f 2.60

Uitwerkingen ter perse.

Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam

Aanteekenboek voor Rijksbelastingen

(Vermogens-, Verdedigings-, Rijks-
inkomsten- en Personeele Belasting)

9e druk

Prijs f 1.-

Alom verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij Nijgh & van Ditmar's
Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam

„Het grootste talenblad
van Europa”

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM 'S-GRAVENHAGE ROTTERDAM
BATAVIA

AMOY, AMPENAN, BANDOENG, BOMBAY, CALCUTTA, CHERIBON, GORONTALO, HONGKONG, KOBE, MAKASSAR, MEDAN, MENADO, PALEMBANG, PASSOE-ROEAN, PEKALONGAN, PROBOLINGGO, SEMARANG, SHANGHAI, SINGAPORE, SOERABAYA, TEGAL, TJILATJAP, TOKIO, WELTEVREDEN, YOKOHAMA

Een modern bedrijf

NIJGH & VAN
DITMAR'S
DRUKKERIJ
is een modern bedrijf
van groote capaciteit
zoodat het de meest
omvangrijke orders
snel kan uitvoeren.
Een verzoek per te-
lefoon of briefkaart
brengt U een verte-
genwoordiger.

Wijnhaven 113
Rotterdam
Telefoon 7841
(vier lijnen)

Waarom adverteeren in,
en 'n exempl. koopen van

KELLY'S DIRECTORY?

Omdat deze uitgave jaarlijks wordt gekocht en geraadpleegd door tien-duizende groote firma's over de geheele wereld, en U, wanneer Uw naam daarin opvallend is gedrukt, voortdurend exportaanvragen zult ontvangen.

Op Uw beurt vindt U er de adressen in van alle handelslichamen, welke in Uw artikel belang stellen, zoodat de gelegenheid om het aantal Uwer relaties uit te breiden, voor het grijpen ligt.

Wanneer U *Exporteur, Importeur, Fabrikant* of *Groothandelaar* is, moogt U niet nalaten zich ten minste van de uitstekend bekend staande *Kelly's Directory* op de hoogte te stellen. Vraagt kosteloos prospectus of bezoek van een vertegenwoordiger aan

NIJGH & VAN DITMAR'S
UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
WIJNHAVEN 113 — ROTTERDAM
TELEFOONNUMMER 7843

Kleine Advertentiën in de Nieuwe Rott. Courant

f 1.50 per 10 woorden - Iedere 2 woorden meer 25 cents

Worden aangenomen voor de rubrieken: Vraag en aanbod, Huur en Verhuur, Betrekkingen gezocht en aangeboden, Gevonden en verloren goederen, Voorschotten gevraagd en aangeboden, Lessen gevraagd en aangeboden, Diversen, bij: de Bureaux en Agenten van de N.R.C. te Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage en alom in den lande waar Agenten zijn gevestigd, Erkende Advertentiebureaux, Boekhandelaren, Kantoorboekhandelaren, Kantoorhouders der Posterijen en bij alle Kiosken.

How to write

an English Business Letter
door

J. E. BERRINGTON

Prijs f 1.90

NIJGH & VAN DITMAR'S
UITG.-MIJ. ROTTERDAM

VRAAGT PROEFNUMMERS VAN HET

OCTROOI- EN MERKENBLAD

AAN DE ADMINISTRATIE: WIJNHAVEN 113, ROTTERDAM, TEL. 7843